

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม - เมษายน ๒๕๕๓ Vol. 16 No. 1 January - April 2010 ISSN 1685 - 1412

★ ★ เรื่องในฉบับ ★ ★

บทความ

- ◆ บริษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์
- ◆ การตลาดอิเล็กทรอนิกส์กับการดำเนินธุรกิจ
- ◆ การเผาผลาญไขมันในขณะออกกำลังกาย

รายงานวิจัย

- ◆ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล
- ◆ การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน
- ◆ HR Practitioners' Perspectives on Talent Management in Thailand : Quantitative and Qualitative Studies
- ◆ ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก
- ◆ การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๕๓ Vol.16 No.1 January-April 2010 ISSN 1685-1412

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ หิญชีระนันท์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.กาญจนา นาคสกุล

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริวิเศษ

ศาสตราจารย์ ดร.สันหัตถ์ เสริมศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนชม ชินะดังกูร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี พิจิตบันดาล

รองศาสตราจารย์ เพ็ญจันทร์ ส. โมไนยพงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช บันเชื่อนชิตย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤมล ชุมภูนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศากุล ช่างไม้

อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ กานต์เดชาภิรักษ์

อาจารย์กาญจนา สวาทะสุข

อาจารย์ ดร.สุพัฒนา คำสอน

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม

พิมพ์ที่ : บริษัท พี เอ ลีฟวิ่ง จำกัด

4 ซอยสิรินธร 7 เขตบางพลัด กรุงเทพฯ

10700

โทรศัพท์ 0-2881-9890

โทรสาร 0-2881-9894

จัดรูปเล่ม ปก - ศิลปกรรม

กลุ่มงานพิมพ์ สำนักบริหารวิชาการ

วัตถุประสงค์

1. เผยแพร่ผลงานวิชาการและรายงานค้นคว้าวิจัย
2. เผยแพร่ข่าวสารของมหาวิทยาลัยฯ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ และความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

Objective

1. To publish selected academic and research reports.
2. To disseminate news of the university and related institutions.
3. To serve as a clearing house for exchanging information, knowledge and ideas within and outside the university

กำหนดออกวารสาร : ราย 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ)

มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม

กันยายน-ธันวาคม

การบอกรับและต่ออายุสมาชิก

ประเภท 1 ปี (3 ฉบับ) 150 บาท

ประเภท 2 ปี (6 ฉบับ) 280 บาท

ประเภท 3 ปี (9 ฉบับ) 420 บาท

ติดต่อ : เลขานุการคณะกรรมการวารสารฯ เพื่อ
บอกรับและต่ออายุสมาชิกวารสารฯ หรือส่งต้นฉบับ
ผลงานวิชาการได้ที่ อาจารย์ นิพนธ์ ทักษะกุลธร
E-mail : ctujournal@christian.ac.th

สำนักงาน : มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง

นครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ 0-3422-9480 โทรสาร 0-3422-9499

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

Editor's Message

♦ บริษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์ Multinational Enterprise in the Globalization Era	รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี จิตกรณกิจศิลป์ Assoc.Prof.Dr.Pranee Chitakornkijsil	1
♦ การตลาดอิเล็กทรอนิกส์กับการดำเนินธุรกิจ E-Marketing For Operating Business	ลักขมี พันธุ์ธโนโสภณ Luksamee Phantanasophon	16
♦ การเผาผลาญไขมันในขณะออกกำลังกาย Fat Oxidation During Physical Exercise	ธฤณวัชร ไชยโคตร Dhissanuvach Chaikhot	28
♦ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล The Development of an Instructional Model Based on Constructivist Theory to Enhance Learning Abilities of Nursing Students	จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส Jiraporn Pimjaisai	38
♦ การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน The Marketing Strategy Influencing the Undergraduate Students' Decision to Enroll at Christian University of Thailand	นวลจันทร์ สมบัติมานะพล Nuanchan Sombatmanapol	54
♦ HR Practitioners' Perspectives on Talent Management in Thailand : Quantitative and Qualitative Studies มุมมองของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต่อการบริหารจัดการคนเก่ง ในประเทศไทย : การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ	Opas Piansoongnern โอภาส เพี้ยนสูงเนิน	64
♦ ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก The Predictive Factors of Identified Family Health Leader Behaviors in Protection of Avian Influenza Endemics	ปิยะวรรณ สุขเจริญพงษ์ Piyawan Sukcharounpong	78
♦ การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี A Model Development of Care in Patients with Acute Coronary Syndrome by Quality Control Process, Medical Department Photaram Hospital, Ratchaburi.	วรรณาสัตย์วินิจ Wanna Satvinit	91

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนได้ดำเนินการเผยแพร่จนถึงปีนี้เป็นปีที่ 16 ซึ่งได้รับความสนใจจากนักวิชาการทั้งจากภายนอกและภายในมหาวิทยาลัยส่งผลงานตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการได้พยายามพัฒนาวารสารฯ ให้ได้มาตรฐานและคุณภาพมาโดยตลอด ในฉบับนี้มีบทความที่เกี่ยวข้องด้านการตลาดและด้านสุขภาพ อาทิ เรื่อง บริษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์ ตลาดอิเล็กทรอนิกส์กับการดำเนินธุรกิจ และการเผยแพร่โฆษณาในขณะออกกำลังกาย และผลงานวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชา ทั้งด้านการพยาบาล การศึกษา และด้านการบริหาร อาทิ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาล โพธาราม จังหวัดราชบุรี การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน และมุมมองของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต่อการบริหารจัดการคนเก่งในประเทศไทย : การศึกษาเชิงปริมาณ และคุณภาพ

คณะกรรมการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนให้คงอยู่ตามมาตรฐานในระดับชาติ ยินดีรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อ่านทุกท่านเพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพวารสารให้ดียิ่งขึ้น ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสันับสนุนการจัดทำวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนด้วยการสมัครเป็นสมาชิกวารสารฯ ขอขอบคุณท่านผู้ส่งบทความและรายงานผลการวิจัยเพื่อตีพิมพ์ และขอเชิญท่านผู้สนใจร่วมส่งบทความวิชาการและรายงานผลการวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ตามรายละเอียดคำแนะนำการเขียนได้จากท้ายเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการบริหาร

และ

รองศาสตราจารย์สมพันธ์ หิญาธิระนันท์

บรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทางวิชาการ
(Peer Review)

1. ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ	พัฒนเสีธรรม
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	ต่อสกุลแก้ว
3. ศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์	เสริมศรี
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	แก้วเทพ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาย	โพธิ์สิตา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรางค์	จิตกรณกิจศิลป์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี	ศรีมรกต
8. รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวรรณ	บุญเสนอ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย	ชินะดังกูร
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต	วงศ์ประทีป
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล	กิตติพิบูลย์
12. รองศาสตราจารย์ สมประสงค์	น่วมบุญลือ
13. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	ชีวะตระกูลกิจ
14. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องค์การ	เรืองรัตน์อัมพร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เปรมฤดี	ชอบผล
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม	ไตรรัตน์
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ	ธารทัศนวงศ์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย	เอี่ยมจินดา

บริษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์ Multinational Enterprise in the Globalization Era

ดร.ปราณี จิตกรณกิจศิลป์*

บทคัดย่อ

บริษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์ มีความสำคัญและมีอิทธิพลในระบบการเมืองนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศด้อยพัฒนาซึ่งเศรษฐกิจยังไม่เข้มแข็ง รัฐพยายามจะรักษาและควบคุมไว้ บริษัทต่างชาติจะนำมาซึ่งเงินทุน เทคโนโลยี บุคลากร ซึ่งเป็นตัวสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค ทักษะ ความคิด และแม้แต่ระบบการเมืองและสังคม

กิจการข้ามชาติ Multinational Enterprise (MNE) ประกอบด้วย ศูนย์วิจัย การผลิต มีตลาดทั่วโลก มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการวิจัยตลาด การวิจัยเทคนิค โปรแกรมการผลิต โปรแกรมการตลาด ระหว่างบริษัทแม่กับบริษัทสาขา และเชื่อมโยงระหว่างบริษัทสาขาด้วยกัน ธุรกิจข้ามชาติจึงต้องจัดให้มีระบบกลยุทธ์ทางข่าวสาร เพื่อรวบรวมข้อมูลจากทั้งภายนอกและภายในองค์กร การเสาะหาข้อมูลระดับสากลเพื่อหาโอกาสใหม่ ๆ จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญของการดำเนินกิจการของบริษัทข้ามชาติ

สิ่งโดดเด่นอย่างหนึ่งของระบบกิจการข้ามชาติคือการเติบโตในการถ่ายทอดระหว่างสาขาทั้งในระดับ

ภูมิภาคและระดับโลก โดยผู้บริหารในบริษัทแม่พยายามพัฒนาผลการดำเนินงานของทั้งระบบ ผู้จัดการเป็นผู้รู้เรื่องตลาดโลกของผลิตภัณฑ์ของบริษัทซึ่งมีตลาดคล้ายกัน ระบบกิจการข้ามชาติจึงมีการพัฒนามากขึ้น ในด้านการผลิต การตลาด เงินทุน การวิจัยและพัฒนา และการจัดการ

หลังสงครามโลกครั้งที่สองบริษัทการค้าของสหรัฐอเมริกาได้ขยายตัวไปต่างประเทศอย่างมากชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สิ่งที่ได้จากโอกาสการตลาดคือการตั้งบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ เพื่อดำเนินการบริษัทสาขาในหลายประเทศผลิตสินค้าเพื่อตลาดทั่วโลก บริษัทอุตสาหกรรมในยุโรปตะวันตกและของญี่ปุ่นก็ดำเนินการแบบกิจการข้ามชาติรวมทั้งเริ่มมีการดำเนินการในหมู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ทั้งหลาย New industrail countrys(NICS) การดำเนินงานบริษัทข้ามชาติ มีผลต่อการกำหนด รูปแบบการค้า การลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ

* รองศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Abstract

Multinational corporations are importance and have influence on political systems in foreign country ,particularly in developing countries where the economy is not certain., the governments are trying to maintain and control their economy. Multination corporations will bring in capital, technology, and know-how that are keys to affecting people & behavior and thoughts, including the country & political system and its community.

Multinational enterprises have research centers, many production locations and marketing around the world. There is information exchange in marketing exchange in marketing-research, technical research. Production programming, and marketing programming between the headquarters and its branches and among the companies.

Therefore in multinational enterprises have to set up information strategy systems to gather information inside and outside the organization. The important activity for on MNE is to seek information in order to gain business opportunities and to operate efficiency.

The outstanding feature of MNE on system is its growth and ability to pass on information, knowledge, and knowhow among its branches at the provincial level and the world level while the management in headquarter is trying to develop the MNEs operating system, the manager is an expertise on the products in the world market. Thus the MNEs become more advanced in production. marketing financing research and developing management.

กิจการข้ามชาติ มีบทบาทในฐานะผู้ผลิต ผู้ลงทุน ผู้ค้า ผู้คิดค้นนวัตกรรมขนาดใหญ่ระดับโลก ซึ่งมีผลกระทบต่องานผลิตภายในประเทศ การจ้างงาน การค้า และดุลการชำระเงิน ในยุคแรก ๆ ที่อเมริกาขยายการผลิตไปยังต่างประเทศ ได้มีการใช้พื้นฐานของการผลิต โดยการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ วิธีการผลิตใหม่ และวิธีการตลาดใหม่ๆ ทำให้มีข้อเด่นในตลาดต่างประเทศ นักลงทุนในยุคแรกมีการส่งออกเทคโนโลยี และการจัดการมากกว่าการส่งออกด้านทุน

1. ลักษณะของบริษัทข้ามชาติ

บริษัทข้ามชาติ คือ บริษัทประกอบกิจการเกี่ยวกับการลงทุนในต่างประเทศโดยตรง และบริษัทต่างประเทศที่เป็นเจ้าของหรือควบคุมกิจการต่างๆ โดยมีการลงทุนมากกว่า 1 ประเทศ การปฏิบัติงานของสาขานั้นมีการทำงานในลักษณะที่เป็นระบบเครือข่ายติดต่อกันได้ทั่วโลกทั้งการในด้านการผลิตและการ

ตลาด บริษัทข้ามชาติเป็นสถาบันหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศมีการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการข้ามเขตแดนระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติจะเป็นได้ทั้งของเอกชนหรือมหาชน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งเป็นเจ้าของและบริหาร รวมทั้งอาจจะมีการกระจายการบริหารงานและการเป็นเจ้าของที่กว้างใหญ่ไปทั่วโลก หรือจัดการในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหรือเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานในหลายประเทศ เช่น เวอร์จินแอตแลนติก (Virgin atlantic), มาร์ส (Mars), ทาตุง (Tatung) การควบคุมจะเกิดขึ้นในประเทศ แต่การจัดการและเป็นเจ้าของนั้นจะเป็นขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น โฟร์ด (Ford) โซนี่ (Sony) ซัมซุง (Samsung)

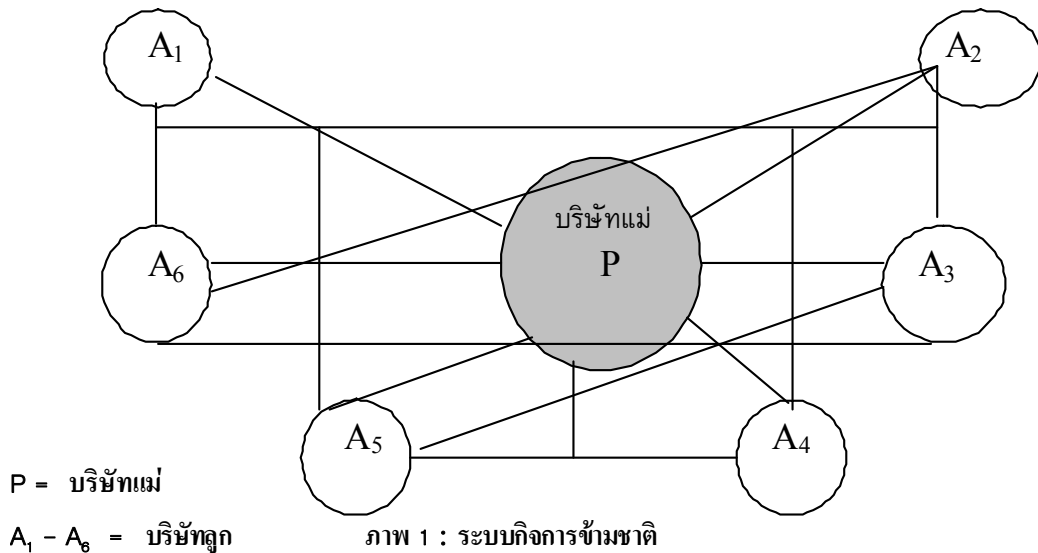
2. ระบบของกิจกรรมข้ามชาติ

(The Multinational enterprise system)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

กิจการข้ามชาติ จะถ่ายเทผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบบริการ (ทุน, เทคโนโลยีและการจัดการ) ในระบบเศรษฐกิจระหว่างชาติ ทำให้เกิดระบบ ระหว่าง

ภาพ 1 : ระบบกิจการข้ามชาติ

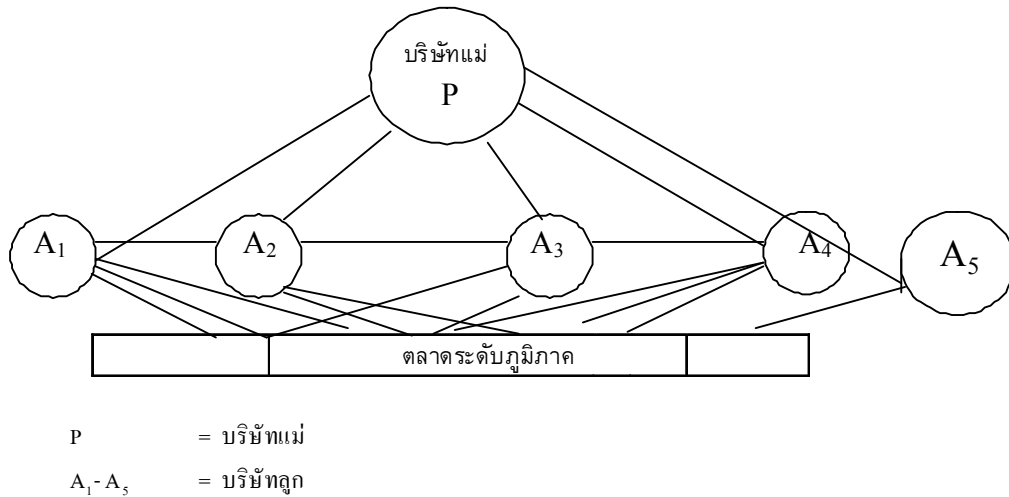
บริษัทแม่จะเป็นศูนย์กลางในการกำหนดเป้าหมาย และควบคุมการปฏิบัติการของทั้งระบบ การตัดสินใจของบริษัทแม่ขึ้นอยู่กับที่ตั้ง ขนาด ผลิตภัณฑ์ของบริษัท สาขา ทิศทาง องค์ประกอบของการถ่ายโอนของบริษัทสาขา และตลาดที่รองรับของบริษัทสาขา การตัดสินใจระบบนี้ทำให้เกิดรูปแบบของการเคลื่อนย้ายของผลิตภัณฑ์ (Product flow) ในหมู่สมาชิกในระบบ บริษัทแม่และบริษัทสาขาจะตั้งอยู่คนละประเทศ บริษัทสาขาสส่วนมากจะทำการผลิตและขาย แต่บางแห่งอาจทำหน้าที่ทางการตลาดหรือด้านการเงินด้วยบริษัทสาขาจะเกี่ยวข้องกับบริษัทแม่และบริษัทสาขาอื่น ๆ ในเรื่องการถ่ายโอนผลิตภัณฑ์ เงิน ทุน เทคโนโลยี และการจัดการ การถ่ายโอนอาจทำให้เกิดการเชื่อมโยงแบบคู่สาขา เช่น (จากภาพ 1) A₁ อาจส่งชิ้นส่วนให้ A₆ นำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์อื่น A₄ อาจส่งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปให้ A₅ นำไปจำหน่ายในประเทศนั้น เงินทุนที่สะสมอยู่ใน A₂ อาจโอนไป

เพิ่มทุนใน A₃ A₅ อาจพัฒนาเทคโนโลยีใหม่แล้วส่งไป A₃ ผู้บริหารบางคนใน A₆ อาจโอนไปรับตำแหน่งใหม่ใน A₂ ผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบบริการบางอย่างจากสาขาอาจมีการส่งกลับไปยังบริษัทแม่ เช่น จาก A₅ ไปยัง P ก็ได้

3. การถ่ายโอนผลิตภัณฑ์ในระบบของกิจการข้ามชาติ (Transfers of product in MNE system)

บริษัทแม่จะเป็นผู้กำหนดการถ่ายโอนสินค้าภายในกิจการข้ามชาติ โดยพิจารณาว่าตลาด ของสินค้าอยู่ที่ไหน จะหาวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ จากไหน (Inputs) จะตั้งฝ่ายผลิตสำหรับตลาดนั้นที่ไหน บริษัทแม่จะตัดสินใจว่า ตลาดแต่ละแห่งจะตั้งโรงงานผลิตในประเทศนั้นหรือส่งสินค้าเข้าจากฐานการผลิตที่อื่น บริษัทแม่จะกำหนดว่าแต่ละฐานการผลิตจะผลิตหรือซื้อปัจจัยการผลิต ในประเทศนั้นหรือจากฐานการผลิตที่อื่น

3.1 ระบบรวมแบบแนวนอน (Horizontal integration)

ภาพ 2 ระบบรวมแบบแนวนอน

ภาพ 2 แสดงรูปแบบการถ่ายโอนสินค้าอันมีผลจากวัฏกรรมการผลิตสินค้า แทนที่จะให้บริษัทแม่และบริษัทผู้ผลิตในแต่ละประเทศทำการผลิตครบวงจร บริษัทแม่จะสร้างรูปแบบพิเศษ โดยให้บริษัทในเครือทำการผลิตแบบส่งเสริมซึ่งกันและกันในแต่ละประเทศ การถ่ายโอนสินค้าระหว่างบริษัทในเครือและบริษัทแม่ทำให้ระบบกิจการข้ามชาติ สร้างสาขาการผลิตในแต่ละประเทศให้ส่งสินค้าได้ในราคาต่ำ โดยจะได้สินค้าคุณภาพสูงกว่าที่แต่ละสาขาผลิตเองทั้งหมด

บริษัทแต่ละสาขายังได้รับมอบหมายให้ผลิตสินค้าสำหรับตลาดแต่ละท้องที่ เช่น บริษัทสาขาในฝรั่งเศสผลิตสินค้าส่งตลาดร่วมยุโรป สาขาในเม็กซิโกผลิตสินค้าส่งให้ละตินอเมริกา นอกจากบริษัทแม่กับบริษัทสาขาจะส่งสินค้าให้ตลาดต่างๆ แล้วยังมีการค้าภายในเครือช่วยกันเองด้วย การตลาดวิธีนี้ช่วยเรื่องประหยัดด้านการกำหนดรูปแบบหรือคุณลักษณะของสินค้า ช่วยลด ต้นทุนในการผลิตสินค้ามาตรฐาน เช่น

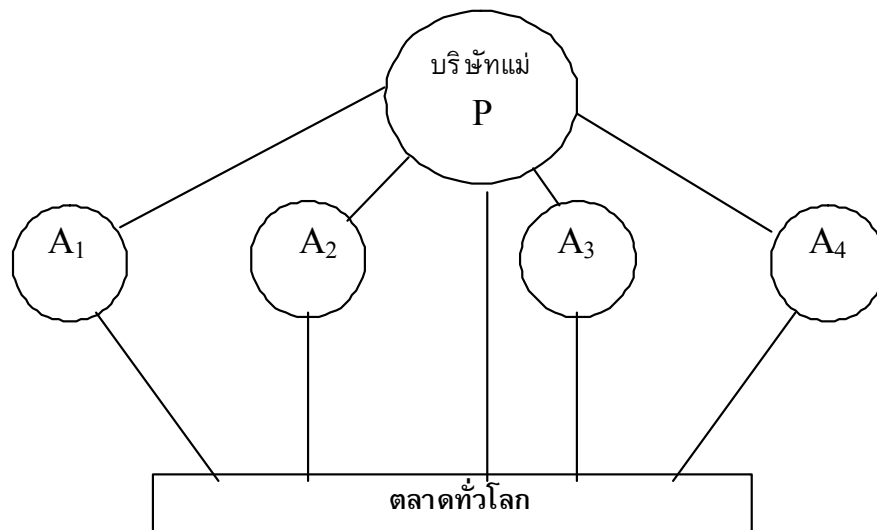
การออกแบบสื่อโฆษณาซึ่งอาจใช้ได้กับการตลาดต่างประเทศน้อยแห่ง การกำหนดมาตรฐานสินค้าทำให้ภาพของสินค้าเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ซึ่งกิจการข้ามชาติ จะมีความได้เปรียบด้านการสื่อสารในหมู่ผู้บริโภคในประเทศต่างๆ ด้วย

3.2 ระบบรวมแบบแนวตั้ง (Vertical integration)

การบริหารการผลิตแบบแนวตั้ง ก็มีส่วนในการถ่ายโอนสินค้าภายในเครือของบริษัทเอง การบริหารแนวตั้งมีขึ้นเมื่อผู้ผลิตตัดสินใจผลิตปัจจัยการผลิตที่เร่งด่วนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่จะนำมาผลิตสินค้าสำเร็จรูป ส่วนมากการผลิตแนวตั้งจะเป็นการผลิตชิ้นส่วนหรืออะไหล่ที่จะนำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ การบริหารแนวตั้งเป็นนานาชาติในแง่ของระบบกิจการข้ามชาติ โดยเน้นการผลิตวัตถุดิบ ชิ้นส่วน หรือปัจจัยการผลิตอื่นให้บริษัทเครือชายนำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในบริษัทสาขาในประเทศอื่น

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

$A_1 - A_4$ = บริษัทลูก, P = บริษัทแม่

ภาพ 3 ระบบรวมแบบแนวดิ่ง

ภาพ 3 แสดงรูปแบบหนึ่งของการถ่ายโอนสินค้าแบบแนวดิ่ง ซึ่งบริษัทแม่ส่งผลิตภัณฑ์ไปยังบริษัทสาขาเพื่อนำไปผลิตสินค้า เวลาเดียวกันบริษัทสาขาอีกแห่งหนึ่งหรือมากกว่าก็ผลิตชิ้นส่วนส่งไปโรงงานผลิตอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งใช้ชิ้นส่วนจากทั้งบริษัทแม่และบริษัทในเครือ

การรวมแบบแนวดิ่ง ระบบกิจการข้ามชาติได้ประโยชน์ในด้านการกำหนดคุณลักษณะสินค้าให้เป็นนานาชาติ ซึ่งให้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเดียวกับแนวนอน การบริหารแบบแนวดิ่งที่เด่นชัด คือ บริษัทกลุ่มปิโตรเลียมทั้งหลาย ซึ่งบริษัทสาขามักตั้งอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ส่งน้ำมันดิบไปกลั่นซึ่งมักตั้งอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม และจะส่งผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปยังบริษัทตัวแทนจำหน่ายทั่วโลก

4. การถ่ายโอนเงินทุนในระบบกิจการข้ามชาติ (Transfers of capital in MNE system)

กิจการข้ามชาติ เป็นสื่อกลางนำการลงทุนไปยังต่างประเทศ ผู้บริหารในบริษัทแม่เป็นผู้ตัดสินใจเรื่อง

การลงทุน การลงทุนในต่างประเทศจะเป็นตัวกำหนดทิศทางทุกอย่างของ กิจการข้ามชาติ ในการบริหารจัดการบริษัทตัวแทนในต่างประเทศ

กิจกรรมการลงทุนของกิจการข้ามชาติ ก่อให้เกิดการถ่ายเทผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบการจัดการ ซึ่งจะดำเนินต่อไปอย่างไม่รู้จบในอนาคต โดยพิจารณาอย่างเป็นระบบในด้านการลงทุน รวมทั้งการไหลเวียนถ่ายเทสินค้าตัวใดตัวหนึ่ง มีการถ่ายโอนของทุนที่แท้จริง เช่น โรงงาน เครื่องจักร และสินค้าคงเหลือ โดยบริษัทแม่จะพิจารณาถึงแหล่งเงินทุนที่จำเป็นก่อน

4.1 การจัดหาแหล่งเงินทุน (Sources of capital financing) (ดูตารางที่ 1)

บริษัทแม่จะดำเนินการลงทุนในต่างประเทศ โดยคำนึงถึงแหล่งเงินทุนดังนี้ ทุนจากในประเทศ (ของบริษัทแม่) หรือจากต่างประเทศ และทุนจากในระบบของกิจการข้ามชาติ

ตารางที่ 1 : การจัดหาแหล่งเงินทุนของบริษัทข้ามชาติ

แหล่งเงินทุน ประเทศ	(บริษัท) แหล่งทุนรายได้	แหล่งทุนภายนอก
ประเทศแม่	1	2
ประเทศสาขา	3	4

1,2,3,4 คือ ทางเลือกในการจัดหาเงินทุน

บริษัทมี 4 ทางเลือก คือ

ทางเลือก 1 หรือ 2 จะมีการถ่ายโอนทุนจากประเทศแม่ไปยังต่างประเทศ โดยทุนอาจเป็นด้านเงิน เครื่องจักรหรือสินค้าคงเหลือ

ทางเลือก 1 การเงินจะมาจากรายได้ของบริษัทแม่

ทางเลือก 2 บริษัทแม่รวบรวมเงินทุนจากสถาบันการเงินในประเทศ

ทางเลือก 3 และ 4 ไม่มีการถ่ายโอนเงินทุนระหว่างประเทศของบริษัทแม่กับต่างประเทศ เพราะรวบรวมเงินทุนจากต่างประเทศและลงทุนในต่างประเทศ

ทางเลือก 3 ใช้ได้กับบริษัทสาขาที่มีรายได้ เมื่อจะมีการขยายเงินทุนของบริษัทสาขาก็จะใช้เงินทุนของสาขา จะไม่มีการถ่ายโอนเงินระหว่างประเทศ ถ้าสาขาได้รับเงินทุนจากสาขาอื่นในเครือเดียวกันจากประเทศอื่น จึงจะถือว่ามีการถ่ายโอนเงินทุนระหว่างประเทศ เช่น บริษัทแม่ให้โอนเงินทุนจากบริษัทในโคลอมเบียไปบริษัทในปารีสเงินทุนจะย้ายจากเยอรมันไปฝรั่งเศส

ทางเลือก 4 บริษัทสาขาอาจได้เงินทุนจากสถาบันการเงินในท้องถิ่น โดยไม่ได้รับการรับรองจากบริษัทแม่ หรือบริษัทแม่อาจเพิ่มเงินทุนในชื่อเดิมจากแหล่งเงินทุนอื่นในประเทศของบริษัทสาขา แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใดการไหลของเงินทุนก็ยังอยู่ในประเทศ เมื่อบริษัทแม่ได้ เงินทุนจากประเทศที่สาม หรือตลาดนานาชาติ การไหลของเงินทุนก็จะมาจากประเทศที่สาม

การตัดสินใจเลือกวิธีใดขึ้นอยู่กับวิธีการของบริษัทแม่ รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ระหว่างบริษัทแม่กับต่างประเทศ สหรัฐอเมริกานิยมการใช้เงินทุนจากต่างประเทศที่ดำเนินการโดยบริษัทสาขา แม้บริษัทสาขาแห่งใหม่จะพึ่งทุนจากบริษัทแม่มาก แต่การตั้งบริษัทในเครือก็มักใช้ทุนจากแหล่งเงินท้องถิ่น

4.2 ข้อจำกัดของเงินทุน : นโยบายด้านแหล่งเงินทุน (Constraints on capital-sourcing policies) มีอุปสรรคมากมายทั้งในและต่างประเทศที่จำกัดทางเลือกด้านทุนของบริษัทแม่ เช่น ข้อจำกัดด้านการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange restrictions) แต่ละประเทศอาจจำกัดเงินทุนที่บริษัทแม่จะไปลงทุนในประเทศ โดยทั่วไปการควบคุมในประเทศท้องถิ่นจะบังคับให้บริษัทแม่ใช้แหล่งเงินทุนต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศที่ตั้งสาขาอาจทำให้บริษัทแม่มุ่งพึ่งการเงินในประเทศของบริษัทเครือข่าย เพราะไม่ต้องการทุ่มเงินไปในสกุลเงินที่ไม่แข็งพอ การที่สัณฐานการเงินเพื่อสูง อัตราการแลกเปลี่ยนมีความเสี่ยง รวมทั้งความเสี่ยงทางการเมือง (ความผันผวนทางการเมือง) ก็เป็นสาเหตุที่บริษัทแม่ไม่ทุ่มเงินในประเทศแม่ออกไป แต่บริษัทแม่ก็มักพบปัญหาในประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่สามารถหาทุนในประเทศนั้นได้พอเพียง จึงจำต้องส่งทุนเข้าไปในประเทศนั้น บางประเทศจำกัดบริษัทต่างชาติที่จะเข้าไปใช้ทรัพยากรในประเทศ ในขณะเดียวกันก็จำกัดในเรื่องการถือหุ้น ซึ่งปกติมักกำหนดให้บริษัทต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละ 49

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

มูลค่าของทุน (Cost of capital) ในประเทศต่าง ๆ ก็มีผลต่อการเลือกแหล่งทุนจากภายนอก เนื่องจากกิจการข้ามชาติ ขยายเครือข่ายไปทั่วโลกทำให้มีการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันการเงินในท้องถิ่นและศูนย์การเงินนานาชาติ ทำให้มีการเพิ่มทุนในประเทศที่มีค่าใช้จ่ายต่ำ แล้วถ่ายโอนไปยังที่ซึ่งมีมูลค่าการใช้จ่ายสูง

5.การถ่ายโอนเทคโนโลยีในระบบของกิจการข้ามชาติ (Transfer of technology in MNE system)

กิจการข้ามชาติมีระบบนวัตกรรมระหว่างประเทศ (International innovation system) เพื่อการผลิตที่เหนือกว่า ข้อได้เปรียบของกิจการข้ามชาติในตลาดโลกอยู่ที่การเป็นเจ้าของกระบวนการนวัตกรรมมากกว่าขนาดหรือกำลังทางการเงิน กิจการข้ามชาติ มีการวิจัยอย่างจริงจัง จึงเกิดจากความสามารถในการผลิตสินค้าใหม่สู่ตลาดระดับโลก เทคโนโลยีเป็นความรู้ที่สามารถดัดแปลงการผลิตสินค้า หรือสร้างสินค้าตัวใหม่ได้

5.1 การถ่ายโอนนวัตกรรมเทคโนโลยีระหว่างชาติ (International transfer of technology innovation)

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีอาจแพร่หลายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งโดย

5.1.1.การถ่ายโอนความรู้ทางเทคโนโลยี โดยการออกสิทธิบัตร การค้า สิ่งพิมพ์ การช่วยเหลือหรือด้วยการสื่อสารอื่น ๆ ซึ่งนำมาใช้ในปัจจัยการผลิตสินค้าใหม่โดยบริษัทในท้องถิ่น การถ่ายโอนนวัตกรรมแบบแรก ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นและศักยภาพของแต่ละประเทศที่จะใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันมาก บริษัทผู้ผลิตของญี่ปุ่นมีความสามารถในการเปลี่ยนเทคโนโลยีให้เป็นสินค้าใหม่ได้อย่างรวดเร็ว และอาจส่งสินค้าไปยังประเทศเจ้าของเทคโนโลยีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การใช้เทคโนโลยีทรานซิสเตอร์ไปผลิตวิทยุทรานซิสเตอร์ ซึ่งตลาดที่ใหญ่ที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา ผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี สหรัฐเองก็ใช้เทคโนโลยีของยุโรปมาผลิต

สินค้าใหม่ได้ก่อนแหล่งกำเนิด ยุโรปทำได้ช้ากว่าในญี่ปุ่นและสหรัฐ ในประเทศกำลังพัฒนาการผลิตตามแบบทำได้ช้าหรือทำไม่ได้เลย เพราะการขาดทักษะทางอุตสาหกรรมและการจัดการระดับสูง ขณะที่นวัตกรรมก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ช่องว่างระหว่าง นวัตกรรมก็ทำให้ประเทศที่ขาดความเชี่ยวชาญเสียเปรียบมากขึ้นในการแข่งขันระหว่างชาติ

5.1.2 การถ่ายโอนนวัตกรรมโดยกิจการข้ามชาติ ซึ่งเป็นผู้ลงทุนโดยตรง กิจการข้ามชาติ สร้างโรงงานผลิตสินค้าในต่างประเทศก็เพื่อสร้างตลาดหรือรักษาตลาด แต่เดิมเป็นเพียงตลาดส่งออก ยุทธศาสตร์การลงทุนระหว่างชาติจะเน้นที่ตลาดเป็นหลัก สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ ศักยภาพทางการตลาดในต่างประเทศของสินค้าตัวที่บริษัทเชื่อมั่นว่าน่าซื้อเด่น ถ้าภูมิภาคที่ลงทุนนั้นพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว เช่น ในยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ โอกาสทางการตลาดของสินค้าใหม่ จะมีได้ก็ต้องเป็นสินค้าที่ไม่ได้ผลิตตามต้นแบบจากผู้ผลิตหรือท้องถิ่น

5.2 การถ่ายโอนนวัตกรรมสู่ประเทศกำลังพัฒนา (The Transfer of innovation to developing countries)

บริษัทของประเทศกำลังพัฒนา จะมีความจำกัดในการรับเทคโนโลยี แม้การถ่ายโอนเทคโนโลยีไปสู่ประเทศเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น แต่จากสภาพการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวย ก็เป็นอุปสรรคนอกจากนี้ยังมีความเข้มงวดของรัฐบาล ลักษณะของตลาดที่แคบ และการขาดโครงสร้างภายในด้านอุตสาหกรรมซึ่งมีบุคลากรที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการจัดการ การขนส่งพลังงาน การสื่อสาร และการบริการอื่นๆ ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง การขาดผู้ป้อนชิ้นส่วนปัจจัยการผลิตทำให้บริษัทขาดต้องสร้างปัจจัยการผลิตเอง หรือซื้อจากต่างประเทศ หรือพัฒนาแหล่งวัตถุดิบเอง โดยต้องอาศัยการช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเงินจากบริษัทแม่

การที่กิจการข้ามชาติ จะทำการผลิตในประเทศกำลังพัฒนา จำเป็นต้อง จัดบุคลากรด้านต่างๆ

เข้ารับตำแหน่งในสาขานั้น ๆ ทั้งด้านเทคนิคและการจัดการ โดยใช้นุคลากรจากบริษัทหรือจากสาขาในประเทศอื่น ซึ่งทำให้ต้นทุนสูงมากและอาจขัดกับนโยบายด้านชาตินิยมของรัฐบาลในประเทศนั้นๆ จึงต้องพยายามให้มีคณะทำงานซึ่งเป็นบุคลากรในประเทศโดยเร็ว ทั้งระดับคนงาน ระดับเทคนิคและระดับบริหาร การผลิตในต่างประเทศมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเทคโนโลยี สู่อุตสาหกรรมที่ตั้งสาขา นอกจากนี้ยังมีการใช้ชิ้นส่วนของผู้ผลิตรายย่อยมีการส่งวัตถุดิบ รวมทั้งการฝึกอบรมการบริหารขั้นสูง ช่วยให้เทคโนโลยีแพร่หลาย มีการถ่ายโอนสินค้าระหว่างกิจการข้ามชาติ รวมทั้งการให้สิทธิกับบริษัทอิสระในต่างประเทศ ทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ กิจการข้ามชาติ ยังส่งเสริมทางอ้อมให้มีการพัฒนานวัตกรรมในประเทศที่ตั้งสาขา

5.3 การถ่ายโอนทักษะการดำเนินการของกิจการข้ามชาติ (Transfer of entrepreneurial skills in MNE)

ผู้จัดการด้านการดำเนินการของบริษัทแม่จะเป็นผู้ดำเนินงานสำคัญ ๆ ในการจัดการด้านทรัพยากรที่ดิน เงินทุน และเทคโนโลยีให้บริษัทสาขาผลิตออกมาเป็นสินค้าและบริการ เพื่อจำหน่าย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยปกติเงินทุนและเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะนำมาจากสาขา

5.4 การรับรู้ด้านโอกาสทางเศรษฐกิจ (The Perception of economic opportunity)

ผู้จัดการกิจการข้ามชาติ มักมองหาโอกาสใหม่ๆ ทางเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา วิสัยทัศน์ของผู้จัดการข้ามชาติย่อมกว้างไกลกว่าผู้จัดการสาขา เพราะเขาได้ขยายกิจการไปยังประเทศและภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ผู้จัดการข้ามชาติอาจมองเห็นโอกาสที่ดีมากในขณะที่ผู้จัดการระดับท้องถิ่นมองไม่เห็น เพราะโอกาสเหล่านี้อาจเกิดจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ เช่น สินค้าตัวหนึ่งอาจล้นตลาดในสหรัฐ แต่กำลังเป็นที่ต้องการในยุโรปตะวันตก และอาจไม่เป็นที่ต้องการในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศ หรืออีก

อย่างหนึ่งการแข่งขันในระดับท้องถิ่นในบางเรื่อง บางประเทศเข้มข้นมาก แต่ในอีกประเทศหนึ่งกลับตรงข้าม นอกเหนือจากความแตกต่างด้านการตลาดแล้ว ผู้จัดการข้ามชาติยังสามารถใช้ข้อได้เปรียบทางความแตกต่างของต้นทุนสินค้าเปลี่ยน รูปแบบสินค้า แลกเปลี่ยนสินค้ากับบริษัทสาขา และในระยะยาวอาจสามารถย้ายแหล่งผลิต แหล่งวิจัยและพัฒนา และกิจกรรมอื่นๆ ไปยังอีกประเทศหนึ่งก็ได้

การมองโอกาสทางการตลาดมิใช่นับอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้จัดการเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด การแข่งขัน เทคโนโลยี นโยบายของรัฐบาลและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง

5.5 การคาดการณ์ความเสี่ยงอย่างรอบคอบ (The Deliberate assumption of risk)

การมองโอกาสทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่ทำให้เกิดการดำเนินการได้ แต่ต้องขึ้นอยู่กับ การนำโอกาสไปใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งต้องมีการคาดคะเนความเสี่ยงที่มาพร้อมกับนวัตกรรมนั้นด้วย แต่ความเสี่ยงที่เข้ามาเกี่ยวข้องอาจมีมากตามมาด้วย เช่น ปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง ความไม่แน่นอนทางด้านการต้องการของผู้บริโภค การแข่งขัน ราคา และสถานะทางการตลาดอื่นๆ ซึ่งบริษัทระดับนานาชาติและระดับประเทศจะประสบกับความเสี่ยงประเภทเดียวกัน แต่มีระดับความเสี่ยงมากน้อยต่างกัน ความเสี่ยงด้านการเมืองนั้น เกิดจากความไม่แน่นอนทางการเมืองต่างๆ เช่น สงคราม การปฏิวัติรัฐประหาร การบริพัทธ์ การเก็บภาษี การลดหรือเพิ่มค่าเงิน การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา ข้อจำกัดการส่งสินค้าเข้า เหตุการณ์เหล่านี้เป็นการกระทำโดยรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจ และอาจมีสาเหตุมาจากสถานะทางเศรษฐกิจด้วย

5.6 การมีส่วนร่วมของกิจการข้ามชาติต่อเศรษฐกิจโลก (The Contribution of the MNE to the world economy)

มีข้อสงสัยว่ากิจการข้ามชาติ ให้อะไรแก่เศรษฐกิจโลกบ้างหรือไม่ จากมุมมองของทฤษฎีเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม คำตอบคือ ให้ เพราะการเคลื่อนไหว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ทางการค้าและปัจจัยการผลิต ทำให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรในหมู่ประเทศต่างๆ มากขึ้น การค้าช่วยให้ประเทศหนึ่งได้ประโยชน์ จากการมีความชำนาญการด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะด้านการผลิตในระดับนานาชาติ โดยการส่งสินค้าที่จัดว่ามีราคาถูกในประเทศหนึ่งไปยังที่มีราคาสูงในอีกประเทศหนึ่ง การเคลื่อนไหวของปัจจัยการผลิต ทำให้เกิดการแบ่งปันปัจจัยที่มีมากในประเทศหนึ่ง (เทคโนโลยีและทักษะการดำเนินกิจการ) ไปยังประเทศที่มีทรัพยากรและแรงงานมาก เป็นที่เด่นชัดว่ากิจการข้ามชาติ ได้เอื้อประโยชน์อย่างมากในการเพิ่มประสิทธิภาพ การแข่งขัน ของเศรษฐกิจโลก คุณประโยชน์ของธุรกิจข้ามชาติ เปรียบเทียบได้กับบทบาทแรก ๆ ของบริษัทระดับชาติที่ช่วยสร้างเศรษฐกิจของประเทศด้วยการหมุนเวียนเงินทุน เทคโนโลยี และทักษะการดำเนินการจากแหล่งที่มีปัจจัยเหล่านี้มากไปยังแหล่งที่ขาดแคลน เช่นเดียวกับกิจการข้ามชาติ ช่วยให้มีการเผยแพร่ความคิด ผลิตภัณฑ์ ฐานการผลิต วิธีการบริหารและการจัดการ และนวัตกรรมในระดับโลก

6. ความรับผิดชอบทางสังคมและจริยธรรมของ บริษัทข้ามชาติ (Social responsibility and ethical issues facing MNCS)

ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทข้ามชาติ สำหรับในสหรัฐอเมริกา นั้น คำจำกัดความของความรับผิดชอบต่อสังคม มีการพัฒนาใน 3 ระยะที่แตกต่างกันดังนี้ คือ

- 1.การบริหารงานเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด
 - 2.การบริหารงานเพื่อให้ได้ความไว้วางใจ
 - 3.การบริหารงานเพื่อคุณภาพชีวิต
- ซึ่งในแต่ละระยะจะแยกอธิบายได้ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 : การบริหารงานเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด (Profit maximizing management)

ผู้บริหารทางด้านธุรกิจมีแค่เพียงวัตถุประสงค์เดียวเท่านั้นในการบริหารงานคือ การทำกำไรสูงสุดให้กับองค์กร ผู้บริหารได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการคิดในกำไรสูงสุดขององค์กร และกำหนดแนวทางการคิดว่า อะไรที่เป็นสิ่งที่ดีสำหรับเราก็ย่อมเป็นสิ่งที่ดี

ดีสำหรับสังคม ("What is good for me is good for my society") ความมีประสิทธิภาพและกำไรสูงสุดเป็นเป้าหมายแรกของระยะนี้

ระยะที่ 2 : การบริหารงานเพื่อให้ได้ความไว้วางใจ (Trusteeship management)

ระหว่างปี ค.ศ. 1920 - 1930 ความน่าเชื่อถือเป็นแนวความคิดที่ปรากฏออกมาในมุมมองหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจกับสังคม ผู้บริหารรับผิดชอบต่อความมั่งคั่งสูงสุดของผู้ถือหุ้น และยังคงต้องดูแลรักษาในเรื่องของความสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร รวมไปถึงลูกค้า พนักงาน ผู้ให้เครดิต ผู้ขายและสังคมทั่วไป มีปัจจัย 2 ประการที่ทำให้ไว้เพื่อการพัฒนาในหลักปรัชญาการบริหารความน่าเชื่อถือ คือ การมีตำแหน่งหลายตำแหน่งทางสังคมและจำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ถือหุ้น

ในระยะที่ 2 นี้ ผู้จัดการรับรู้ในประโยชน์ส่วนตน และยอมรับในผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท คุณค่าของบริษัทขึ้นอยู่กับการทำกำไรให้กับบริษัท และการสร้างความพอใจให้กับประชาชนผู้บริหารยินดีที่จะป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับสังคม เช่น การป้องกันมลภาวะทางอากาศและน้ำ ภาคธุรกิจไม่ควรที่จะสร้างปัญหาให้กับสังคม เช่น การจ่ายค่าแรงให้กับพนักงานต่ำกว่าที่ควรจะเป็น การผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือการแบ่งแยกชนชั้นทางสังคม

ระยะที่ 3 : การบริหารงานเพื่อคุณภาพชีวิต (Quality of life management)

ปัจจุบันแนวความคิดใหม่ของความรับผิดชอบต่อสังคมถูกเรียกว่า คุณภาพของชีวิต แนวความคิดนี้ได้สานต่อจากระยะที่สอง ในเรื่องความน่าเชื่อถือ บริษัทข้ามชาติอาจจะพยายามอย่างที่สุดใน การที่จะทำ

- การผลิตและจำหน่ายของสินค้าและบริการที่มีคุณภาพในปริมาณที่เพียงพอและมีการจัดหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นให้กับลูกค้า
- สามารถที่จะชี้แจงและให้เหตุผลกับเจ้าของและภาคธุรกิจ

- การรับรู้ในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของลูกค้า
ความรับผิดชอบต่อสังคมคือหน้าที่หลักทาง
ศีลธรรมของภาคธุรกิจ ภาคธุรกิจ ได้รับการอนุมัติและ
ส่งเสริมโดยสังคมดังนั้นจึงเป็นหลักศีลธรรมโดยตรงที่
ภาคธุรกิจควรจะได้รับผิด ชอบในความต้องการทางสังคม
ในการบรรลุความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น พิจารณาได้
ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์กับสภาพแรงงาน

สภาพแรงงานของบริษัทโดยธรรมชาติแล้ว
เป็นปฏิสัมพันธ์กับการบริหาร และด้วยเหตุผลนี้เอง ทำให้
สภาพมีผลต่อความอยู่รอดและเติบโตของบริษัท อาจ
จะขยายขนาดของธุรกิจ หรือตั้งโรงงานขนาดใหญ่
ใหม่ ๆ แต่ไม่สร้างสภาพการทำงานที่ดี ซึ่งมีความจำเป็น
เพื่อความอยู่รอดและเติบโตของธุรกิจในระยะยาว เมื่อ
ผู้บริหารเน้นประสิทธิภาพการผลิตมากเกินไป สภาพ
แรงงานจะคัดค้านโดยทั่วไปผู้บริหารระดับสูงของบริษัท
ญี่ปุ่นมักกลัวสภาพ ในช่วงเวลาที่ธุรกิจถดถอย เช่น
ช่วงปี 1970 มาตรการที่ใช้ในการเผชิญกับปัญหา
ค่าแรงงานซึ่งเพิ่มสูงขึ้นก็คือ การลดค่าล่วงเวลา (O.T.)
การหยุดจ้างคนงานพิเศษหรือพวกคนงานชั่วคราว การ
ลดเงินเดือนของผู้บริหารระดับกลาง

3.2 ความสัมพันธ์ของธุรกิจกับชุมชน

พื้นฐานลัทธิใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ
ธุรกิจกับชุมชน กล่าวว่า บริษัทดำรงอยู่ได้โดยพิจารณา
จากจุดยืนในชุมชน ในอดีตเมื่อบริษัทคิดเกี่ยวกับทำเล
ที่ตั้งโรงงานมักจะวางแผนจากจุดยืนของบริษัท
จะพิจารณาเกี่ยวกับมลภาวะและสวัสดิการก็ต่อเมื่อเกิด
ปัญหาขึ้น และอาจก่อความเสียหายร้ายแรงแก่บริษัท
อย่างไรก็ตาม จากนั้นไปถ้าปราศจากการมีส่วนร่วมช่วยเหลือ
สนับสนุนแก่ชุมชน ความสัมพันธ์ของธุรกิจกับชุมชน
ท้องถิ่นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

การมีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชน ขึ้นแรกบริษัทต้อง
พิจารณาผลบวกทางตรง เช่น การเพิ่มขึ้นของโอกาส
การจ้างแรงงาน การจ่ายภาษีท้องถิ่น การรักษาและ
การพัฒนาของผู้รับสัญญาช่วง ยิ่งกว่านั้นผลแง่ลบทาง
ตรงและทางอ้อม เช่น การเกิดมลภาวะ สถานภาพ

การจ้างงานที่เปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และการลดลงของ
อุตสาหกรรมพื้นบ้าน ยกตัวอย่างเช่น เมื่อธุรกิจยักษ์
ใหญ่ได้สร้างโรงงานในภูมิภาคขึ้น ก็อาจจะก่อให้เกิด
โอกาสการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น และค่าแรงที่จะจ่ายให้
คนงานก็สูงขึ้น ส่วนนี้อาจปรับปรุงระดับเศรษฐกิจของ
คนที่ได้รับการว่าจ้าง แต่ในอีกแง่หนึ่งก่อให้เกิดการ
เคลื่อนย้ายของแรงงานจากบริษัทท้องถิ่นเล็ก ๆ ซึ่งอาจ
ทำให้บริษัทท้องถิ่นตกต่ำ

3.3 ความสัมพันธ์ของธุรกิจกับผู้บริโภค

ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในส่วน
เกี่ยวกับผู้บริโภค หมายถึง ธุรกิจควรจะเสนอผลิตภัณฑ์
และหรือบริการที่คุณภาพดี ราคาต่ำ จำนวนมากมาย
หลากหลาย トラบเท่าที่ไม่มีผลกระทบต่อ
เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ซึ่งรวมถึงผู้บริโภคด้วย
การเสนอสินค้าผลิตภัณฑ์จำนวนมากอาจมีผลต่อการ
บริโภค หรือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากมหาศาล
และทำลายระบบหมุนเวียนตามธรรมชาติของ
ทรัพยากร กล่าวโดยทั่วไป ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ดีจะ
สนองความต้องการของผู้บริโภค แต่ความจริงที่เกิดขึ้น
เสมอคือความต้องการของผู้บริโภคมักถูกสร้างขึ้นโดย
ธุรกิจ ราคาต่ำมักเป็นนโยบายที่ใช้กันในการกำจัดคู่แข่ง
จึงมีการพยายามลดต้นทุนขึ้นต้น โดยการไป
กดราคาที่ได้รับสัญญาช่วงหรือลูกค้าพนักงานจนเกิน
ขนาด

3.4 ระดับความเหมาะสมของการบรรลุความ รับผิดชอบต่อสังคม

ในระยะยาว ความต้องการต่อกิจกรรมของ
ธุรกิจขึ้นพื้นฐานแบ่งได้ 3 ส่วน

1) ส่วนสีขาว เป็นความต้องการเสนอที่โดย
สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ แต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดย
ทั่วไปของสาธารณะชน ตัวอย่างเช่น การเปิดเผยข้อมูล
ของขยะอุตสาหกรรมต่อสังคมการศึกษาผลกระทบต่อ
ลบของการโฆษณาต่อสังคม และการปฏิบัติต่อคนงาน
ทำงานบางเวลา (Part-time) เหมือนคนงานทั่วไป

2) ส่วนสีเทา เป็นความต้องการที่มาจากการ
สำรวจจรรยาวัจ จากสาธารณชน แต่ยังไม่เป็นกฎหมาย

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

บังคับ ตัวอย่างเช่น การเพิ่มการเกษียณอายุในญี่ปุ่นสูงกว่า 55 ปี การตกลงกับคนที่ต้องถิ่นในการป้องกันขยะอุตสาหกรรม การตรวจสอบความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ใหม่ การจำกัดการรุกรานธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก และการควบคุมในการบวกกำไรในการตั้งราคา

3) ส่วนสีดำ เป็นความต้องการซึ่งกฎหมายได้บังคับไว้แล้ว ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกปรับหรือลงโทษ เช่น มีประเทศห้ามการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่มีการควบคุมความปลอดภัยในการทำงานในโรงงาน และการห้ามการรวมตัวกันของบริษัทที่ผลิตสินค้าคล้ายกัน (Cartel)

จริยธรรม (Ethics) พิจารณา ได้ดังนี้

จริยธรรมคือ มาตรฐานของความถูกต้องด้วยศีลธรรมที่เป็นแนวทางให้กับบุคคลและองค์กรในแต่ละด้านตามการกระทำ ส่วนจริยธรรมของธุรกิจระหว่างประเทศคือการกำหนดการปฏิบัติตนทางธุรกิจหรือศีลธรรมของบริษัทข้ามชาติ ในความสัมพันธ์ของพวกเขาเหล่านั้นต่อทุกๆ คนที่มีการติดต่อกัน

ถ้าเหตุผลหลักของการดำเนินธุรกิจของบริษัทข้ามชาติคือ การขยายตลาด อะไรคือวัฒนธรรมและสังคมที่ตามมาของการแนะนำให้รู้จักถึงตัวสินค้าหรือบริการของบริษัทข้ามชาติในประเทศอื่นๆ มีอุทาหรณ์ที่เคยเกิดขึ้นคือ บริษัทเนสเล่ ได้มีการขยายตลาดในผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปสำหรับเด็ก โดยใช้ชื่อว่า ซิมิลแลค (Similac) ซึ่งก็คือนมมันเอง การขยายตลาดของบริษัทกระทำโดยแจกตัวอย่างให้ฟรีกับแม่บ้านทั่ว ๆ ไป แต่ทว่าไม่มีการแนะนำทางด้านการใช้สินค้า จึงส่งผลให้เกิดการตายเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุดังนี้คือ

1. การขายสินค้าที่ต่ำกว่ามาตรฐาน
2. ไม่มีการแจ้งให้แม่บ้านได้ทราบถึงภาชนะที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ และน้ำที่ใช้เป็นส่วนผสมนั้นจะต้องผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อโรค (Sterilizing) เพื่อปลอดภัยต่อเชื้อโรค

3. มีการเจือจางด้วยน้ำที่มากเกินไป ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่สามารถในการที่จะซื้อสินค้าได้

Christian University of Thailand Journal

Vol.16 No.1 (January-April) 2010

4. ขาดการแนะนำที่ถูกต้องสำหรับการเตรียมสูตรผสม

5. เกิดจากแม่บ้านที่มีความขัดสน ไม่สามารถที่จะซื้อสินค้าต่อไปได้หลังจากที่มีการใช้ตัวอย่างหมดไปแล้ว และหลังจากที่การให้นมของมารดาต้องยุติไปตามสรีระ

ผลิตภัณฑ์สินค้าสำหรับของบริษัทเนสเล่ จึงถูกต่อต้านไปเป็นเวลา 7 ปี บริษัทได้มีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ใหม่ในปี 1981 โดยทำการปรับปรุงครั้งยิ่งใหญ่ในด้านการส่งเสริมการปรับปรุงในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ระยะเวลาถึง 2 ปี

แหล่งที่มาของจริยธรรมทางธุรกิจนั้น องค์กรร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (The Organization for economic cooperation and development) มีการก่อตั้งมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับบริษัทข้ามชาติ คือ

1. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ต่อต้านการเข้ามาของคู่แข่ง และพฤติกรรมการผูกขาด
2. หลีกเลี่ยงการเมืองที่รวมถึงการติดสินบน
3. มีการเปิดเผยระบบข่าวสารข้อมูลอย่างชัดเจน
4. เคารพในสิทธิของพนักงาน
5. มีการจ่ายภาษีอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

7. ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ของบริษัทข้ามชาติ (Broad environmental factors facing anMNC)

ปัจจัยภายนอก (External factors) มีอิทธิพลต่อทิศทางการดำเนินธุรกิจตลอดจนถึงเงื่อนไขภายใน (Internal condition) ของบริษัท ฉะนั้นการอยู่รอดและความสำเร็จของบริษัทจึงขึ้นอยู่กับว่าบริษัทจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้เหล่านี้ได้อย่างไร ปัจจัยภายนอกอาจส่งผลต่อบริษัททั้งในเชิงบวกหรือที่เรียกว่า โอกาส (Opportunities) หรืออาจเป็นข้อจำกัดในเชิงลบที่เรียกว่า อุปสรรค (Threats) และแม้ว่าข้อเท็จจริงนี้จะเป็นจริง ทั้งในบริษัทท้องถิ่นและบริษัทข้ามชาติ แต่การปรับ

บริษัทให้เข้ากับปัจจัยแวดล้อมสำหรับบริษัท ข้ามชาติจะเป็นไปได้ยากกว่า

โดยทั่ว ๆ ไปแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นปัจจัยแวดล้อมระยะไกล (Remote environments) และกลุ่มที่เป็นปัจจัยแวดล้อมด้านการดำเนินงาน (Task environments)

7.1. ปัจจัยแวดล้อมระยะไกล (Remote environment)

ปัจจัยแวดล้อมระยะไกลประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่อยู่ภายนอกของบริษัทได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และภูมิศาสตร์ ปัจจัยเหล่านี้อาจจะเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคหรือข้อจำกัดสำหรับบริษัท

7.1.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (Economic factors)

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ตัวแปรต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อรัฐ และทิศทางของบริษัทในด้านที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ บริษัทข้ามชาติจะต้องเข้าใจแนวโน้มของเศรษฐกิจของสังคมที่ตนดำเนินกิจการอยู่หรือปรารถนาจะเข้าไปดำเนินการ ต่อไปนี้เป็นปัจจัยหลักทางด้านเศรษฐกิจที่บริษัทข้ามชาติจะต้องพิจารณา

-พิจารณาช่วงของวงจรธุรกิจในประเทศที่กำลังสนใจว่าเป็นช่วงตกต่ำ ช่วงถดถอย ช่วงฟื้นตัวหรือช่วงเจริญเติบโต

-ศึกษาถึงแนวโน้มของการเฟ้อของค่าเงินในกรณีที่มีสภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง

อาจจะทำให้เกิดการควบคุมอัตราค่าแรงและราคา

-ควรศึกษาในเรื่องดุลการชำระเงินว่าเป็นการขาดดุลหรือเกินดุล

-วิเคราะห์ถึงนโยบายทางการใช้จ่ายของภาครัฐและด้านภาษี

-ศึกษาอัตราดอกเบี้ย ระดับของการว่างงาน

-พยากรณ์อัตราเติบโตของเศรษฐกิจและอัตราแลกเปลี่ยนของปริมาณผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติ (GDP)

-พยากรณ์การขึ้นลงของค่าเงิน

7.1.2 ปัจจัยทางด้านการเมืองและกฎหมาย (Political & legal factors)

รัฐบาลหรือผู้ปกครองในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับรัฐหรือระดับท้องถิ่น ล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินกิจการของธุรกิจ รัฐบาลคอยควบคุมหรือออกกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องของการลงทุนจากต่างชาติโดยตรง การครอบครองสิทธิ์ของต่างชาติ การทำสัญญา โควต้าและศุลกากร อัตราค่าแรงและระดับราคา การให้สิทธิการจ้างงานโดยเสมอภาค การจ้างแรงงานท้องถิ่น ความปลอดภัยในการทำงานและมาตรฐานในด้านสุขภาพ การควบคุมมลภาวะ เป็นต้น โดยกฎหมายเหล่านี้มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของธุรกิจได้ตลอดเวลา แต่ละประเทศต่างมีสภาพการเมืองและกฎหมายที่แตกต่างกัน รัฐบาลจึงเข้ามามีบทบาทต่อธุรกิจข้ามชาติได้ บริษัทข้ามชาติต้องติดต่อกับรัฐบาลในหลายระดับ บริษัทจะต้องเผชิญกับความหลากหลายของกฎหมายประจำชาติ และการควบคุมที่เกี่ยวกับการค้าและการลงทุนของต่างชาติ

7.1.3 ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural factors)

ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ และวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมที่บริษัทข้ามชาติเข้าไปประกอบกิจการอยู่ ปัจจัยเหล่านี้เกิดจากสภาพทางด้านวัฒนธรรมประชากรศาสตร์ (Demographic) การศึกษา มนุษยวิทยา และศาสนาของสมาชิก ภายในสังคมนั้นๆ แรงผลักดันทางด้านวัฒนธรรมสังคมจะไม่อยู่นิ่ง (Dynamic) ผู้จัดการบริษัทต่างชาติจำเป็นต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่น รู้จักว่าอะไรควรกระทำและอะไรไม่ควรกระทำ

7.1.4 ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (Technological factors)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

บริษัทข้ามชาติจะต้องสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่จะนำมาซึ่งนวัตกรรม (Innovations) สำหรับอุตสาหกรรมที่บริษัทดำเนินธุรกิจอยู่ การเปลี่ยนแปลงนี้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพัฒนาของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และกำลังการผลิต เทคโนโลยี พื้นฐาน (Basic technology) หมายถึง เทคโนโลยีใหม่ที่มีผลกระทบต่อหลายๆ อุตสาหกรรม ได้แก่ การพัฒนาของเลเซอร์ (Lasers) วงจรคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมพันธุศาสตร์ และกระบวนการเพาะปลูก เครือข่ายการสื่อสาร โยสังเคราะห์ น้ำมัน เครื่องสังเคราะห์ และหุ่นยนต์ เป็นต้น

ระยะเวลาการพัฒนาเทคโนโลยีอาจจะสั้นและรวดเร็ว เช่นเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร หรืออาจจะช้าหรือทรงตัว เช่น เทคโนโลยีทางด้านการผลิตสินค้าบริโภค การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีถือเป็นเรื่องสำคัญในการรักษาความได้เปรียบทางธุรกิจ หน่วยงานทางด้านการวิจัยและพัฒนา (Research and development department : R&D) จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับบริษัทในการเปลี่ยนเทคโนโลยีพื้นฐานไปเป็นเทคโนโลยีประยุกต์ (Applied technology) เพื่อสามารถนำเอาเทคโนโลยีไปใช้งานได้จริง การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอาจมีอิทธิพลต่อวงจรชีวิตของสินค้า กระบวนการผลิต และกลยุทธ์ทางการตลาดสินค้าหรือเทคโนโลยีการผลิตสามารถได้รับการคุ้มครองได้โดยสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ ซึ่งการคุ้มครองเหล่านี้ทำให้บริษัทข้ามชาติมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ดังเช่น ลิขสิทธิ์ยา ทำให้บริษัทขายยาสามารถทำกำไรได้จากการจำหน่ายยาดังกล่าวเพียงผู้เดียวเป็นเวลานาน เมื่อการคุ้มครองนี้ครบกำหนด การแข่งขันจากบริษัทอื่น ๆ จะทำให้กำไรของบริษัทที่ถือสิทธิอยู่เดิมลดลงตามไปด้วย

7.2 ปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินงาน หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบริษัทข้ามชาติ ในฐานะที่บริษัทจะต้องพยายามที่จะจัดหาและใช้ทรัพยากรที่จำเป็น หรือพยายามทำการตลาดให้กับสินค้าหรือบริการของตน ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของสิ่งแวดล้อมที่อยู่

ในงาน ได้แก่ การแข่งขันในธุรกิจและตำแหน่งในอุตสาหกรรม ลูกค้า และสภาพตลาด รวมทั้งความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายปัจจัยในการผลิต (Suppliers) ผู้ให้เครดิต (Creditors) และตลาดแรงงานของตน

สรุป

ธุรกิจทั่วโลกพยายามที่จะสร้างมูลค่าใหม่ในการดำเนินงาน โดยประสานกับการดำเนินงานระหว่างประเทศ เช่น สามารถที่จะรวมการผลิตสำหรับประเทศต่างๆ ในยุโรป และลดต้นทุนในการขนส่ง เพื่อใช้ประโยชน์จากการประหยัดต่อขนาดและต้นทุนการขนส่งที่ลดลง ตลอดจนภาษีศุลกากร รวมทั้งสามารถที่จะทดแทนผู้จำหน่ายวัตถุดิบจากต่างประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่าและการลดต้นทุนการขนส่ง เพื่อจะได้รับประโยชน์จากความแตกต่างในด้านต้นทุน สิ่งที่น่าประหลาดใจที่สุดก็คือ สามารถที่จะได้รับประโยชน์จากการมีเครือข่ายระหว่างประเทศในการดำเนินงาน เช่น สามารถขายสินค้าอย่างเดียวกันในหลายๆ ประเทศ

การพัฒนาสาขาของผู้จำหน่ายวัตถุดิบทั่วโลกสามารถทำความเข้าใจได้โดยผ่านการประเมินการปฏิบัติงาน ซึ่งพิจารณาถึงคุณภาพ ความสามารถ ต้นทุน การบริการ และความไวของสิ่งเหล่านี้ต่ออิทธิพลในระยะยาว แต่การเปลี่ยนแปลงในสาขาของผู้จำหน่ายวัตถุดิบจะส่งผลกระทบต่อลูกค้า ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ และคู่แข่ง ผลกระทบของสาขาของผู้จำหน่ายวัตถุดิบต่อกลยุทธ์ของธุรกิจมีค่อนข้างมาก

กิจการข้ามชาติ เป็นบริษัทขนาดใหญ่จึงมีการปฏิบัติการที่ทำให้เกิดรูปแบบการค้า การลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างชาติต่างๆ รวมทั้งมีการจัดการด้านการผลิตในต่างประเทศ โดยบริษัทสาขามีการควบคุมนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าระดับโลก กิจการข้ามชาติ เป็นตัวการให้เกิดการถ่ายโอนปัจจัยการผลิตและผลผลิตในระบบเศรษฐกิจระหว่างชาติ เป็นตัวการถ่ายโอนโดยผ่านสถาบันหรือการจัดองค์การ ซึ่งก่อให้เกิดระบบกิจการข้ามชาติ ประกอบด้วยบริษัทแม่ บริษัทสาขาที่อยู่ในต่างประเทศ และระบบความ

สัมพันธ์ระหว่างกัน การกำหนดและตัดสินใจของบริษัทแม่ทำให้เกิดระบบการถ่ายเทปัจจัยและผลิตภัณฑ์ในหมู่บริษัทสมาชิกในระบบ การถ่ายเทเงินทุนระหว่างชาติ โดยกิจการข้ามชาติ มักเป็นการถ่ายเทในรูปแบบเงินทุน โดยบริษัทแม่เป็นผู้กำหนดว่าจะใช้ทุนจากในหรือต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของบริษัทแม่โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ อันมีข้อกำหนดหรือระเบียบเรื่องเงินตราในประเทศนั้น ๆ ความเสี่ยงทางการเมือง การเข้าถึงแหล่งทุนในท้องถิ่น ระบบภาษีและมูลค่าของทุน กิจการข้ามชาติ มีการวิจัยทางเทคนิค การพัฒนา การเริ่มการผลิต การสร้างตลาด และการวิจัยตลาด

ระดับโลก การถ่ายทอดทักษะการจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญของกิจการข้ามชาติ ผู้จัดการในบริษัทแม่เป็นผู้ริเริ่มในการจัดการเรื่องทรัพยากร ที่ดิน ทุน แรงงาน และเทคโนโลยีในประเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการสำหรับการจำหน่ายในตลาดภายในและต่างประเทศ กิจการข้ามชาติ เป็นตัวการสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจโลก และให้ผลดีต่อนานาประเทศ คือ การถ่ายทอดและคิดค้นนวัตกรรมในด้าน การผลิต การจัดการ การวิจัย และอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพขึ้น

บรรณานุกรม

- Ball, Donald A., Wendell H McCulloch, Jr. (1996). **International business : the challenge of global competition**. Chicago : Irwin.
- Caves, Richard . (1996). **Multinational enterprise and economic analysis**. New York : Cambridge University Press.
- Czinkota, Micheal R., Ilkka A Ronkainen, Micheal H Moffett. (1994). **Intenational business, forth worth**. Tex : Dryden Press.
- Daniels, John D.,Lee H. Radebaugh. (1995). **International business : environment and operation**. Reading Mass : Addison-Wesley.
- Deresky, Helen.(1997). **International management : managing across borders and culture**. Reading Mass : Addison-Wesley.
- Fatehi, Kamal. (1996). **International management : across culture and functional perspective**. Upper Saddle River, N.J. : Prentice-Hall.
- Grimwade, Nigel.(1996).**International trade policy : a contemporary analysis**. London ; New York : Routledge.
- Grosse Robert and Duane Kujawa. (1995). **International business : theory and managerial applications**. Boston Mass : Irwin.
- John D. Daniels and Lee H. Radebaugh. (1995). **International business**. 7 th ed Addison-Wesley Publishing Company.
- John H. Dunning. (1993). **Multinational enterprises and the global economy**. Addison-Wesley Publishing Company Inc.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

- Mead, Richard. (1995). "Cross- culture management" in **International management cross-culture dimensions**. massachusetts : Blackwell Publishing Inc.
- Money, Sylvester. (1997). **The international business blueprint**. Oxford : Malden, Mass : Blackwell.
- Palmer, Howard, Reymand Rubin. (1995). **International trade finance : a practitioner's guide**. England : Euromoney Publications P.L.C.
- Pranee Chitakornkijasil. (1991). **ASEN and Trade wars in the current word**. Singapore-Institute of Southeast Asian Studies.

การตลาดอิเล็กทรอนิกส์กับการดำเนินธุรกิจ

E-Marketing For Operating Business

ลักษณ์ พันธุ์ธนโสภณ*

บทคัดย่อ

ระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายกับองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากเป็นสื่อใหม่ซึ่งกลายเป็นศูนย์กลางที่นำผู้ขายมาพบผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อสามารถหาข้อมูลของสินค้าประเภทเดียวกันแบบเดียวกันจากแหล่งต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบในด้านราคา คุณภาพได้อย่างง่ายดาย โดยไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้การติดต่อทาง

ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ลดงานเอกสารและลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ลง การใช้เว็บเพจและอิเล็กทรอนิกส์ติดต่อลูกค้าทำให้การบริการหลังการขายสะดวกรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตถือเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ มีประโยชน์ในการสื่อสารทางการตลาดให้กับธุรกิจ นอกเหนือจากเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ ทางการตลาด

Abstract

E-Marketing provides various benefits to the organization both current and future. It is considered as new media, which became the center for the seller to meet the buyer. The buyer could search for information of the similar product from various sources to compare price and quality easily without having to waste time and money on traveling. In addition, electronic communications also help

to increase the efficiency of work, reduce paperwork and other expenses. Communicate via web page and electronic system also help to improve after-sales service to be fast and more convenience. Internet is considered as an important channel of marketing communication for the business apart from other marketing communication tools.

*อาจารย์ประจำคณะการจัดการและการบัญชี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้มาถึงจุดของการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม สังคมมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมดิจิทัล (Digital society) ที่แต่เดิมมีศูนย์กลางของเครือข่ายมาจากสื่อในรูปแบบอื่นๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และโทรศัพท์ มาสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยประเทศไทยได้เริ่มติดต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ปี 2530 ในลักษณะการใช้บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันสถิติผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย จากการสำรวจทางสถิติของเว็บไซต์ Internetworldstats.com ได้รายงานว่ามีประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ประมาณ 8.42 ล้านคน หรือ 12.5 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรทั้งประเทศใช้บริการอินเทอร์เน็ตสูงเป็นอันดับที่ 11 ในภูมิภาคเอเชีย และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันได้มีการนำเอาอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอามาประยุกต์ใช้กับภาคธุรกิจ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตถือเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารทางการตลาดให้กับธุรกิจ เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์และอื่นๆ การใช้ข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลในการทำธุรกิจและเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่รวมตัวกันจนเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ข้อมูลในการทำธุรกิจขององค์กรจนกลายเป็นยุคสมัยที่ใช้ระบบเครือข่าย (Network computing) โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในยุคที่มีการแข่งขันทางธุรกิจอย่างรุนแรงและเข้มข้นไม่ว่าองค์กรจะอยู่ที่ไหน ณ จุดใดก็พบกับคู่แข่งที่มากมาย การที่จะดำเนินธุรกิจให้รอดนั้นบริษัทจึงต้องอาศัยการวางแผน การนำกลยุทธ์ทางด้านการตลาดต่าง ๆ ไปใช้ และก้าวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าในยุคดิจิทัลนั้น คงปฏิเสธเรื่องของการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น www.amazon.com การค้นหาข้อมูลโดยใช้ google.com การติดต่อสื่อสารโดยใช้ E-mail หรือแม้แต่สังคมออนไลน์ต่างๆ ไม่

ว่าจะเป็น Facebook, hi5 หรือ MSN สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการรับสื่อ การหาข้อมูล และการสร้างสังคมใหม่ ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสทางด้านการตลาดให้กับองค์กร และเกิดเป็นระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

ระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายกับองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากถือว่าเป็นสื่อใหม่ซึ่งกลายเป็นศูนย์กลางที่นำผู้ขายมาพบผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อสามารถหาข้อมูลของสินค้าประเภทเดียวกัน แบบเดียวกันจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบในด้านราคา คุณภาพได้อย่างง่ายดาย โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้การดำเนินงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน ลดงานเอกสารและลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ลง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลดต้นทุน การใช้เว็บไซต์และอิเล็กทรอนิกส์ติดต่อลูกค้าทำให้การบริการหลังการขายสะดวกรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตถือเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญมีประโยชน์ในการสื่อสารทางการตลาดให้กับธุรกิจ นอกเหนือจากเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ ทางการตลาด ดังนั้นผู้เขียนจึงได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-marketing) ได้เพื่อเผยแพร่ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-marketing)
2. ลักษณะของตลาดอิเล็กทรอนิกส์
3. ลักษณะผู้ประกอบการในตลาดอิเล็กทรอนิกส์
4. ประโยชน์ของการตลาดอิเล็กทรอนิกส์
5. กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ (Online marketing mix)
6. ขั้นตอนทางการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์
7. เครื่องมือที่ใช้ในการทำตลาดอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่าง การซื้อขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต

ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-marketing)

E-marketing ย่อมาจากคำว่า Electronic marketing หรือที่เราเรียกกันว่า "การตลาดอิเล็กทรอนิกส์" หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการตลาดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงเข้ากับอินเทอร์เน็ต เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการตลาดกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เป็นกิจกรรมที่เป็นการสื่อสาร 2 ทาง(Two-way communication) ที่สามารถติดต่อกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ทั่วโลกและตลอดเวลา

ลักษณะของตลาดอิเล็กทรอนิกส์

E-marketing ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการทำการตลาดอีกรูปแบบหนึ่งโดยมีการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำการตลาดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งลักษณะของตลาดอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเฉพาะที่มีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นตลาดเฉพาะเจาะจง (Niche market) ทำการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในลักษณะเฉพาะเจาะจง และขายสินค้าให้กับลูกค้าเฉพาะกลุ่มที่สนใจสินค้าเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น
2. เป็นการแบ่งส่วนตลาดเชิงพฤติกรรม (Behavioral segmentation) การจัดกลุ่มลูกค้าพิจารณาจากความสนใจคุณค่าที่ลูกค้าให้ต่อสินค้าหรือบริการใดบริการหนึ่ง และวิถีชีวิตของลูกค้า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของลูกค้า
3. เป็นการตลาดแบบตัวต่อตัว (Personalize marketing / P-marketing) ลูกค้าสามารถกำหนดรูปแบบของสินค้าและบริการได้ตามความต้องการของตนซึ่งอาจจะแตกต่างกับผู้อื่น
4. มีกระจายกลุ่มผู้บริโภคอยู่ทั่วโลก เพราะระบบอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ทั่วโลก ทำให้ตลาดกว้างไม่มีการจำกัดพื้นที่ ยกเว้นในพื้นที่ดังกล่าวไม่ระบบอินเทอร์เน็ต

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

5. เป็นกิจกรรมทางการตลาดที่สามารถทำธุรกิจได้ตลอดเวลา โดยผู้ขายสามารถเปิดได้ตลอด 24 ชม. (24 Business hours) มีมาตรฐานคงที่

6. ข้อมูลของสินค้าและบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคจะรู้จักและเกิดความรู้ในสินค้า (Product knowledge) จากข้อมูลบนจอคอมพิวเตอร์ ธุรกิจนี้ไม่มีพนักงานขายคอยแนะนำ

7. เป็นธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการตลาดแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นกิจกรรมทางการตลาดแบบผสม เช่น บนเว็บไซต์ทั้งการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การขาย การชำระเงินและกิจกรรมอื่นๆ ที่ทำให้เกิดซื้อขายสินค้า อยู่ร่วมกันบนเว็บไซต์

8. เป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two - way communication) ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถโต้ตอบกันได้ทันที เช่น การซื้อขายโดยใช้ระบบ E-commerce

9. เป็นลักษณะการดำเนินธุรกิจด้วยต้นทุนต่ำ (Low cost) แต่ได้ประสิทธิผล สามารถวัดผลได้ทันที เพราะใช้บุคลากรจำนวนน้อย การสื่อสารทางการตลาดทำได้รวดเร็วและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การขายประกอบ เช่น แค็ตตาล็อก แผ่นพับ ขว้างแจก เป็นต้น

ลักษณะผู้ประกอบการในตลาดอิเล็กทรอนิกส์

1. ธุรกิจกับธุรกิจ (Business to business หรือ B to B) การทำการค้าระหว่างองค์กรธุรกิจกับองค์กรธุรกิจ เช่น การซื้อวัตถุดิบมาผลิตเป็นสินค้า การซื้อสินค้าจากผู้ผลิตเพื่อขายต่อไปให้กับผู้บริโภคอีกทอดหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการสั่งซื้อจำนวนมากๆ และสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง

2. ธุรกิจกับผู้บริโภค (Business to consumer หรือ B to C) เป็นการนำเสนอสินค้าหรือบริการของผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคคนสุดท้ายโดยตรง เช่น การขายสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น

3. ธุรกิจกับรัฐบาล (Business to government : B to G) เป็นการนำเสนอสินค้าหรือบริการของ

องค์กรธุรกิจให้กับองค์กรรัฐบาล เพื่อเน้นการบริหารจัดการที่ดีของรัฐบาล

4. ผู้บริโภคกับผู้บริโภค (Consumer to consumer : C to C) เป็นทำธุรกิจระหว่างผู้บริโภคกับผู้บริโภค ซึ่งเป็นการทำธุรกิจรายย่อย อาทิ การขายของเก่าให้กับบุคคลอื่น ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือเปิดท้ายขายของ เป็นต้น

ประโยชน์ของการตลาดอิเล็กทรอนิกส์

นักการตลาดชื่อ Smith and Chaffey ได้กล่าวถึงประโยชน์การนำเอาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดนั้นมีเป้าหมายเพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงการให้ความสำคัญแก่ลูกค้าเป็นหลัก ซึ่งสามารถบอกถึงประโยชน์ของ E-marketing ได้ดังนี้

1. การจำแนกแยกแยะ (Identifying) สามารถทำการจำแนกแยกแยะได้ว่าลูกค้าเป็นใคร มีความต้องการอย่างไร อยู่ที่ไหน และมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าอย่างไรโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

2. การทำนายความคาดหวังของลูกค้า (Anticipating) เนื่องจากความสามารถของอินเทอร์เน็ตนั้นช่วยเพิ่มช่องทางให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูล และสามารถซื้อสินค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยการเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าถือเป็นหัวใจสำคัญของการทำ E-marketing

3. การตอบสนองความพอใจของลูกค้า (Satisfying) ถือเป็นความสำเร็จในการทำ E-marketing ในการสร้างความพอใจให้แก่ลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การเพิ่มขึ้นของลูกค้าก็น่าจะมาจากการใช้งานง่าย การสนับสนุนการให้บริการแก่ลูกค้า เป็นต้น

การทำ E-marketing ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ธุรกิจทั้งหลาย ๆ ประการ ทั้งในแง่ของกลุ่มผู้ประกอบการ เจ้าของสินค้า และลูกค้า ทำให้ธุรกิจดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและต้นทุนต่ำ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเรื่องต้นทุนในการลงโฆษณาสินค้าเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่นๆ ทั้งในด้านราคา และระยะเวลาในการลงโฆษณา

2. ช่วยประหยัดเวลาในการลดขั้นตอนการทำงานให้ลดลง เอกสารต่างๆ ที่ต้องมีการจัดส่งให้กับลูกค้าก็สามารถจัดส่งทางอีเมลล์

3. สามารถดำเนินกิจกรรมทางการตลาดได้ตลอด 24 ชั่วโมง 365 วัน ไม่มีวันหยุดทำการแม้จะเป็นวันหยุดราชการก็ตาม

4. การสื่อสารมีการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศไม่มีจำกัดพื้นที่ในการสื่อสาร

5. การโฆษณาประชาสัมพันธ์สามารถทำได้อย่างกว้างขวาง สามารถเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ต่างๆ ได้ตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. มีการวัดผลที่แม่นยำ ตรวจสอบได้ง่ายคุ้มค่า

ส่วนประสมการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-marketing mix)

การทำตลาดในโลกปัจจุบัน องค์กรธุรกิจต่างต้องปรับตัวให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ธุรกิจจึงต้องมีการบริหารที่ผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยให้เข้ากับส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ธุรกิจนั้นสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และสร้างยอดขายอันจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับตลาดอิเล็กทรอนิกส์ นั้นได้เพิ่มองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกัน ได้แก่ การให้บริการแบบเจาะจง (Personalization) การรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) กลุ่มเครือข่าย (Personal network) และปัจจัยด้าน

ข้อคิดเห็น (Public commentary) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.Product

ผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ธุรกิจนำเสนอต่อตลาดเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า โดยการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งผลิตภัณฑ์อาจมีตัวตนหรือไม่ก็ได้ หรือผลิตภัณฑ์อาจหมายถึงสินค้า บริการ และความคิด โดยผลิตภัณฑ์บนโลกอินเทอร์เน็ตจะมีการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สินค้าที่จับต้องได้ และสินค้าที่จับต้องไม่ได้

1.1 สินค้าที่จับต้องได้ (Tangible goods)

เป็นผลิตภัณฑ์ที่เราสามารถสัมผัสได้ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรทัศน์ กระเป๋า เป็นต้น

1.2 สินค้าที่จับต้องไม่ได้ (Intangible goods)

เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ สัมผัสได้เพียงความพึงพอใจต่อสินค้านั้นๆ เท่านั้น ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพลง MP3 โรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้น

2.Price

ราคาหมายถึง มูลค่าที่กำหนดขึ้นมามีให้กับผลิตภัณฑ์ การบริหารธุรกิจสมัยใหม่ โดยเฉพาะการบริหารราคา คงไม่ใช่ทำกิจกรรมทางการตลาดเพียงเพื่อตอบสนองแต่ปัญหาด้านราคา เช่น คู่แข่งลดราคา หรือ คู่แข่งจัดกิจกรรมลด แลก แจก แถม เท่านั้น แต่ธุรกิจต้องมีแนวทางกลยุทธ์ราคาเพื่อการสร้างผลกำไรสูงสุด ฉะนั้นราคาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการตัดสินใจซื้อของลูกค้า การกำหนดราคาต้องสอดคล้องกันระหว่างต้นทุนและกำลังซื้อของลูกค้าในกลุ่มเป้าหมาย

วิธีในการกำหนดราคาพื้นฐาน เราอาจใช้วิธีการกำหนดราคาอยู่ 3 วิธีดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดราคาจากต้นทุน (Cost-plus pricing) เป็นวิธีการกำหนดราคาที่ง่ายที่สุด โดยยึดถือต้นทุนของผลิตภัณฑ์เป็นหลัก และบวกกำไรที่ต้องการเข้าไป

2.2 การกำหนดราคาจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-even analysis pricing) เป็นการกำหนด

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ราคาสินค้าในปริมาณการขายที่ทำให้รายได้ทั้งหมดเท่ากับต้นทุน การกำหนดราคา ณ ระดับนี้จะทำให้ธุรกิจไม่มีกำไร แต่ก็ไม่ขาดทุน

2.3 การกำหนดราคาโดยพิจารณาจากการแข่งขันในตลาดเป็นหลัก (Price base on competition) เป็นวิธีการกำหนดราคาโดยพิจารณาจากคู่แข่งในตลาดเป็นหลัก ซึ่งอาจกำหนดราคาเท่ากับราคาตลาด หากสินค้าของธุรกิจมีคุณภาพ หรือรูปแบบที่ไม่แตกต่างจากตลาด กำหนดราคาต่ำกว่าตลาด หากสินค้าของธุรกิจมีคุณภาพที่ดีกว่าคู่แข่งในตลาดที่มีอยู่ และกำหนดราคาสูงกว่าตลาดหากผลิตภัณฑ์ของธุรกิจโดดเด่น มีคุณสมบัติ คุณภาพที่ดีกว่าคู่แข่งในตลาด ธุรกิจก็สามารถที่จะกำหนดราคาตามคุณภาพที่ดีกว่าได้

สำหรับการตั้งราคาของผลิตภัณฑ์ออนไลน์ สิ่งที่สำคัญจะต้องนำเสนอในสิ่งที่สามารถให้ได้มากกว่าการขายสินค้าดั้งเดิมเพื่อจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า เช่น การลด แลก แจก แถม เป็นต้น แต่การตั้งราคาผลิตภัณฑ์ออนไลน์ต้องประกอบด้วย การเพิ่มประโยชน์เข้าไปเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ดูแตกต่างอย่างชัดเจน โดยอาจใช้กลยุทธ์การตั้งราคาในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

2.4 การตั้งราคาแบบใช้ส่วนลด (Discount pricing) การให้ส่วนลดมีผลทำให้ราคาที่กำหนดไว้ลดลง เป็นการกำหนดราคาเพื่อให้ธุรกิจลดจำนวน stock สินค้าที่ล้าสมัยออกไป

2.5 การตั้งราคาตามการแบ่งส่วน (Segmented pricing) เป็นการตั้งราคาที่มีการปรับให้เหมาะสมตามความแตกต่างของลูกค้า ผลิตภัณฑ์ ท่าเลที่ตั้ง และเวลา

2.6 การตั้งราคาตามหลักจิตวิทยา (Psychological pricing) เป็นการตั้งราคาเพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า ทำให้เกิดความรู้สึกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นมีราคาถูก โดยอาจใช้หลักในการตั้งราคาแบบเลขคู่ ซึ่งทำให้ราคาดูเหมือนถูกกว่าการตั้งราคาแบบเลขคู่ เช่น ราคา 199 บาท จะทำให้ดูราคาถูกกว่าราคา 200 บาท

3.Place

สถานที่ หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution) เป็นการนำผลิตภัณฑ์หรือบริการกระจายไปสู่ตลาดเป้าหมาย โดยพยายามให้ผลิตภัณฑ์สามารถหาซื้อได้ในหลายที่ หลายช่องทาง เพื่อสร้างความสะดวกให้แก่ลูกค้า สินค้าในโลกออนไลน์มีช่องทางการจัดจำหน่ายหรือสถานที่การจัดจำหน่ายโดยการจัดทำเว็บไซต์ เพื่อใช้ในการขายสินค้าและยังใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ธุรกิจให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ทราบ

4.Promotion

การส่งเสริมการตลาดเป็นกระบวนการในการแจ้งข้อมูลข่าวสารของผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายทราบเพื่อเป็นการเชิญชวน จูงใจ กระตุ้นให้เกิดการซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยมีเครื่องมือที่ใช้กันในปัจจุบัน ได้แก่ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การขายโดยบุคคล และการตลาดทางตรง โดยตลาดออนไลน์นิยมใช้การส่งเสริมการตลาดโดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การโฆษณานิยมนำมาใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับเว็บไซต์ และสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า

5.Personalization

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้เว็บไซต์สามารถเก็บข้อมูลของลูกค้าแต่ละคนได้ และสามารถให้บริการแบบเจาะจงกับลูกค้าแต่ละรายได้ ตัวอย่างเช่น หากผู้ใช้เคยซื้อหนังสือจากเว็บไซต์ Amazon.com เมื่อเข้ามาที่เว็บไซต์นี้อีกครั้งหนึ่งจะมีข้อความต้อนรับ โดยแสดงชื่อผู้ใช้นั้นมา พร้อมรายการหนังสือที่เว็บไซต์แนะนำ ซึ่งเมื่อดูรายละเอียดจะพบว่าเป็นหนังสือในแนวเดียวกับที่เคยซื้อครั้งที่แล้ว เมื่อผู้ใช้สั่งซื้อหนังสือใด เว็บไซต์ก็จะทำการแนะนำต่อไปว่าผู้ที่สั่งซื้อหนังสือเล่มนี้ มักจะสั่งซื้อสินค้าต่อไปนี้ด้วย พร้อมแสดงรายการหนังสือหรือสินค้าแนะนำ เป็นการสร้างโอกาสการขายตลอด

6.Privacy

การซื้อขายผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ซื้อต้องมีการกรอกข้อมูลส่วนตัวของตนส่งไปให้ผู้ขาย

ดังนั้น ผู้ขายจะต้องรักษาความลับของข้อมูลเหล่านี้ โดยต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ของลูกค้าก่อนได้รับอนุญาต ข้อมูลส่วนตัวเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงในเรื่องของข้อมูลอื่นเป็นความลับ เช่น หมายเลขบัตรเครดิตเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลอื่นๆ เช่น ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ดูแลเว็บไซต์จำเป็นต้องสร้างระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะไม่ถูกโจรกรรมออกไปได้ โดยผู้ขายจะต้องระบุนโยบายเกี่ยวกับการรักษาความเป็นส่วนตัวของลูกค้า หรือ Privacy policy ให้ชัดเจนบนเว็บไซต์ และปฏิบัติตามกฎนั้นอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ส่งโฆษณาไปหาลูกค้าทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่นำข้อมูลที่อยู่ของลูกค้าไปขายต่อให้บริษัทการตลาด เป็นต้น

7. Personal network

กลุ่มเครือข่าย เป็นกลุ่มคนหรือองค์กรที่มีความสนใจ สัมผัสใจในเรื่องเดียวกัน ทำการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม หัวใจของกลุ่มเครือข่าย คือ การเชื่อมความสัมพันธ์ พลังของกลุ่มเครือข่าย คือ เป้าหมายและความพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ตัวอย่าง เช่น กลุ่มเครือข่ายร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มเปิดร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องของเกมส์ออนไลน์ต่างๆ หรือกลุ่มคนที่ใช้เครือข่ายการสนทนา MSN hi5 หรือ Facebook เราถือว่ากลุ่มความสนใจเหล่านี้เปรียบเสมือนเป็น Social networking

8. Public commentary

ข้อคิดเห็นหรือคำวิจารณ์ เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกค้าสามารถแสดงทรรศนะ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ วิจารณ์ และตอบรับการแสดงความคิดเห็นจากเข้ามาชมเว็บไซต์ ใช้สินค้าหรือบริการ เพื่อนำมาใช้พัฒนา แก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงให้ดีขึ้นตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้น

ขั้นตอนทางการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์

ในการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นการค้าที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และลดความวุ่นวายในด้านเอกสารต่างๆ

โดยในการทำการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มจากเจ้าของสินค้าเสนอขายสินค้าหรือบริการ ผ่านสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ และเกิดกระบวนการต่างๆ มากมายจนกระทั่งลูกค้าซื้อสินค้าหรือบริการ และผู้ขายได้รับเงิน โดยเราสามารถแบ่งขั้นตอนการค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ขายจัดหาสินค้าหรือบริการเพื่อนำเสนอขายต่อผู้ที่มีความต้องการทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนที่ 2 ผู้บริโภคค้นหาสินค้าหรือบริการที่ตนเองต้องการจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต และมีการรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้บริโภคทำการเปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการจากค้นหาข้อมูล และตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการจากผู้ซื้อ

ขั้นตอนที่ 4 ผู้บริโภคสั่งซื้อสินค้าหรือบริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยมีวิธีการชำระเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น ชำระผ่านบัตรเครดิต ชำระโดยการโอนเงิน ซึ่งส่วนใหญ่นิยมชำระเงินโดยการตัดบัญชีผ่านบัตรเครดิต

ขั้นตอนที่ 5 ธนาคารตรวจสอบเครดิตของผู้ซื้อ และทำการส่งข้อมูลกลับไปยังอินเทอร์เน็ต และขณะเดียวกันก็ส่งข้อมูลการซื้อขายให้กับผู้ขาย

ขั้นตอนที่ 6 เมื่อผู้ขายได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายจากธนาคาร ผู้ขายทำการจัดเตรียมสินค้าหรือบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ

ขั้นตอนที่ 7 เมื่อจัดส่งสินค้าหรือบริการได้ตรงตามคำสั่งซื้อของผู้ซื้อ ผู้ขายต้องทำการเลือกวิธีการขนส่งและบริษัทขนส่ง เพื่อส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อ โดยวิธีการขนส่งมีหลากหลายวิธีด้วยกัน เช่น การขนส่งโดยรถยนต์ การขนส่งทางเรือ การขนส่งทางอากาศ แล้วแต่กรณี

ขั้นตอนที่ 8 บริษัทขนส่งจัดส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อพร้อมเก็บค่าธรรมเนียมในการขนส่ง

เครื่องมือทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์

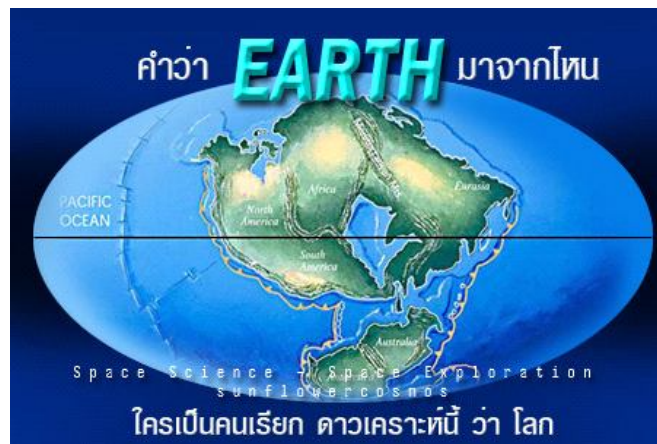
การทำธุรกิจทุกประเภท ล้วนต้องอาศัยการทำตลาดเป็นกลยุทธ์หลัก ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้ การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-marketing) เป็นการนำเอา

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

เทคโนโลยีการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic communication technology) เข้ามาช่วยในการทำการตลาด โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้นั้น เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจและลูกค้า เนื่องจากระบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถสนับสนุนการร้องขอข้อมูลของลูกค้า การจัดเก็บประวัติ และพฤติกรรมของลูกค้าเอาไว้ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าได้ ซึ่งสามารถที่จะอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจได้อย่างครบวงจร โดยเครื่องมือทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันมีดังนี้

1. การโฆษณาผ่านทางป้ายโฆษณา (Banner advertising) เป็นป้ายโฆษณาที่แสดงผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยภายในมีรูปภาพ ข้อความที่แสดงรายละเอียดของสินค้าหรือบริการของผู้จัดทำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้รับทราบ โดยป้ายโฆษณาจะเป็นวัตถุขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีขนาดแตกต่างกัน แสดงอยู่บนหน้าเว็บไซต์

ตัวอย่าง Banner

2. การโฆษณาผ่านทาง Rich media (Rich media advertising) เป็นการโฆษณาที่มีการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น มีทั้งภาพกราฟิกและเสียง สร้าง

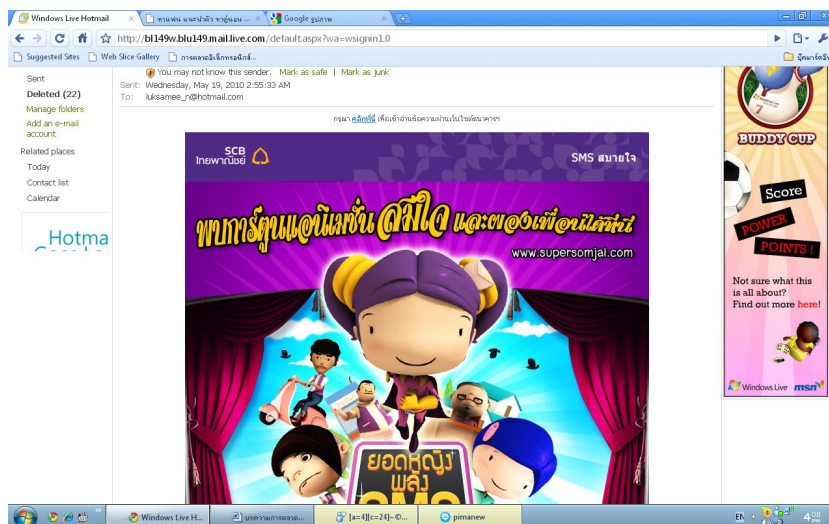
ความน่าสนใจให้กับป้ายโฆษณาเพิ่มขึ้น โดยมีการนำเอาสื่อ Multimedia อื่น ๆ มาผสมผสานเข้ากับป้ายโฆษณาแบบปกติด้วย

ตัวอย่าง Rich media

3. การตลาดด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail marketing) การตลาดแนวใหม่บนอินเทอร์เน็ต ที่หันมาเสนอโฆษณา โปรโมชั่น แคมเปญต่างๆ เข้าถึงลูกค้าผ่านทาง E-mail เนื่องด้วยประสิทธิภาพในการส่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และมีต้นทุนต่ำ ยิ่งถ้าหากมีการดีไซน์รูปแบบและเนื้อหาใน E-mail ให้น่าสนใจ ยิ่งเป็นการช่วยเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่องค์กรได้มากขึ้น กลยุทธ์การทำตลาดในยุค Cyber ที่นิยมมากที่สุดได้แก่ E-mail marketing หมายถึง การโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้า และการบริการผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่ง

เสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าเก่า และลูกค้าปัจจุบัน ที่ใช้บริการสินค้าของตนอยู่อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และเป็นการต่อยอดตราสัญลักษณ์ (Brand) ของธุรกิจให้แข็งแกร่งขึ้น เพื่อให้ได้ลูกค้ารายใหม่ๆ เข้ามา และเป็นการทำให้ลูกค้าเก่าเกิดความเชื่อถือเป็นสินค้า และสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าได้ในทันที หลักเบื้องต้นที่ควรพิจารณาในการทำ E-mail marketing คือ ต้องมั่นใจว่าลูกค้ามีความยินดีที่จะรับ E-mail ที่เราส่งไป มิฉะนั้น E-mail ของเราก็จะกลายเป็น สแปมหรือ E-mail ขยะได้

ตัวอย่าง E-mail marketing

4. การตลาดด้วย E-marketplace คือ ตลาดกลางรวบรวมสินค้าและร้านค้าหรือบริษัท จำนวนมาก เพื่อเป็นสื่อกลางในการซื้อ-ขายสินค้าระหว่างกัน โดยรูปแบบของ E-marketplace จะเป็นการบริการในรูปแบบของเว็บไซต์ ที่เปิดให้บริการโดยองค์กรสามารถนำข้อมูลธุรกิจและข้อมูลสินค้าขององค์กรไปใส่ไว้ใน E-marketplace เหล่านั้น ได้ในรูปแบบของการสร้างเว็บไซต์ แคตตาล็อกสินค้า และส่วนใหญ่ใน เว็บไซต์เหล่านี้จะเป็นแหล่งที่ผู้คนเข้ามาหาข้อมูลสินค้า อยู่เป็นประจำมากมายในแต่ละวัน เหมือนกับตลาดนัด แต่เป็นตลาดนัดออนไลน์ขนาดใหญ่ ที่สำหรับการค้าขาย

ระหว่างธุรกิจกับ ธุรกิจกันเป็นหลัก (B2B-Business to business) หรือ การค้าขายแบบ ร้านค้าขายไปยังผู้บริโภค (B2C- Business to consumer) ซึ่งผู้ที่มาหาข้อมูลลงไว้ที่เว็บไซต์เหล่านี้ จะเพิ่มโอกาส การเจอลูกค้าจากทั่วโลก การได้ออเดอร์สินค้าจากต่างประเทศได้โดยไม่มียาก จากเว็บ E-marketplace ต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งนี่คือเหตุผลว่าทำไม เราถึงต้องนำ ธุรกิจหรือสินค้าของเรา ไปใส่ไว้ใน E- marketplace ต่างๆ เหล่านี้ โดยส่วนใหญ่แล้วรูปแบบของ E-marketplace สามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ ได้แก่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

4.1 B2C E-marketplace คือ ตลาดกลางสินค้าระหว่างธุรกิจร้านค้า (Business) ตรงไปยังคนทั่วไป (Consumer) โดยรูปแบบของตลาดกลางลักษณะนี้มีลักษณะเหมือนกับเป็น ซุปเปอร์มาร์เก็ต (Shopping mall) ขนาดใหญ่ที่สามารถเข้าไปเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าต่างๆ ภายในโมเดลล์แห่งนั้นได้ โดยลักษณะการซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อปลีก หรือซื้อครั้งละจำนวนไม่มาก ผ่านระบบตะกร้าสินค้า (Shopping cart)

4.2 B2B E-marketplace ตลาดกลางสินค้าระหว่างผู้ทำธุรกิจ (Business) ด้วยกันเอง โดยลักษณะการค้าขาย จะเป็นการค้าระหว่าง ธุรกิจกับธุรกิจโดยตรง เช่น การซื้อสินค้า หรือ วัสดุการผลิตจากผู้ผลิต เพื่อนำไปแปรรูป หรือนำไปขายยังผู้บริโภคอีกที โดยลักษณะการซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อครั้งละมากๆ หรือ ต้องมีการสอบถามราคา (Inquiry) เพื่อนำเสนอราคาในการซื้อ - ขายแต่ละครั้ง โดยจะมีระบบการส่งแบบสอบถามราคา (Inquiry form) รองรับในการซื้อขายในตลาดลักษณะนี้

ตัวอย่าง e-Marketplace

บริการใน E-marketplace ส่วนใหญ่จะเป็นบริการที่จะช่วยให้การค้าขาย ระหว่างกัน โดยรูปแบบของบริการที่ E-marketplace ส่วนใหญ่มีให้บริการในแต่ละเว็บไซต์ของตน เช่น

1) สารบัญธุรกิจ (Business directory) สารบัญข้อมูล รายชื่อของธุรกิจ แบ่งออกเป็นหมวดหมู่ และประเภทต่างๆ เพื่อให้คุณสามารถค้นหา หรือเลือกดูสินค้าหรือบริษัท ที่คุณต้องการได้อย่างง่ายและสะดวก

2) ประกาศความต้องการทางธุรกิจ (Trade leads) คุณสามารถประกาศ ต้องการซื้อ สินค้า วัสดุ ดิบหรือต้องการขายสินค้าของคุณ ลงในส่วนนี้ได้ โดย

สามารถกรอกรายละเอียดและใส่รูปภาพสินค้าของคุณ ทำให้ผู้ค้า-ขายกับคุณทั่วโลกสามารถเห็นความต้องการของคุณ และทำติดต่อและทำการค้ากับคุณได้โดยตรง

3) บริการจัดทำเว็บไซต์สำเร็จรูป หรือ แค็ตตาล็อกสินค้าออนไลน์ คุณสามารถจัดทำเว็บไซต์ที่มีข้อมูลสินค้า บริการและรายละเอียดของบริษัทของคุณได้ด้วยตัวเอง ผ่านบริการจัดทำเว็บไซต์สำเร็จรูป หลังจากคุณได้สร้างเว็บไซต์แล้ว รายชื่อบริษัทและเว็บไซต์ของคุณก็จะถูกนำไปรวบรวมและแยกเป็นหมวดหมู่ไว้ในสารบัญธุรกิจในเว็บไซต์นั้นๆ โดยภายในเว็บไซต์นี้ จะมีบริการช่วยเหลืออื่นๆ เช่น บริการส่งใบเสนอราคา

ออนไลน์ (Online inquiry) เป็นต้น โดยบริการลักษณะนี้ บางแห่งอาจจะเป็นบริการฟรี หรือ เสียเงินตามแต่รูปแบบของเว็บไซต์ที่ให้บริการ

5. การตลาดด้วยโทรศัพท์มือถือ (Mobile marketing)

Mobile marketing เป็นกลยุทธ์ด้านการตลาดแนวใหม่ที่นำเทคโนโลยีทางโทรศัพท์มือถือมาใช้ในการสื่อสารการตลาดกับกลุ่มเป้าหมายที่มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกที่ทุกเวลา ทั่วโลก คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนกว่าสื่อโฆษณาอื่น ๆ เป็นสื่อรูปแบบใหม่ ช่องทางใหม่ที่สร้างการรับรู้ สร้างความสัมพันธ์ และการจดจำที่ดีแก่ลูกค้า โดยมีลักษณะการทำตลาดในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

5.1 "SMS" (Short message service) รูปแบบการโฆษณาที่เป็นข้อความสั้นๆ

5.2 "MMS" (Multimedia message service) บริการส่งข้อความผ่านสื่อ มัลติมีเดีย มีทั้งบริการการรับส่งข้อความผ่านโทรศัพท์ ที่สามารถรองรับข้อความที่เป็นทั้งตัวอักษร รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความเสียง และ Video ได้

5.3 "IVR" (IVR Marketing) ระบบ IVR ย่อมาจากคำว่า Interactive voice response เป็นระบบตอบรับหรือการให้ข้อมูลอัตโนมัติผ่านทางโทรศัพท์ เป็นการตอบข้อมูลด้วยเสียง ซึ่งเป็นการบันทึกไว้ล่วงหน้า สามารถรองรับการทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง นิยมนำมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer relation management) ในลักษณะ Call center

5.4 "WAP marketing" การตลาดด้วยอินเทอร์เน็ตทางโทรศัพท์ WAP ย่อมาจาก Wireless application protocol เป็นการเข้าสู่บริการอินเทอร์เน็ตโดยใช้เครื่องมือสื่อสารไร้สาย เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตามตัว PDA เป็นต้น สามารถใช้บริการในการส่ง E-mail E-card ค้นหาข้อมูลข่าวสาร และอื่นๆ

5.5 การตลาดด้วย 2D Barcode เป็นบาร์โค้ดที่มีลักษณะเป็นรูปภาพที่เป็นรหัสผสมกัน

ตามแนวดิ่งและแนวนอนในลักษณะ 2 มิติที่ใช้พื้นที่น้อยกว่า Barcode แบบเดิมน้อยกว่า

5.6 การตลาดด้วย Mobile blog

สรุป

โลกของการทำธุรกิจในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นในชีวิตประจำวัน จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น นวัตกรรมใหม่ๆ ได้มีการพัฒนาเพื่อรองรับผู้ใช้บริการที่มากขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน การตลาดอิเล็กทรอนิกส์จึงเข้ามามีความสำคัญอย่างปฏิเสธไม่ได้ นักการตลาดยุคใหม่ซึ่งต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่ามีประชากรผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 17.5% จากปี 2550 หรือเท่ากับ 13.41 ล้านคน ดังนั้นเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือการแข่งขัน ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะสามารถสร้างความได้เปรียบอีกกลยุทธ์หนึ่ง องค์กรธุรกิจต่างๆ จึงจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาปรับปรุง เพื่อเป็นประโยชน์ในการลดต้นทุน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการใช้สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า E-marketing ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการทำตลาดอีกรูปแบบหนึ่งโดยมีการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำตลาด เป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง มีลักษณะเป็นตลาดเฉพาะเจาะจง (Niche market) โดยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับตลาดอิเล็กทรอนิกส์ นั้นได้เพิ่มองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกัน ได้แก่ การให้บริการแบบเจาะจง (Personalization) การรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) กลุ่มเครือข่าย (Personal network) และปัจจัยทางด้านข้อคิดเห็น (Public commentary)

เครื่องมือที่ได้รับความนิยมที่นำมาใช้ในปัจจุบัน เช่น การโฆษณาผ่านทางป้ายโฆษณา (Banner advertising) การโฆษณาผ่านทาง Rich media การตลาดด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail marketing) การตลาดด้วย E-marketplace การตลาดด้วยโทรศัพท์มือถือ (Mobile marketing)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

บรรณานุกรม

ภาวุธ พงษ์วิทยภานุ และสุธน วิจารณ์ุสรณ์. (2551). E-marketing เจาะเทคนิคการตลาดออนไลน์
กรุงเทพฯ : พงษ์วินการพิมพ์.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (ม.ป.ป). ระบบตลาดกลางออนไลน์ E-market
place portal. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ecitthai.net/index2.php>. สืบค้นเมื่อ
16 พฤษภาคม 2553.

สาระดีดี.คอม. ม.ป.ป. การตลาดโดยใช้ E-mail (E-mail marketing campaign).
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http://sara-dd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=163 : e-mail-marketing-campaign&catid=25:the-project&Itemid=72](http://sara-dd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=163%3Ae-mail-marketing-campaign&catid=25:the-project&Itemid=72).
สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2553.

การเผาผลาญไขมันในขณะออกกำลังกาย Fat Oxidation During Physical Exercise

ธฤตภูธร ไชยโคตร*

บทคัดย่อ

ไขมันในร่างกายเป็นปัจจัยเสี่ยงของโรคภัยต่างๆ และปัญหาด้านจิตใจและสังคม มีการศึกษาวิธีการออกกำลังกายเพื่อจำกัดไขมันในร่างกายให้ได้มากที่สุด พบว่าไขมันจะถูกเผาผลาญไปเป็นพลังงานมากที่สุดในการออกกำลังกายอย่างเบา (Low-intensity exercise) หรือที่ระดับหัวใจเต้นร้อยละ 40 ของอัตราเต้นของหัวใจสูงสุด หากต้องการเผาผลาญไขมันให้ได้มากที่สุดระหว่างการออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic exercise) ต้องฝึกที่ระดับความหนักต่ำกว่าจุดวิกฤติของกรดแลคเตท (Lactate threshold, LT) หรือให้หัวใจเต้นร้อยละ 70-75 และ 80-90 ของ

อัตราการเต้นหัวใจสูงสุดในคนที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย และในคนที่ออกกำลังกายเป็นประจำ ตามลำดับ การออกกำลังกายแบบมีแรงต้านอย่างหนักก่อนการฝึกแบบแอโรบิก จะทำให้เกิดการใช้ไขมันในขณะออกกำลังกายแบบแอโรบิกมากขึ้นเป็นทวีคูณ เนื่องจากการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านอย่างหนักทำให้เกิดภาวะพร่องไกลโคเจน จึงเหลือแหล่งพลังงานเดียวคือ ไขมัน อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกายในลักษณะดังกล่าว ไม่เหมาะสมกับนักกีฬา เพราะอาจทำให้กล้ามเนื้อล้า ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการแข่งขันอาจน้อยลงได้

Abstract

Body fats have been considered as a risk factor for many diseases and psychosocial problems. There are widely studies about exercise protocols for optimal fatty acid oxidation. Intervention studies have demonstrated that the highest rate of fatty acid oxidation was took place at low - intensity exercise or at 40% of maximum heart rate (MHR). Additional, Individuals who want to utilize fat for primary fuel should work out below lactate threshold (LT) or around 70-75% and 80 - 90 % MHR

in sedentary and trained persons respectively. The performance of intense weight - resistance training prior to aerobic exercise may multiply fat utilization during aerobic session, the intense weight-resistance training causes glycogen-depletes state and then fat is mobilized to oxidation. However, this training protocol is not suit for athletes because it makes muscle fatigue and reduces the competitive performance.

* อาจารย์ประจำ สาขาวิชากายภาพบำบัด คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ประเภทและเป้าหมายของการออกกำลังกาย

การออกกำลังกายแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการออกกำลังกาย โดยสามารถแบ่งได้เป็น 1) การออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic exercise) เป็นการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบการหายใจและแลกเปลี่ยนอากาศของปอด การทำงานและความทนทานของกล้ามเนื้อ ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของร่างกายหดและคลายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานตั้งแต่ 15 นาทีขึ้นไป ได้แก่ การเดิน แอโรบิก วิ่ง ว่ายน้ำ กีฬาประเภทต่างๆ เป็นต้น เมื่อออกกำลังกายแบบแอโรบิกอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ระบบหัวใจ หลอดเลือดและระบบหายใจจะแข็งแรงและทนทานมากขึ้น ปริมาณไขมันสะสมในร่างกายลดลง (Hakkinen et al., 2002) หากต้องการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง เพื่อสร้างความทนทานให้กับระบบหัวใจ ต้องวิ่งช้าๆ แต่นานๆ เช่นเดียวกับ วิ่งมาราธอน หรือเรียกว่า การออกกำลังกายประเภททนทาน (Endurance exercise) 2) การออกกำลังกายแบบมีแรงต้าน (Resistance exercise) เป็นรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อ เช่นการยกลูกตุ้มน้ำหนัก การวิดพื้น เป็นต้น การเลือกน้ำหนักที่ใช้เป็นแรงต้านในการยกนั้น จะใช้น้ำหนักมากและจำนวนครั้งน้อย เมื่อต้องการสร้างมวลของกล้ามเนื้อใหญ่และแข็งแรงขึ้น หรือใช้น้ำหนักน้อยแต่จำนวนครั้งในการยกมาก เมื่อต้องการสร้างกล้ามเนื้อให้มีความทนทาน 3) การออกกำลังกายเพื่อสร้างความยืดหยุ่น (Flexibility exercise) หรือที่เรียกว่า การยืดกล้ามเนื้อ (Stretching exercise) เป็นรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้กับโครงสร้างกล้ามเนื้อ ข้อต่อ เส้นเอ็น และกระดูก เป็นรูปแบบการออกกำลังกายที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในผู้ป่วยที่มีปัญหาข้อติด ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ หรือในการเตรียมร่างกายก่อนและหลังการออกกำลังกาย ก็จำเป็นต้องยืดกล้ามเนื้อเพื่อป้องกันหรือลดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อและข้อต่อ (Horowitz et al., 1997)

แหล่งของพลังงานในการออกกำลังกาย

ร่างกายจะต้องใช้พลังงาน ในขณะออกกำลังกาย เพื่อให้กล้ามเนื้อเคลื่อนไหวโดยได้พลังงานมาจากหลายๆ แหล่ง ตามระยะเวลาและความหนักเบาของการออกกำลังกาย ในระยะแรกของการออกกำลังกาย เช่น ระยะแรกสุดของการวิ่ง หรือการออกกำลังกายที่แรงและเร็ว พลังงานที่ใช้ในการหดตัวของกล้ามเนื้อ จะมาจากสาร 2 ชนิดเท่านั้น คือ อะดีโนซีนไตรฟอสเฟต (Adenosine triphosphate) หรือ เอทีพี (ATP) และ ครีเอทีน ฟอสเฟต (Creatine phosphate) หรือ ซีพี (CP) เนื่องจากสารสองชนิดนี้มีจำนวนจำกัดในกล้ามเนื้อ ดังนั้น สารดังกล่าวจะลดลงอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นผ่านไปประมาณ 10 นาที (Stepto et al., 2002) ในขณะที่เอทีพีและซีพีเริ่มลดน้อยลง แหล่งพลังงานของกล้ามเนื้อจะเริ่มเปลี่ยนเป็นการใช้ไกลโคเจนที่สะสมอยู่ในกล้ามเนื้อ (Glycogen-store carbohydrate in muscle) หากการออกกำลังกายยังคงดำเนินต่อไป ภายในไม่กี่นาทีต่อมา กล้ามเนื้อจะใช้เอทีพีที่เกิดจากการเผาผลาญคาร์โบไฮเดรตและไขมันกับออกซิเจนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากร่างกายใช้คาร์โบไฮเดรตเป็นคาร์โบไฮเดรตลดลงร่างกายก็จะใช้ไขมันเป็นแหล่งของพลังงานมากขึ้น ดังนั้นเมื่อแหล่งพลังงานจากคาร์โบไฮเดรต โดยเฉพาะไกลโคเจนในกล้ามเนื้อถูกใช้จนเกือบหมด ไขมันก็จะกลายเป็นแหล่งพลังงานที่ใหญ่ที่สุด (Anderson et al., 2007; Achten et al., 2002)

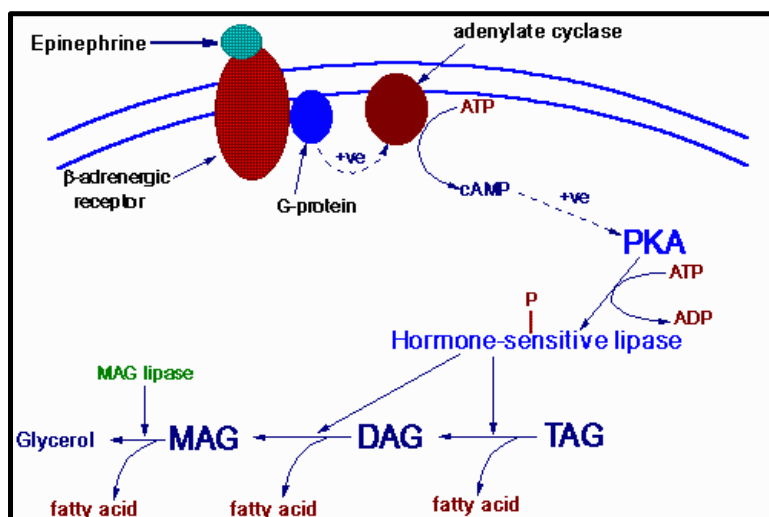
อัตราส่วนของการใช้คาร์โบไฮเดรต และไขมัน จะแปรผันตามความหนักเบาของการออกกำลังกาย (Intensity of effort) พบว่าการออกกำลังกายที่ความหนักระดับต่ำ (low-intensity exercise) หรือระดับที่หัวใจเต้นร้อยละ 40 ของอัตราเต้นหัวใจสูงสุด จะเป็นช่วงที่ไขมันถูกเผาผลาญไปใช้เป็นพลังงานมากที่สุด เกือบทั้งหมดของพลังงานที่ใช้ในช่วงนี้ (Energy expenditure, EE) เป็นจำนวนแคลอรีที่ถูกเผาผลาญต่อนาทีมาจากไขมัน และจะลดลงเหลือประมาณร้อยละ 50 ของพลังงานใช้ในการออกกำลังกายที่ความหนักระดับปานกลาง (Moderate-intensity exercise) หรือระดับที่หัวใจ

เดินร้อยละ 75 ของอัตราเต้นหัวใจสูงสุด อย่างไรก็ตาม พลังงานทั้งหมดที่ใช้ในการออกกำลังกายระดับปานกลางมากกว่าการออกกำลังกายที่ความหนักระดับต่ำ จึงมีการใช้ไขมันเป็นพลังงานมากกว่าด้วย (LeMura LM, Maziekas MT., 2002)

ขบวนการเผาผลาญไขมันขณะออกกำลังกาย

แหล่งของกรดไขมันที่สำคัญที่จะเข้าสู่ขบวนการออกซิเดชัน (Oxidation) ได้จากอาหารที่บริโภคเข้าไป และไขมันที่เก็บตามบริเวณต่างๆ ของร่างกาย กรดไขมันที่ได้จากอาหาร จะถูกย่อยที่กระเพาะและ

ดูดซึมที่ลำไส้เล็กแล้วขนส่งสู่เซลล์โดยเลือด จากนั้นกรดไขมันจะอยู่ในรูปของไตรกลีเซอไรด์ (Triglyceride) ที่อยู่ในเซลล์สร้างไขมัน ในขณะที่ร่างกายต้องการพลังงาน ไตรกลีเซอไรด์จะถูกเคลื่อนย้ายไปยังเนื้อเยื่อปลายทางที่ต้องการพลังงานนั้น การหลั่งสารพลังงานในรูปของกรดไขมันนี้ ควบคุมโดยวัฏจักรที่ซับซ้อนซึ่งเป็นผลของการทำงานของฮอร์โมนชนิดที่ไวต่อไขมัน (Hormone-sensitive lipase) โดยมีกลูคากอน (Glucagon) อีพิเนฟริน (Epinephrine) หรือ บีตาคอร์ติโคโทรฟิน (Beta-corticotrophine) เป็นตัวกระตุ้นวัฏจักรนี้ (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงการเคลื่อนตัวของกรดไขมันซึ่งถูกเหนี่ยวนำโดยฮอร์โมน (Michael W. King., 2001)

ปฏิกิริยาออกซิเดชัน (Bonen et al., 2006)

กรดไขมันถูกกระตุ้นที่ไซโตพลาสซึม จากนั้นจะถูกออกซิไดซ์ที่ไมโทคอนเดรีย โดยอาศัยเอนไซม์

ไทโอไคเนส (Thiokinase) ดังสมการ

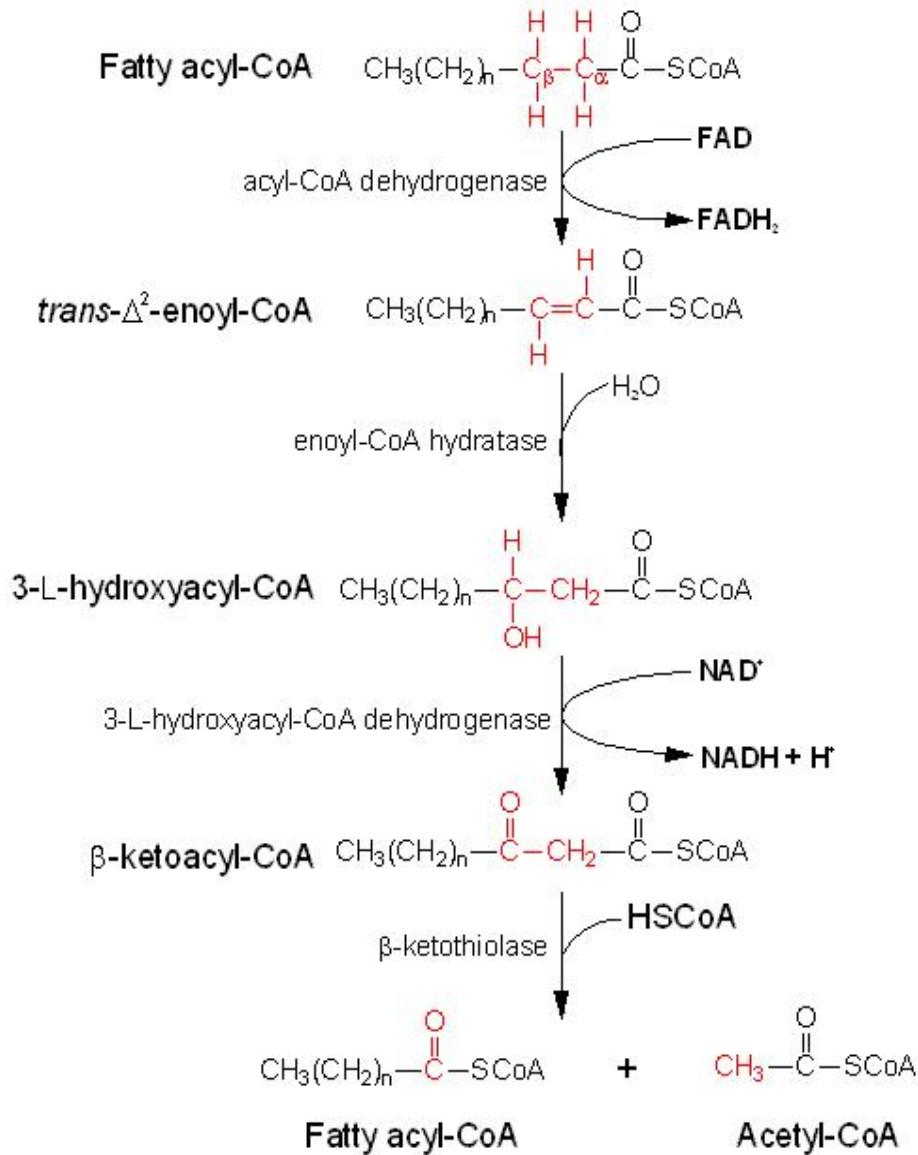

กระบวนการออกซิเดชันของกรดไขมัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปฏิกิริยาบีตาออกซิเดชัน (β -Oxidation) แต่ละรอบของกระบวนการนี้สร้าง NADH 1 โมล FADH₂ 1 โมล และ Acetyl-CoA 1 โมล (ดังภาพที่ 2) หลังจากนั้น Acetyl-CoA ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สุดท้ายของบีตาออกซิเดชันจะเข้าสู่

วัฏจักรเครบส์ (Krebs' cycle) ซึ่งจะสังเคราะห์จนได้ CO₂ และ NADH 3 โมล FADH₂ 1 โมล และ 1 เอทีพี โดยที่ NADH และ FADH₂ ที่สร้างจากปฏิกิริยาบีตาออกซิเดชันและปฏิกิริยาออกซิเดชันของ Acetyl-CoA ในวัฏจักรเครบส์ จะเข้าสู่ระบบหายใจเพื่อสร้างเอทีพีต่อไป

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ภาพที่ 2 แสดงปฏิกิริยาบีตาออกซิเดชัน

ปฏิกิริยาการเผาผลาญกรดโอเลอิก (Oleic acid) 1 โมล ซึ่งเป็นกรดไขมันที่มีคาร์บอน 18 อะตอม สามารถสร้างเอทีพีได้ทั้งสิ้น 146 โมล ในขณะที่การเผาผลาญคาร์โบไฮเดรตที่มีจำนวนคาร์บอนอะตอม

เท่ากันจะให้เอทีพีเพียง 114 โมล ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปฏิกิริยาการเผาผลาญของกรดไขมันให้พลังงานต่อหนึ่งคาร์บอนอะตอมมากกว่าคาร์โบไฮเดรต

ปัจจัยที่มีผลต่อการเผาผลาญไขมัน

1)ระดับความหนักเบาของการออกกำลังกาย ออกซิเจน 3.5 มล./กก.นาที ซึ่งร่างกายใช้ในขณะพัก ระดับความหนักเบาของการออกกำลังกาย ถ้าร่างกายออกกำลังกายโดยใช้ปริมาณออกซิเจน 7.0 (ตารางที่ 1) สามารถพิจารณาได้จาก ระดับความเหนื่อย มล./กก.นาที จะมีค่าเป็น 2 เท่าของออกซิเจนที่ ของการกิจกรรมนั้นๆ (Borg's rate of perceive exertion; Borg RPE) (รูปที่ 3) หรือพิจารณาจากระดับ ร่างกายใช้ในขณะพัก หรือ 2 เอ็มอีที่ หรือพิจารณา จากระดับเทียบอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด (Maximal การใช้ออกซิเจนสูงสุด (Maximal oxygen consumption; heart rate) ซึ่งคำนวณได้จากสมการ อัตราการเต้น VO2max) หรือพิจารณาจากเอ็มอีที่ (Metabolic ของหัวใจสูงสุด = 220 - อายุ equivalent; MET) โดย 1 เอ็มอีที่ หมายถึง ปริมาณ

ระดับความหนักเบา ของการออกกำลังกาย	ระดับความเหนื่อย (RPE scale)	ระดับการใช้ ออกซิเจน (VO2max, %)	ระดับเอ็มอีที่ (Metabolic Equivalent; MET)	ระดับเทียบอัตรา การเต้นของ หัวใจสูงสุด (HR.max, %)
เบามาก	น้อยกว่า 10	น้อยกว่า 20	น้อยกว่า 2	น้อยกว่า 35
เบา	10 - 11	20 - 39	2 - 4	35 - 54
ปานกลาง	12 - 13	40 - 59	4 - 8	55 - 69
หนัก	14 - 16	60 - 84	9 - 12	70 - 89
หนักมาก	17 - 19	มากกว่า 85	12 - 15	มากกว่า 90
หนักมากที่สุด	20	100	มากกว่า 15	100

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งระดับความหนักเบาของการออกกำลังกาย

บาสส์และคณะ ในปี 2007 พบว่า การ ออกกำลังกาย ระดับ ความหนักปานกลาง ถึงค่อนข้างหนัก เป็นเวลา 30 นาที เพิ่มการเผาผลาญ ไขมันเป็นพลังงานมากขึ้น โดยทำการทดลองในชายสูง อายุสุขภาพดีที่เป็นนักกีฬา อายุเฉลี่ย 63.7 ปี ปั่น จักรยานที่ระดับความหนัก 50, 60 และ 70% VO_{2max}

เป็นเวลา 30 นาที และไม่เป็นนักกีฬา อายุเฉลี่ย 63.5 ปี ปั่นจักรยานที่ระดับความหนัก 60 และ 70% VO_{2max} เป็นเวลา 30 นาที ผลการทดลองพบว่า การเผาผลาญ ไขมันเพิ่มขึ้นในการออกกำลังกายทั้งสองกลุ่ม (Bassamiet al., 2007)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ฮัตเตอร์สันและคณะ ในปี 2007 ได้ทำการ ศึกษาการเผาผลาญไขมันหลังออกกำลังกาย ด้วยวิธี วัดระดับเมตาบอลิซึมหลังจากออกกำลังกายที่ 45% VO_{2max} เป็นเวลา 90 นาที และวัดระดับเมตาบอลิซึม หลังจากออกกำลังกายที่ 65% VO_{2max} เป็นเวลา 90 นาที ในผู้ชายจำนวน 10 คนและผู้หญิงจำนวน 8 คน พบว่าระหว่างการทำออกกำลังกายเพศหญิงจะมีการ เผาผลาญไขมันเป็นพลังงานสูงกว่า มากกว่านั้นพบว่า ในเพศชายหลังจากการออกกำลังกายเสร็จสิ้น จะมีการ เผาผลาญไขมันเป็นพลังงานในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ต่อไปอีก (Henderson et al., 2007)

นอกจากการออกกำลังกายแบบแอโรบิคที่มี การเผาผลาญไขมันมาเป็นพลังงานแล้ว การออกกำลังกาย

กายแบบมีแรงต้านก็สามารถดึงเอาไขมันมาเผาผลาญ ทำให้เกิดพลังงานได้เช่นกัน จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ ออกกำลังกายแบบมีแรงต้านกับระดับการเผาผลาญ ไขมันในชายสุขภาพดี 8 คน อายุเฉลี่ย 24 ปี โดยมี ประวัติการออกกำลังกายแบบแรงต้านอย่างน้อย 3 วัน ต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี ทดลองโดย การออกกำลังกายแบบมีแรงต้านทั่วทั้งร่างกาย ผลพบ ว่าการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านนั้นทำให้มีปริมาณ การสะสมไขมันในร่างกายลดน้อยลง เนื่องจากการออก กกำลังกายรูปแบบดังกล่าวมีการใช้ไขมันเป็นแหล่งพลังงาน ด้วยเช่นเดียวกับการออกกำลังกาย แบบแอโรบิค (Ormsbee et al., 2007)

06	รู้สึกสบายมาก
07	
08	
09	รู้สึกสบาย
10	
11	รู้สึกค่อนข้างสบาย
12	
13	รู้สึกเหนื่อยเล็กน้อย
14	
15	รู้สึกเหนื่อย
16	
17	รู้สึกเหนื่อยมาก
18	
19	รู้สึกหมดแรง
20	

ตารางที่ 2 แสดง Borg's RPE scale

การศึกษาเกี่ยวกับอัตราการเผาผลาญไขมันสูงสุด (Maximal fat oxidation rates) ในผู้หญิงที่ได้รับการออกกำลังกายแบบทนทานจำนวน 8 คน และผู้หญิงไม่ได้รับการฝึกฝนใด ๆ จำนวน 9 คน โดยให้ทั้งสองกลุ่ม ปั่นจักรยานที่ 120-180 วัตต์ จนกระทั่งหมดแรง ผลปรากฏว่า ผู้หญิงที่ได้รับการฝึกจะมีการเผาผลาญไขมันที่การออกกำลังกายระดับปานกลาง - หนัก สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกฝน นอกจากนั้นยังพบว่า ทั้งสองกลุ่ม มีการเผาผลาญไขมันสูงสุด ที่ระดับความหนักของการออกกำลังกายเดียวกัน

การศึกษาผลของการลดน้ำหนักด้วยการออกกำลังกายระดับเบา (Low-intensity exercise) กับไม่ได้ออกกำลังกายต่อการเผาผลาญไขมันในชายอ้วนสุขภาพดี 24 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มที่ออกกำลังกายอย่างเบาที่ระดับ $40\% \text{VO}_{2\text{max}}$ จำนวน 8 คน กลุ่มที่ออกกำลังกายอย่างหนักที่ระดับ $70\% \text{VO}_{2\text{max}}$ จำนวน 8 คน และกลุ่มไม่มีการออกกำลังกาย 8 คน พบว่าในระหว่างการออกกำลังกาย กลุ่มที่ออกกำลังกายอย่างหนักและระดับเบาเผาผลาญไขมันเป็นพลังงานในปริมาณใกล้เคียงกัน แต่หลังการออกกำลังกายสิ้นสุดลง พบว่ากลุ่มที่ออกกำลังกายระดับเบามีการเผาผลาญไขมันมากขึ้น (Van Aggel-Leijssen et al., 2002)

การศึกษาหาระดับความหนักของการออกกำลังกาย ที่ทำให้นักกีฬาอาชีพ สามารถเผาผลาญไขมันได้มากที่สุด ทดลองในนักปั่นจักรยานจำนวน 18 คน โดยให้ค่อยๆ เพิ่มน้ำหนักในการปั่นจักรยานทุกๆ 5 นาที ที่ 35 วัตต์ จนกระทั่งหมดแรง และวันรุ่งขึ้นให้นักปั่นจักรยานที่น้ำหนักคงที่ เป็นเวลานาน พบว่า การเผาผลาญสูงสุดของไขมันในการออกกำลังกายทั้งสองแบบ ไม่มีความแตกต่าง (Achten et al., 2002)

การศึกษาผลของการลดน้ำหนักด้วยการออกกำลังกายร่วมกับการควบคุมอาหารต่อระดับการเผาผลาญไขมันในชายอ้วนจำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มควบคุมอาหารเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ จำนวน 20 คน กลุ่มควบคุมอาหาร และออกกำลังกายอย่างเบา ($40\% \text{VO}_{2\text{max}}$) ด้วยการปั่นจักรยาน เป็นเวลา 12 สัปดาห์, 4 ครั้ง/สัปดาห์, 1 ชั่วโมง/ครั้ง

จำนวน 20 คน ผลการทดลองพบว่า ทั้งสองกลุ่ม น้ำหนักลดลง และไขมันลดลง อย่างมีนัยสำคัญ (van Aggel-Leijssen et al., 2001)

มีการศึกษาในวัยรุ่นสุขภาพดี โดยให้ปั่นจักรยาน 2 ชั่วโมง พบว่ากรดไขมันอิสระในพลาสมาลดลง และไม่ได้เป็นแหล่งพลังงานหลักในช่วงออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังพบว่าไตรกลีเซอไรด์ในกล้ามเนื้อมีบทบาทสำคัญในการเผาผลาญกรดไขมัน (Martin WH., 1997) การศึกษาในชายสุขภาพดี 5 คน โดยให้ออกกำลังกายที่ 25, 65, 85% $\text{VO}_{2\text{max}}$ พบว่า การเผาผลาญไขมันเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ $40\% \text{VO}_{2\text{max}}$ (Romijn et al., 1997)

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการเผาผลาญไขมันในการออกกำลังกายอย่างเบาที่ $40\% \text{VO}_{2\text{max}}$ เป็นเวลา 60 นาที และออกกำลังกายอย่างหนัก ที่ $80\% \text{VO}_{2\text{max}}$ 30 นาที 2 รอบ พบว่า การเผาผลาญกรดไขมันอิสระสุทธิเท่ากันทั้งสองการทดลอง และระหว่างการออกกำลังกายอย่างหนัก การเผาผลาญไขมันมีแนวโน้มลดลง (Sidossis et al., 1997)

การศึกษากการเผาผลาญไขมันระหว่างการออกกำลังกายอย่างเบาในกลุ่มนักกีฬาจำนวน 5 คน อายุเฉลี่ย 30 ปี และที่ไม่นักกีฬาจำนวน 5 คน อายุเฉลี่ย 28 ปี โดยให้ทั้งสองกลุ่มวิ่งบนลู่วิ่งสายพานใช้ที่ระดับของการใช้ออกซิเจน 20 มล./กก.นาที เป็นระยะเวลา 4 ชั่วโมง พบว่าความเข้มข้นของกรดไขมันอิสระ (Free fatty acid) ในเลือดเพิ่มสูงขึ้น ตลอด 4 ชั่วโมงของการออกกำลังกาย เริ่มเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนในนาทีที่ 120 (Klein et al., 1994)

2)สมรรถภาพทางร่างกายของผู้ออกกำลังกายจากการวิจัยพบว่า คนที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย หากต้องการเผาผลาญไขมันให้ได้มากที่สุดระหว่างการออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic exercise) ต้องฝึกที่ระดับความหนักต่ำกว่าจุดวิกฤติของกรดแลคเตท (Lactate threshold, (LT)) หรือให้หัวใจเต้นร้อยละ 70-75 ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด สำหรับนักกีฬาหรือคนที่ออกกำลังกายเป็นประจำ การเผาผลาญไขมันสูงสุดจะอยู่ในช่วงที่หัวใจเต้นร้อยละ 80-90 ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด (Sisen et al., 2006)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ณ จุดที่ต่ำกว่าระดับวิกฤติของกรดแลคเตทนี้ เป็นการ ใช้พลังงานร่วมกันระหว่างคาร์โบไฮเดรตและไขมัน และถ้าระดับความหนักของการออกกำลังกายสูงกว่านี้ แหล่งพลังงานทั้งหมดมาจากคาร์โบไฮเดรตเพียง อย่างเดียว (Gunderson et al., 2006; Jason et al., 2001)

ไขมันจากเนื้อเยื่อไขมัน (Adipose tissue) ในร่างกายจะถูกใช้ไปเล็กน้อยในขณะออกกำลังกาย และหลังการออกกำลังกาย การที่ไขมันจะเคลื่อนย้าย มาและเกิดการออกซิเดชันหลังการออกกำลังกายนั้นขึ้น อยู่กับความหนักของการฝึกหัดระหว่างออกกำลังกาย จาก การศึกษาพบว่า หลังการออกกำลังกายอย่างหนัก (High-intensity) มีการเพิ่มการเคลื่อนตัวของไขมันและ เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันได้มากกว่าการออกกำลังกาย อย่างเบา (Low-intensity) (Coyle et al., 1997) เนื่องจากร่างกายได้ใช้คาร์โบไฮเดรตหมดแล้วใน ขณะออกกำลังกายอย่างหนัก จึงมีการใช้ไขมันมากขึ้น หลังการออกกำลังกาย (Bonen et al., 2006) โดย ทั่วไปโปรตีนมักจะไม่ได้ถูกพุดถึงในการใช้เป็นแหล่ง พลังงานขณะออกกำลังกาย เนื่องจากพลังงานจาก โปรตีนน้อยมาก คือประมาณร้อยละ 5 -10 ของ พลังงานทั้งหมดที่ใช้ในการออกกำลังกาย แต่อย่างไร ก็ตามโปรตีนก็จะกลายเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญเมื่อ แหล่งพลังงานหลักถูกใช้ไปจนหมด (Yaspelkis et al., 2002)

3) ประเภทของการออกกำลังกาย

ในกรณีที่ต้องออกกำลังกายเป็นระยะ เวลานานๆ ร่างกายใช้พลังงานจากคาร์โบไฮเดรตที่ สะสมไว้ในกล้ามเนื้อ พบว่าแหล่งพลังงานดังกล่าวทำให้ มนุษย์สามารถออกกำลังกายในระดับปานกลาง (Moderate-intensity) ได้นานถึง 2 ชั่วโมง เช่นใน การวิ่งมาราธอน เป็นต้น

ระหว่างการออกกำลังกายแบบแอโรบิกที่ ระดับต่ำกว่าวิกฤติของกรดแลคเตท ทั้งไขมันและคาร์โบ ไฮเดรตจะถูกใช้เป็นพลังงาน และระหว่างที่การออก กกำลังกายแบบมีแรงต้านที่น้ำหนัก (Load) ไม่เบาเกิน ไป คาร์โบไฮเดรตเป็นแหล่งพลังงานสำคัญที่กล้ามเนื้อ

จะดึงออกมาใช้ มีแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับการออก กำลังแบบใดแบบหนึ่งก่อนแล้วตามด้วยอีกแบบว่าจะส่ง ผลต่อการใช้พลังงานของร่างกายอย่างไร ผู้ฝึกนักกีฬา จำนวนไม่น้อยคิดว่าการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านก่อน การฝึกแบบ แอโรบิกจะทำให้เกิดการใช้ไขมันใน ขณะออกกำลังกายแบบแอโรบิกมากขึ้นเป็นทวีคูณ (Fulton et al., 2001) เนื่องจากระดับคาร์โบไฮเดรต ได้ลดลงจากการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านไปแล้ว อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกายแบบมีแรงต้านอาจ จะไม่ทำให้ระดับคาร์โบไฮเดรตลดลงก็ได้ เนื่องจากการ ฝึกส่วนใหญ่มีช่วงเวลาพัก ถ้าการฝึกยาวนานและหนัก เพียงพอจึงสามารถลดระดับคาร์โบไฮเดรตลงได้ แต่ อย่างไรก็ดี ขณะที่นักกีฬาอยู่ในภาวะพร่องไกลโคเจน (Glycogen-deplete state) แล้วให้ออกกำลังกายแบบ แอโรบิก เช่น การวิ่ง อาจทำให้กล้ามเนื้อล้า และ ประสิทธิภาพของการแข่งขันอาจน้อยลงได้ (Stisen et al., 2006)

นอกจากการออกกำลังกายจะมีผลต่อระดับ การเผาผลาญไขมันเป็นพลังงานแล้ว ยังส่งผลต่อ สุขภาพในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การออกกำลังกายแบบ มีแรงต้าน มีผลให้ระบบกล้ามเนื้อและกระดูกแข็งแรง และยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น และเพิ่มความหนาแน่นของกระดูก (Horowitz et al., 1997) อย่างไรก็ตาม การออกกำลังกาย แบบแอโรบิกสามารถได้รับประโยชน์ของการออก กกำลังกายแบบมีแรงต้านได้เช่นกัน เช่น เมื่อออกกำลังกาย แบบแอโรบิก จะพบว่ากระดูกมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น มวลกล้ามเนื้อก็เพิ่มขึ้นด้วย (Newton et al., 2002; Mulla et al., 2000) และในการออกกำลังกายแบบมีแรงต้าน พบว่าสามารถเพิ่มความสามารถของกล้ามเนื้อและการ ทำงานของระบบหัวใจที่ดีขึ้นด้วย (Ormsbee et al., 2007; Henderson et al., 2007)

อย่างไร ก็ตาม ในการฝึกการออกกำลังกาย ต้องคำนึงถึงสมรรถภาพทางร่างกายด้านอื่นด้วย ไม่เพียงแต่สนใจเฉพาะเรื่องการเผาผลาญไขมันเพื่อลด ปริมาณไขมันในร่างกาย ความแข็งแรงและความ ทนทานกล้ามเนื้อหัวใจและกล้ามเนื้อลาย รวมถึงความ ยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อต่อก็มีความสำคัญ ด้วยเช่นเดียวกัน

บทสรุป

แหล่งพลังงานสำคัญที่ใช้ในการออกกำลังกาย คือ ไขมัน และคาร์โบไฮเดรต ในคนที่มีไขมันสะสมในส่วนของร่างกายมาก หากต้องการเพิ่มการเผาผลาญไขมันที่สะสมในร่างกาย จำเป็นต้องออกกำลังกายแบบแอโรบิกที่ระดับความหนักเบาถึงปานกลาง ด้วยระยะเวลา 30 นาทีขึ้นไป เป็นเวลา 3 ครั้งหรือมากกว่าต่อสัปดาห์ นอกจากจะได้รูปร่างที่ดีขึ้นแล้ว

การทำงานของระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบกล้ามเนื้อก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านที่มีน้ำหนักไม่น้อยเกินไป ซึ่งมีส่วนเพิ่มการเผาผลาญไขมันให้มากขึ้นได้อีก รวมทั้งทำให้กล้ามเนื้อกระชับ ได้สัดส่วน และแข็งแรงขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Achten J, Gleeson M, Jeukendrup AE.(2002). Determination of the exercise intensity that elicits maximal fat oxidation. **Med Sci Sports Exerc**, 34 (1), 92-97.
- Bassami M, Ahmadizad S, Doran D, Maclaren DP. (2007). Effects of exercise intensity and duration on fat metabolism in trained and untrained older males. **Eur J Appl Physiol**, 101 (4), 525-532.
- Bonen A, Dohm GL, van Loon LJ.(2006). Lipid metabolism, exercise and insulin action. **Essays Biochem**, 42 (1), 47-59.
- Coyle EF, Jeukendrup AE, Wagenmakers AJ, Saris WH. (1997). Fatty acid oxidation is directly regulated by carbohydrate metabolism during exercise. **Am J Physiol**, 273 (2 Pt 1), E268-275.
- Fulton JE, Masse LC, Tortolero SR, Watson KB, Heesch KC, Kohl HW 3rd, Blair SN, Caspersen CJ.(2001). Field evaluation of energy expenditure from continuous and intermittent walking in women. **Med Sci Sports Exerc**, 33 (1), 163-170.
- Gunderson H, Wehmeyer N, Burnett D, Nauman J, Hartzell C, Savage S.(1996). Exercise and exhaustion effects on glycogen synthesis pathways. **J Appl Physiol**, 81(5), 2020-2026.
- Gunn SM, Brooks AG, Withers RT, Gore CJ, Owen N, Booth ML, Bauman AE.(2002). Determining energy expenditure during some household and garden tasks. **Med Sci Sports Exerc**, 34(5), 895-902.
- Häkkinen K, Kraemer WJ, Pakarinen A, Triplett-McBride T, McBride JM, Häkkinen A, Alen M, McGuigan MR, Bronks R, Newton RU. (2002). Effects of heavy resistance/power training on maximal strength, muscle morphology, and hormonal response patterns in 60-75-year-old men and women. **Can J Appl Physiol**, 27 (3), 213-231.
- Klein S, Coyle EF, Wolfe RR.(1994). Fat metabolism during low-intensity exercise in endurance-trained and untrained men. **Am J Physiol**, 267 (6 Pt 1), E934-940.
- LeMura LM, Maziakas MT.(2002) Factors that alter body fat, body mass, and fat-free mass in pediatric obesity. **Med Sci Sports Exerc**, 34 (3), 487-496.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

- Martin WH.(1997). Effect of endurance training on fatty acid metabolism during whole body exercise. **Med Sci Sports Exerc**, 29 (5), 635–639.
- Melanson EL, Sharp TA, Seagle HM, Horton TJ, Donahoo WT, Grunwald GK, Hamilton JT, Hill JO. (2002). Effect of exercise intensity on 24-h energy expenditure and nutrient oxidation. **J Appl Physiol**, 92(3), 1045–1052.
- Michael W. King (2001). Mobilization of fat store: Medical Biochemistry.
<http://themedicalbiochemistrypage.org/fatty-acid-oxidation.html>.
Retrieved on October1, 2008.
- Mulla NA, Simonsen L, Bulow J. (2000). Post-exercise adipose tissue and skeletal muscle lipid metabolism in humans: the effects of exercise intensity. **J Physiol**, 524(1),919–928.
- Newton RU, Hakkinen K, Hakkinen A, McCormick M, Volek J, Kraemer WJ. (2002). Mixed-methods resistance training increases power and strength of young and older men. **Med Sci Sports Exerc**,34(8), 1367–1375.
- Ormsbee MJ, Thyfault JP, Johnson EA, Kraus RM, Choi MD, Hickner RC. (2007). Fat metabolism and acute resistance exercise in trained men. **J Appl Physiol**, 102(5),1767–1772.
- Romijn JA, Coyle EF, Sidossis LS, Rosenblatt J, Wolfe RR. (2000). Substrate metabolism during different exercise intensities in endurance-trained women. **J Appl Physiol**, 88(5),1707–1714.
- Sidossis LS, Gastaldelli A, Klein S, Wolfe RR. (1997). Regulation of plasma fatty acid oxidationduring low- and high-intensity exercise. **Am J Physiol**, 272 (6 Pt 1), E1065–1070.
- Stepto NK, Carey AL, Staudacher HM, Cummings NK, Burke LM, Hawley JA.(2002). Effect of short-term fat adaptation on high-intensity training. **Med Sci Sports Exerc**, 34(3),449–455.
- Stisen AB, Stougaard O, Langfort J, Helge JW, Sahlin K, Madsen K.(2006). Maximal fat oxidation rates in endurance trained and untrained women. **Eur J Appl Physiol**, 98(5), 497–506.
- van Aggel-Leijssen DP, Saris WH, Hul GB, van Baak MA.(2001). Short-term effects of weight loss with or without low-intensity exercise training on fat metabolism in obese men. **Am J Clin Nutr**, 73(3), 523–531.
- Vincent KR, Vincent HK, Braith RW, Lennon SL, Lowenthal DT.(2002). Resistance exercise training attenuates exercise-induced lipid peroxidation in the elderly. **Eur J Appl Physiol**, 87(4–5), 416–423.
- Yaspelkis BB 3rd, Singh MK, Trevino B, Krisan AD, Collins DE.(2002). Resistance training increases glucose uptake and transport in rat skeletal muscle. **Acta Physiol Scand**, 175 (4), 315–523.

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล*

The Development of an Instructional Model Based on
Constructivist Theory to Enhance Learning Abilities
of Nursing Students

จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส**
ดร. วัชรวิภา เล่าเรียนดี***
ดร. จันทิมา ขนบดี****
ดร. ไข่มุกข์ วิเชียรเจริญ*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบและพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอน 3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม จำนวน 96 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 48 คน และกลุ่มควบคุม 48 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ คู่มือผู้สอน คู่มือผู้เรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีชื่อว่า "รูปแบบการเรียนการสอนพาร์เซ (PARCE)" ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (PARCE model) ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation: P) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action: A) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection: R) ขั้นสร้างความรู้ (Construction: C) และขั้นประเมินผล (Evaluation: E) และผลการตรวจสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า

*คุณนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

***** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของรูปแบบเท่า กับร้อยละ 80.88 และประสิทธิภาพของผลผลิต (E_2) ของรูปแบบเท่ากับร้อยละ 82.75 สำหรับผลการนำ รูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปรูปแบบ การเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และมี ประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้พัฒนาความสามารถใน การเรียนรู้ ได้แก่ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้

ข้อเสนอแนะ ควรมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไป ปรับใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีอื่นๆ หรือในรายวิชา ต่างๆ ในทุกชั้นปี และในการจัดการเรียนการสอนควร จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญ หรือพี่เลี้ยงทางวิชาการ เพื่อสังเกต การเรียนการสอนของผู้สอนและสะท้อนผลการจัดการ เรียนรู้ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงและช่วยเหลือชี้แนะ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพความสามารถในการ ปฏิบัติการสอนของผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to develop and test the effectiveness of the instructional model based on constructivist theory to enhance learning abilities of nursing students, and to study the efficiency of the model using the Research and the Development and Instructional System Design approach. The research was conducted in four stages: 1) To study and analyze fundamental information 2) To design and develop an instructional model; 3) To experimentally implement the instructional model; and 4) To assess the instructional model by implementing the developed instructional model with 96 samples of the junior nursing students of the College of Nursing, Christian University of Thailand, Nakhon Pathom. The samples are divided into 48 students of the target group and 48 students of the control group. The research tools were instructional model based on Constructivist Theory, teacher's manual, student's guidebook, and the learning ability test. Data were analyzed by percentage,

mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The result found that the instructional model based on constructivist theory to enhance learning abilities of nursing students that had been developed and had been tested its effectiveness by the specialists was named "PARCE instructional model". PARCE Model was consisted of 5 stages; Preparation (P), Action (A), Reflection (R), Construction (C) and Evaluation (E). The result of the effectiveness measurement of the instructional model found that the effectiveness of the procedure (E_1) of the model is 80.88% and the effectiveness of the product (E_2) of the model is 82.75 %. The result of the experimental implementation found that the learning abilities after the implementation of nursing students in the target group were higher than those of the control group and were higher than before the implementation at the statistical significant statistical level of .05. In conclusion, the developed instructional model

reached the criteria of the effectiveness and the efficiency and was enhanced the learning abilities of nursing students in all four skills of analyzing, synthesizing, evaluating and problem solving. The research suggestion; this instructional model should be adapted and used with other levels of nursing students or with

different subjects in every level. In teaching and learning management, there should assign some experts and pedagogues to facilitate, coach, and advice the new lectures for improving teaching potential to meet the effectiveness and efficiency criteria of higher education.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเปรียบเสมือนการย่อโลกให้เล็กลงและหมุนเร็วขึ้น มีผลให้สังคมมีลักษณะของโลกไร้พรมแดน นับได้ว่าเป็นการก้าวเข้าสู่โลกของการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และเทคโนโลยี ซึ่งการนำประเทศให้ก้าวหน้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน คือการศึกษา เพราะการศึกษาก็คือกระบวนการพัฒนาชีวิตมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519 มีความว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพให้เป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีค่าของชาติ" ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม มหาวิทยาลัยคริสเตียนเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเชื่อว่าการศึกษาค้นคว้า การทำวิจัย การแลกเปลี่ยน และการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นำมาซึ่งความเจริญงอกงามทางภูมิปัญญาที่เพียบพร้อมด้วยสรรพวิทยาการ และคุณธรรม ดังนั้นมหาวิทยาลัยคริสเตียนจึงมุ่งมั่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของชาติและประชาคมโลก เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำ มุ่งพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในวิชาชีพ

การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจากสิ่งที่คุ้นเคยไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย จากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก จากหลักการไปสู่รายละเอียด (Deduction) คือจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติและจากรายละเอียดไปสู่ข้อสรุป (Induction) ก็คือจากการปฏิบัติสู่ทฤษฎี นั่นเอง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการค้นคว้าหลักการและวิธีการมากกว่าการถ่ายทอดเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียนจะต้องมีความรู้ และความสามารถเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติทางการพยาบาลวิชาชีพได้อย่างมีมาตรฐานและคุณภาพ สามารถบำบัดทางการพยาบาลได้แบบบูรณาการ โดยใช้การคิดวิเคราะห์ การวิจัย และการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของบุคคล กลุ่มคน ครอบครัว และชุมชน โดยการนำความรู้เดิมเชื่อมโยงสู่การสร้างความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน, 2548:7) ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามข้อกำหนดของสภาการพยาบาล ได้แก่การแสดงภาวะผู้นำและการบริหารจัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

วางแผน การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น (พ.ร.บ.วิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ฉบับที่ 2, 2540)

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคอยู่มาก เช่น จากการศึกษาเอกสารและผลการประชุมสัมมนา (โกวิท ประวาลพุกษ์ 2542, พญุงศ์ศักดิ์ จันทรสุรินทร์ 2542, เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2542, มกราพันธ์ จุฑะรสก, 2545:3) สรุปว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ เช่น การศึกษาไม่สามารถช่วยดำรงไว้ซึ่งศีลธรรมในสังคม การศึกษาเน้นการท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์หาเหตุและผลหรือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ค่านิยมสังคมไม่สอนให้คนคิดเป็นทำเป็น ประยุกต์ใช้เป็น ที่สำคัญสังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะระบบการเรียนการสอนเป็นลักษณะของการป้อนข้อมูลให้ท่องจำ ไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากรเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ขาดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ครู อาจารย์ ปล่อยปละละเลย และไม่ทำตนเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กไทยใช้ชีวิต อารมณ์ ตามความรู้สึกชอบละเมียดกฎระเบียบ ขาดความซื่อสัตย์ และความอดทนในการเรียนและการทำงาน ตลอดจนไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life-long learning)

นอกจากนี้นักวิชาการศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมกันวิเคราะห์ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน (วิวัฒน์ ชิตติยะมาน 2549 : 52, พงษ์รัตน์ บุญญานุรักษ์, 2544 : 5-7) ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน และวิธีการสอน กล่าวคือครูผู้สอนมุ่งสอนแต่เนื้อหาวิชาเป็นหลัก ทั้งยังเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างในการเรียนการสอน ส่วนวิธีการสอนนั้นมุ่งเน้นที่การสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน เพราะยึดวิชาเป็นตัวตั้งมากกว่ายึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง พฤติกรรมการสอนเป็นไปอย่างจำเจ และเน้นพฤติกรรมถ่ายทอดป้อนข้อมูลให้จำเป็นส่วนใหญ่ การฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ใช้ความรู้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การอบรมปมนิสัยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีน้อยกว่าการท่องจำเนื้อหา จึงทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะทางสงสัยหรือใฝ่รู้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าปฏิบัติ และมองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาตามสภาพที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังที่กล่าวมา นอกจากนั้นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาพยาบาลได้ต่อไป และผู้เรียนสามารถนำความรู้ วิธีการเรียนรู้ และทักษะที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ประกอบด้วยทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา ไปใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล หรือใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

สมมติฐานของการวิจัย

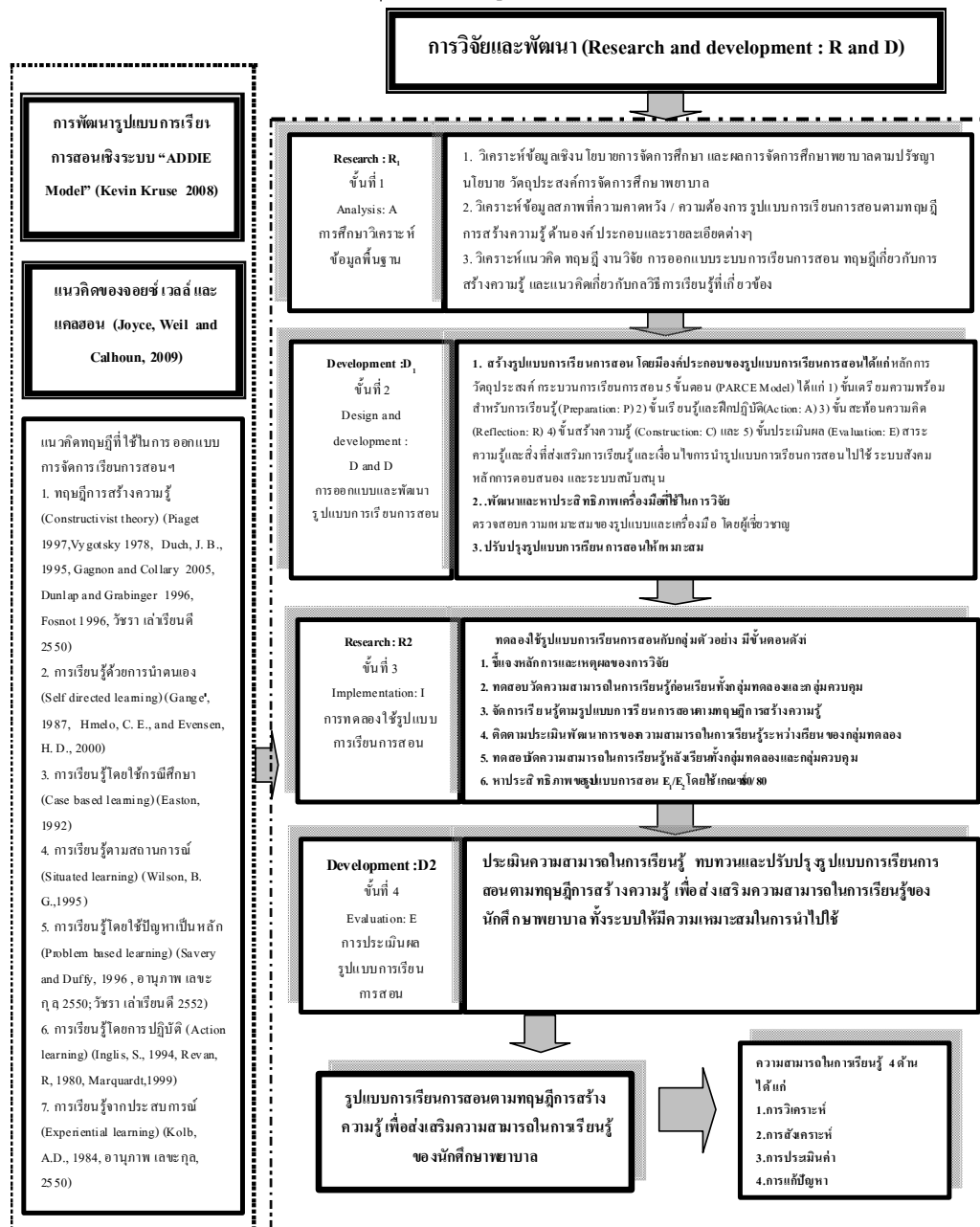
1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้

ของนักศึกษาพยาบาล มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
80/80

2. ความสามารถในการเรียนรู้หลังการ
ทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการเรียนรู้หลังการ
ทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการ
ทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development: R and D) ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research : R₁) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development : D₁) ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (Research : R₂) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอน (Development : D₂) โดยผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนโยบายการจัดการศึกษา และผลการจัดการศึกษาพยาบาลตามปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาพยาบาล และข้อมูลความต้องการรูปแบบการเรียนการสอน สภาพที่ความคาดหวังและสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการศึกษาวិเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการออกแบบระบบการเรียนการสอน ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการเรียนการสอน แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการผดุงครรภ์ 2 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 96 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 48 คน และกลุ่มควบคุม 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่

คู่มือผู้สอนและคู่มือผู้เรียน ตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยภาพรวมค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ซึ่งแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ ประกอบด้วยทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา ที่มีลักษณะเป็นโจทย์สถานการณ์ ตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยภาพรวมค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.99 และค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.36-0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.63-0.74 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัด เท่ากับ .76

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 ที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการผดุงครรภ์ 2 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 96 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 48 คน และกลุ่มควบคุม 48 คน และผู้วิจัยกับอาจารย์ผู้ร่วมสอน ร่วมกันจัดการเรียนรู้ในลักษณะการสอนเป็นทีม (Team teaching) มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

2. เตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน

2.1 เตรียมความพร้อมของผู้สอน โดยผู้วิจัยได้อธิบาย และชี้แจงรายละเอียดรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือผู้สอนให้แก่อาจารย์ผู้ร่วมสอนในรายวิชาการผดุงครรภ์ 2 เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นและสามารถปฏิบัติการสอนได้ และจัดการเรียนรู้ในลักษณะการสอนเป็นทีม (Team teaching)

2.2 เตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยผู้วิจัยจะทำการปฐมนิเทศผู้เรียน เพื่อให้ นักศึกษา กลุ่มทดลอง เข้าใจเหตุผลและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้และวิธีเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ และมอบคู่มือผู้เรียนให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมการทดลองไปศึกษาล่วงหน้า ก่อนทำการจัดการเรียนการสอนจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีแนวทางที่ชัดเจนในการเตรียมตัว และสามารถเรียนได้อย่างเข้าใจ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และเพื่อให้ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล เกิดประโยชน์สูงสุดเช่นกัน

3. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็ก (Small group) กลุ่มละ 4-5 คน โดยใช้เวลาในการสอนจำนวน 15 สัปดาห์ ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 30 ชั่วโมง

3.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามปกติ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนขนาด

ใหญ่ ด้วยวิธีการบรรยาย โดยใช้เวลาในการสอนจำนวน 15 สัปดาห์ ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 30 ชั่วโมง

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

5. จัดการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันสอน และร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในลักษณะ Team teaching

6. หลังจากดำเนินการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

7. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ และเรียนตามรูปแบบการเรียน การสอนปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test independent)

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีชื่อว่า "รูปแบบพาร์เซ (PARCE Model)" ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (PARCE model) ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation : P) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action : A) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection : R) ขั้นสร้างความรู้ (Construction : C) และขั้นประเมินผล (Evaluation : E) มีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation : P) ประกอบด้วย 1.1) แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาวิชา 1.2) เตรียมความพร้อมผู้เรียนในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน ซึ่งแนบสื่อประกอบการเรียนการสอน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ และบทบาทของสมาชิกกลุ่ม และ 1.3) กระตุ้นความสนใจผู้เรียน โดยใช้กรณีศึกษา สถานการณ์สมมติ และใช้สถานการณ์ปัญหา

2) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action : A) ประกอบด้วย 2.1) ทบทวนความรู้ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องใหม่โดยให้เรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) 2.2) แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย (4-5 คน) เรียนรู้เป็นรายคู่ 2.3) จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหา ได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา การเรียนรู้ในสถานการณ์สมมติ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ 2.4) ผู้สอนนำเสนอโจทย์สถานการณ์ ได้แก่ กรณีศึกษา สถานการณ์สมมติ สถานการณ์ปัญหา และ 2.5) ผู้เรียนฝึกใช้ความรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์กรณีศึกษา สถานการณ์สมมติ หรือสถานการณ์ปัญหาเป็นรายกลุ่ม รายบุคคล และฝึกปฏิบัติทักษะโดยการฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง การสาธิต ในห้องฝึกปฏิบัติการพยาบาล เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

3) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection : R) ประกอบด้วย 3.1) ให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านทักษะต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น

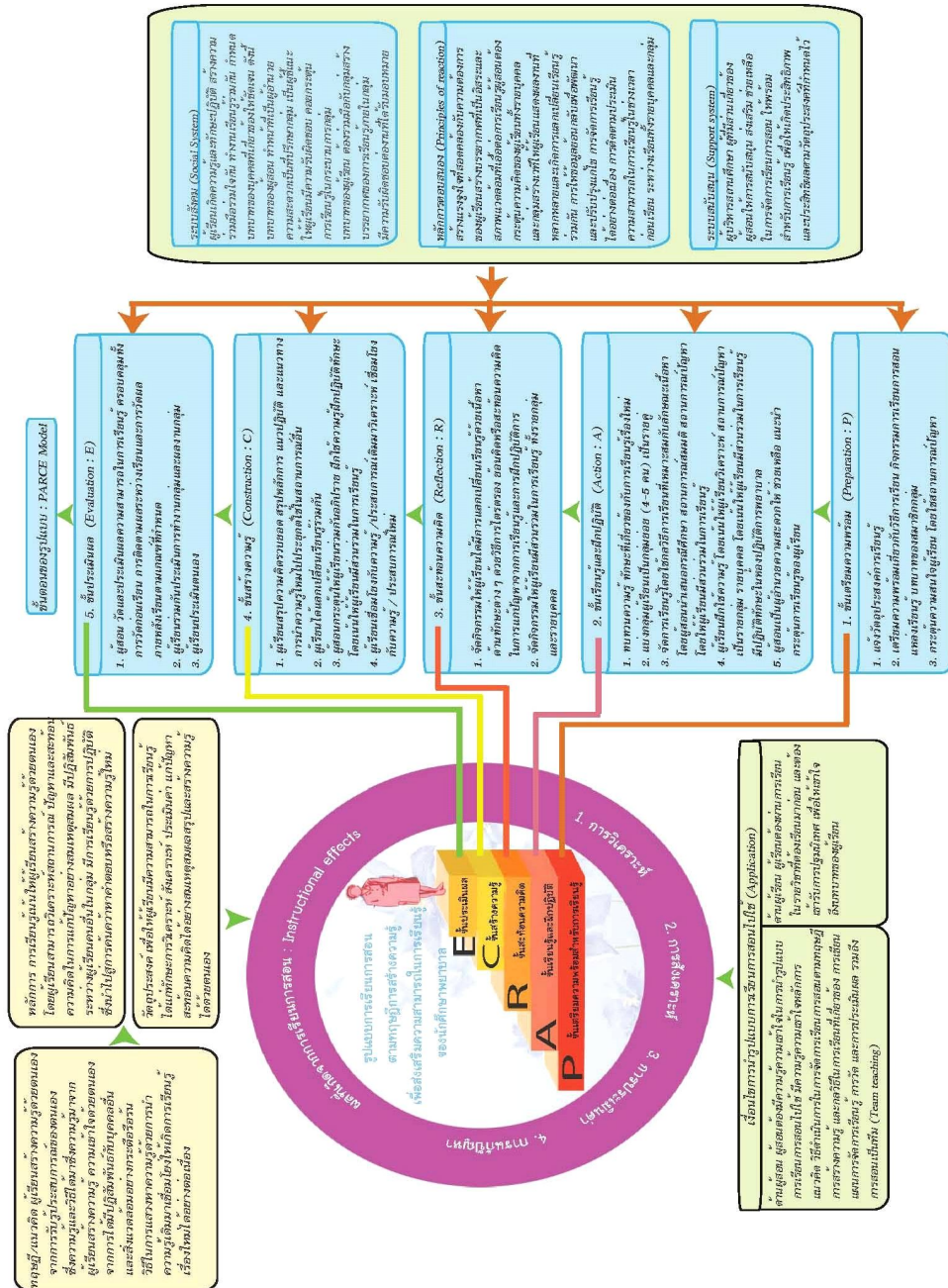
การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และแก้ปัญหาจากโจทย์สถานการณ์ที่กำหนด ด้วยวิธีการไตร่ตรอง หรือสะท้อนความคิดในการแก้ปัญหาของตนเองและของเพื่อน และฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ และ 3.2) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งรายกลุ่ม และรายบุคคล

4) ขั้นสร้างความรู้ (Construction : C) ประกอบด้วย 4.1) ผู้เรียนรายกลุ่ม รายบุคคล นำความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation : P) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action : A) และขั้นสะท้อนความคิด (Reflection : R) มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า แก้ปัญหา และร่วมกันสรุปความคิดรวบยอด สรุปหลักการแนวปฏิบัติ และแนวทางการนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น 4.2) ผู้เรียนได้แสดงผลงานที่หลากหลายและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถในเรื่องที่ผู้เรียนรู้และปฏิบัติได้ เช่น การนำเสนอด้วยปากเปล่า การนำเสนอด้วย Mapping การนำเสนอผลงานกลุ่ม เป็นต้น 4.3) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ฝึกใช้ความรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะในสถานการณ์สมมติ เป็นรายกลุ่ม รายบุคคล และ 4.4) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เคยเรียนมาและทักษะที่เคยปฏิบัติ ซึ่งเป็นความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่

5) ขั้นประเมินผล (Evaluation: E) ประกอบด้วย 5.1) ผู้สอนวัดและประเมินผลความสามารถในการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมการวัดก่อนเรียน การติดตามผลระหว่างเรียนและการวัดผลภายหลังเรียน โดยการถาม-ตอบ-อภิปราย ให้สาธิต ให้สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม เสนอผลงาน และทำแบบทดสอบ สุ่มถามผู้เรียนเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดในการบำบัดทางการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนในทุกระยะของการคลอด มารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิดที่มีภาวะแทรกซ้อน (เนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้) 5.2) ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินการทำงานกลุ่มและผลงานกลุ่ม เสนอผลการประเมินงานของกลุ่ม และ 5.3) ผู้สอนให้ผู้เรียนประเมินตนเอง

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล "รูปแบบพาร์เซ (PARCE model)"

มืองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ปรากฏดังแผนภาพที่ 2 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2

รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล "รูปแบบพาร์เซ (PARCE model)"

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (PARCE model) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของข้อได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ และจากการหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ พบว่าผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของรูปแบบเท่ากับร้อยละ 80.88 และผลการประเมินประสิทธิภาพของผลผลิต (E_2) ของรูปแบบเท่ากับ ร้อยละ 82.75

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ตั้งไว้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (PARCE model) พบว่า

3.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความสามารถในการเรียนรู้	กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	หลังการทดลอง		t (t-test)	P
				$\bar{X}$	S.D.		
การวิเคราะห์	กลุ่มทดลอง	48	18	14.97	1.75		
	กลุ่มควบคุม	48	18	13.10	2.63	3.86	.00*
การสังเคราะห์	กลุ่มทดลอง	48	6	5.18	.65		
	กลุ่มควบคุม	48	6	3.33	1.21	7.64	.00*
การประเมินค่า	กลุ่มทดลอง	48	6	4.47	1.01		
	กลุ่มควบคุม	48	6	2.73	1.48	6.91	.00*
การแก้ปัญหา	กลุ่มทดลอง	48	6	5.19	.48		
	กลุ่มควบคุม	48	6	3.85	.77	8.64	.00*
รวม	กลุ่มทดลอง	48	36	29.79	2.81		
	กลุ่มควบคุม	48	36	22.90	5.54	7.99	.00*

* p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา หลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย ยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลรายด้าน และโดยรวม พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย

ความสามารถในการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา หลังทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา ของนักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการเรียนรู้		n	df	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t (t-test)	P
				$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การวิเคราะห์	กลุ่มทดลอง	48	47	9.31	3.44	14.97	1.75	9.56	.00*
การสังเคราะห์	กลุ่มทดลอง	48	47	2.65	.84	5.18	.65	13.83	.00*
การประเมินค่า	กลุ่มทดลอง	48	47	1.98	1.41	4.47	1.01	10.43	.00*
การแก้ปัญหา	กลุ่มทดลอง	48	47	3.25	.81	5.19	.48	12.75	.00*
รวม 4 ทักษะ	กลุ่มทดลอง	48	47	16.96	5.00	29.79	2.81	14.22	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา หลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย ยอมรับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ สรุปได้ดังนี้

1) ในภาพรวมของคุณลักษณะของผู้สอน มีความเหมาะสมจากมุมมองของผู้เรียน ผู้สอนให้ความเป็นกันเอง ให้ความสนใจผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ให้อิสระในการแสวงหาความรู้และการแสดงความคิดเห็น เช่น ผู้เรียนรายหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

"...ครูให้ความเป็นกันเองมาก รู้สึกอบอุ่น ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้สนุกสนาน เรียนแล้วมีความสุข รู้สึกไม่เครียด ทำให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น..."

2) รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (PARCE mode) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation : P) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action : A) สะท้อนความคิด (Reflection : R) ขั้นสร้างความรู้ (Construction : C) ขั้นประเมินผล (Evaluation : E) มีความเหมาะสมจากมุมมองของผู้เรียนได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า

"...การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่สอนให้นักศึกษารู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อ่านและสรุปความรู้ที่ได้ไปสืบค้นมาด้วยตนเอง และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้กับเพื่อนในกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียน..."

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว ผู้เรียนยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

"...การเรียนการสอนแบบนี้ ทำให้เรามีความรู้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้จากการได้ฝึกปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการพยาบาล เช่นได้ฝึกจัดทำ Mc. Robert ในการช่วยคลอดไหล่ ได้ตรวจรกจำลอง ได้ฝึกการลงบันทึก Partograph การฝึกอ่านผล NST การฝึกประเมิน Bishop Pelvic scoring system ทำให้เข้าใจมากขึ้น..."

3) ความสามารถในการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านของผู้เรียน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนคือเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สรุป และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการแก้ปัญหา และหลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีความสามารถในการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม เช่น ผู้เรียนได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

"...สำหรับการเรียนการสอนแบบนี้ เป็นการเรียนการสอนที่ดีและสนุก ทำให้เราได้เรียนรู้วิธีการคิดที่เป็นระบบ มีขั้นตอนต่างๆ ได้ฝึกวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา การแก้ไขปัญหาจากโจทย์ปัญหาที่กำหนด และการทำแบบฝึกหัดก็เป็นการทบทวนบทเรียนได้ดี และรู้จักการค้นคว้าด้วยตนเอง..."

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว ผู้เรียนยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

"...จากการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้ ทำให้หนูได้รับประโยชน์จากการเรียนหลายอย่างได้ฝึกวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา สังเคราะห์วางแผนกิจกรรมการพยาบาล และสามารถนำความรู้ไปดูแล case ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานได้ ซึ่งเป็น case ที่มีปัญหาเหมือนกับสถานการณ์ที่เคยทำแบบฝึกในห้องเรียน..."

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ พบว่าผลการวิเคราะห์

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (PARCE model) ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ (Preparation) ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflection) ขั้นสร้างความรู้ (Construction) และขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivist theory) โดยใช้กลวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ สามารถส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ในขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (Action: A) มีจุดเน้นที่ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหาโจทย์สถานการณ์ ภายใต้การให้คำปรึกษาจากผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ จะก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่มีความชัดเจนและตรงประเด็นขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับมอสโควิค (Moscovici, 1994 อ้างถึงในปริยา บุญญสิริ, 2551) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสอนและการเรียนรู้ พบว่าในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ นั้น ความรู้เกิดจากผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในบริบททางสังคมโดยเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเอง และตัวผู้เรียนแต่ละคนต้องรับผิดชอบในการสร้างความรู้ กล่าวคือรับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองจะเรียนรู้และวิธีการที่จะเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับดันแลพและกราบิงเกอร์ (Dunlap and Grabinger, 1996, 2002) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ การเรียนเป็นการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ได้จากบริบทจริง สถานการณ์จริงที่มีการเรียนรู้ จากการมีปฏิสัมพันธ์ ในการเรียนร่วมกับเพื่อน นอกจากนั้นบอสตอค (Bostock, 1998) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าผู้เรียนเลือกใช้กลวิธีการเรียนเพื่อสร้างความรู้ โดยวิธีการเรียนรู้ในบริบทต่างๆ จากสถานการณ์จำลอง และยังสอดคล้องกับดิกซอน (Dixon, 1998) กล่าวว่าการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดเกิดขึ้นเมื่อผู้มีส่วนร่วมสะท้อนบนการปฏิบัติของตนเอง

ด้วยการลงมือปฏิบัติ และมีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ ที่จำเป็นต้องแทรกอยู่ในการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ คือ 1) การเตรียมความพร้อมด้านความรู้ที่นักศึกษาจำเป็นต้องรู้ก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้เรื่องใหม่ 2) การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการลงมือปฏิบัติจริง 3) การเสริมแรงจิตใจให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ และ 4) การสร้างความยอมรับด้วยการเสนอแนวความคิดในการพัฒนายาใต้การได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ พบว่าผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้หลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย ขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน หรือที่เรียกว่า PARCE model มีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติการจัดการเรียนรู้ทางการศึกษาพยาบาล ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยการนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาอภิปรายนำเสนอและหาแนวทางการแก้ปัญหาโจทย์สถานการณ์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับไข่มุกข์ วิเชียรเจริญ, 2539 ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์ เน้นการเรียนรู้ในวิชาชีพ การพยาบาล โดยมุ่งเน้นที่การฝึกปฏิบัติจริง โดยการประยุกต์ความรู้อย่างอัตโนมัติ คือ คิดและใช้ความรู้ได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดเชิงวิจารณ์และอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งนี้จะต้องมีวิธีการแสวงหาความรู้ได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องอาศัยผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ในการพัฒนาความคิดของผู้เรียนนั้นจะต้องแสวงหาวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมทั้งในด้านการเรียนรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ การใช้กระบวนการพยาบาลในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน นอกจากนี่ยังมีการสอนในรายวิชาภาคทฤษฎี ควรใช้วิธีการสอนหลายๆ วิธีผสมผสานกัน และควรกระตุ้นให้นักศึกษามีการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดเป็นและแก้ปัญหาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (PARCE model) ได้พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา และการออกแบบเชิงระบบ เพื่อให้การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้ที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ควรศึกษาคู่มือการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจ และดำเนินการต่างๆ ตามข้อแนะนำในคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ และผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ และมีความพร้อมในบทบาทการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี และในกรณีที่สถาบันการศึกษาพยาบาลจะนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับผู้บริหารและผู้สอนที่มีความสนใจจะนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ ของรูปแบบได้ถูกต้องและตรงกัน

1.2 ผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีอื่นๆ หรือในรายวิชาอื่นๆ ทุกชั้นปี

1.3 ผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนมีลักษณะเป็น Team teaching เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อย และเนื้อหาสาระค่อนข้างมาก ดังนั้นควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือพี่เลี้ยงทางวิชาการ เพื่อสังเกตการเรียนการสอนของผู้สอนและสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงช่วยเหลือชี้แนะ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพความสามารถในการปฏิบัติการสอนของผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ พบว่า ชั้นเตรียม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ นั้น มีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เตรียมพร้อมก่อนที่จะเริ่มเรียน ดังนั้นก่อนการเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเป็นอย่างดี เพื่อให้ทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล แนวทางหรือวิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การแสวงหาความรู้ การสรุปและสร้างความรู้ และชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ให้เกิดขึ้นโดยมุ่งศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จึงไม่ได้ศึกษาองค์ประกอบอื่นๆ เช่น อายุ

เพศ ระดับสติปัญญา เป็นต้น และควรได้มีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ของนักศึกษาพยาบาลแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาล เพื่อช่วยเหลือชี้แนะให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 ควรมีการวิจัย เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ด้านอื่นๆ ต่อไป เช่น การคิดแบบบูรณาการ (Integrative thinking skills) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking skills) หรือความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ที่สอดคล้องกับสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). **ปฏิรูปวิธีคิดแบบไทยต้องทำให้ครบ 10 มิติ สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อพัฒนา (ไอ เอฟ ดี).** กรุงเทพมหานคร : [ม.ป.พ.] (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2542). "ข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา" ในเอกสารสัมมนาเรื่องวิกฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย หน้า 4-35. กรุงเทพมหานคร:[ม.ป.พ.].
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2542). "การพัฒนาครูรูปแบบใหม่". **วารสารครูศาสตร์.** 27(2) : 37-51.
- ไข่มุกข์ วิเชียรเจริญ. (2539). **การวิเคราะห์หลักสูตรวิชาชีพการพยาบาลระดับพื้นฐานในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุฎบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตินา แคมมณี. (2549). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.
- บัณฑิต ทิพากร. (2550). "การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา". ในไพฑูรย์ สินลารัตน์ บรรณาธิการ **อาจารย์มืออาชีพ : แนวคิด เครื่องมือ และการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). **การพัฒนาการคิด ฉบับปรับปรุง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค พริ้นติ้ง.

- ประภาวัลย์ แพ้วานิชย์. (2543). **การพัฒนาแบบแผนการสอนโดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาพยาบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียา นพคุณ. (2545). **การพัฒนาแบบแผนกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวการสร้างองค์ความรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ปรียา บุญญสิริ. (2551). **การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสร้างองค์ความรู้.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://158.108.70.5/emagazine/emagazine2/mag.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล 12 ตุลาคม 2551).
- พยุศักดิ์ จันทรสุนทร. (2542). **"แนวทางการพัฒนาการศึกษา"** ในเอกสารประกอบการอบรมโครงการการเสริมสร้างยุทธศาสตร์ทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. 1 มิถุนายน - 14 กรกฎาคม 2542 ณ โรงแรมลองบีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540)** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.tnc.or.th/file_attach/19Jan200723-AttachFile1169196803.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล 20 ตุลาคม 2551).
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ และ Basanti Majumdar.(2544). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา.** กรุงเทพมหานคร : ธนาเพรสแอนด์กราฟฟิค.
- มกราพันธุ์ จูฑะรสก.(2545). **การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนบูรณาการ เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุข (สาธารณสุขชุมชน) ในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). **เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร.(2541). **การพัฒนาแบบแผนการสอนสำหรับวิชาวิธีสอนทั่วไปแบบเน้นกรณีตัวอย่างเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาครูด้านการคิดวิเคราะห์แบบโต้ตอบในศาสตร์ของการสอน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิวัฒน์ ชัดดียะมาน (2549). **"การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic instruction)".วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ. 5 (1): 52-63.**
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). **21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- Bloom, B. S. et al. (1956). **Taxonomy of educational objectives. Handbook I: Cognitive domain.** New York: David McKay Co.

- Bostock, S. J. (1998). "Constructivism in mass higher education : A Case Study". **British Journal of Educational Technology**. 29(3) : 225-240.
- Chris R., and et al. (2005). "The introduction of large class problem-based learning into an Undergraduate medical curriculum: an evaluation". **Medical Teacher**. 27(6) : 527-533.
- David, M. H, Harden, R. M.(1999). "AMEE Medical Education Guide No.15: Problem-based Learning: a practical guide". **Journal of Medical Education**. 21 : 130-140.
- Dixon, N. M. (1998). "Action learning: More than just a task force". **Performance Improvement Quarterly**. 11(1) : 44-58.
- Dunlap, J. C. and Grabinger, R. S. (1996). Rich environments for active learning in height education curriculum. In B. Wilson (Ed.), **Constructivist learning environments :Case studies in instructional design**. Englewood cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Dunlap, J. C. and Grabinger, R. S. (2002). **Constructivism**. [online]. Available from : <http://www.springerlink.com/content/d6a7e0wlfv1u9391/>. (Accessed 10 October 2008).
- Marquardt, M.J. (1999). **Action learning in action: Transforming problems and people for world-class organization learning**. Palo Alto: Davies-Black Publishing.
- Moscovici, H., and et al. (1994). **Reflective tools' for college teaching and learning**. Panel presentation, Association for the Education of Teacher in Science, El Paso, Texas.
- Von Glasserfield, E. (1995). A constructivist approach to teaching. In L. Steffe & J. Gale (Eds.), **Constructivism in education** (pp. 3-16). Hillsdale, New Jersey : Lawrence Erlbaum.

**การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน***
**The Marketing Strategy Influencing The Undergraduate
Students's Decision to Enroll at Christian University of Thailand**

นวลจันทร์ สมบัติมานะผล **
ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ***
ดร.ศรียา สุขพานิช ****
ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ****
ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธุ์ ****
ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร *****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด 2) การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน 3) การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2552 จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด ตามแนวคิดของคอตเลอร์ (Kotler) และเกี่ยวกับการตัดสินใจ ตามทฤษฎีของไซมอน (Simon) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าฐานนิยม (Mode) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.96)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.= 0.89) กลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์การตลาดด้านราคา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.91), ($\bar{X}=3.28$, S.D.=0.99), ($\bar{X}=2.94$, S.D.=1.06)ตามลำดับ และเมื่อจัดลำดับความสำคัญพบว่ากลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ สำคัญเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ กลยุทธ์การตลาดด้านราคา กลยุทธ์การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

2. การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.95)

3. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนด้านส่งเสริมการตลาด และด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

** นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

**** อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

***** รองศาสตราจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

The purposes of this research were to find : 1) the marketing strategy, 2) influence the undergraduate students' decision to enroll Christian University of Thailand, and 3) the marketing strategy influence the undergraduate students' decision to enroll Christian University. The instrument applied in this research was a questionnaire concerning marketing strategy based on Kotler viewpoints and decision based on Simon. The strategic frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and stepwise multiple regression analysis were used in data analysis.

The findings revealed as follows :

1. The overall of the marketing strategy was considered moderate. ($\bar{X}$ =3.27, S.D.=0.96).

The result showed that the product dimension was high. ($\bar{X}$ =3.53, S.D.=0.89). The marketing promotion, the place and the price were moderate. ($\bar{X}$ =3.31, S.D.=0.91), ($\bar{X}$ =3.28, S.D.=0.99), ($\bar{X}$ =2.94, S.D.=1.06). As a result found that the most important marketing strategies are product, the price, the place, and the promotion respectively.

2. Influence the undergraduate students' decision to enroll at Christian University of Thailand was at a high level. ($\bar{X}$ =3.60, S.D.=0.95).

3. The marketing strategies which influence the undergraduate students' decision to enroll Christian University of Thailand were the promotion and the product of statistic significance at 0.05

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ปัจจุบันมีจำนวน 69 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [online], accessed 30 May 2009. Available from http://www.mua.go.th/data_main/university_1.xls.) มีทั้งสถาบันขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน ผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อมีโอกาสมากขึ้น ทางเลือกที่หลากหลาย ความต้องการรับนักศึกษาที่มีมากขึ้นทำให้สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เกิดความเข้มข้นต่อการจัดการศึกษาและเกิดผลกระทบต่อการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเกิดความเข้มข้นที่หลากหลาย กล่าวคือ 1) มีหลักสูตรใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษามากขึ้น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตลาดแรงงานและมีข้อเสนอใหม่ๆ ให้นักศึกษาพอใจ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้ปริญญาบัตร 2 ใบ 2) หลักสูตรนานาชาติ

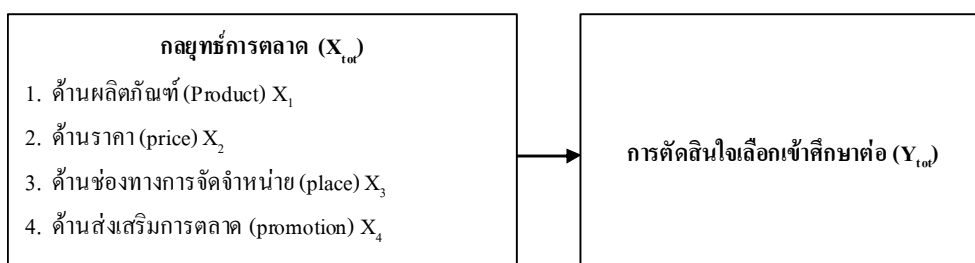
ชาติที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป 3) ความเป็นสากลของการจัดการศึกษาเกิดความร่วมมือกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับต่างชาติ เรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้ปริญญาบัตรจากทั้งสองสถาบัน และการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเกิดผลกระทบหลายประการ กล่าวคือ 1) การผลิตบัณฑิตเกินความต้องการของตลาดทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน 2) การสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ยังไม่ดีพอ ทำให้คุณภาพนักศึกษาทั้งด้านความรู้และสังคมมีคุณภาพลดลง 3) เกิดปัญหาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4) ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศที่เป็นสากลลดลง ไม่สามารถใช้ในการสื่อสารและปฏิบัติงานได้

จากสถานการณ์การแข่งขันทางการศึกษาที่เกิดขึ้น ทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องปรับกลยุทธ์ด้านต่างๆ เช่น ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน ด้านการพัฒนาการศึกษา และด้านการบริหารจัดการในกิจการของตนเอง เพื่อสร้างความสนใจในการที่จะให้นักศึกษา

ตัดสินใจเข้าศึกษาและรู้สึกพึงพอใจ คู่แข่งกับคุณภาพการศึกษาที่ได้รับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป และเมื่อสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้มากที่สุดแล้ว ก็จะทำให้สถาบันนั้นเป็นที่ยอมรับ สถาบันมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีอัตราการเพิ่มของนักศึกษาและรายได้ที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่ความมั่นคง อยู่รอดและมีเสถียรภาพของสถาบัน

มหาวิทยาลัยคริสเตียน เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 ในการดำเนินพันธกิจการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียนได้นำกลยุทธ์ในด้านต่างๆ

มาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน เช่น ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ เพื่อการประชาสัมพันธ์และขยายฐานการรับนักศึกษา ซึ่งจำนวนนักศึกษามากถึงการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การเป็นที่รู้จักและการยอมรับของสังคม ในการนี้ การนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ในการบริหารจัดการถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้มหาวิทยาลัยคริสเตียนดำเนินการกิจให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

- ที่มา : Philip Kotler, Kotler on Marketing : How to create, win, and Dominate Markets (n.p. : The Free press a Division of Simon & Schuster Inc., 1999), 96.
: Herbert A. Simon, The New Science of Management Decision (New York : Harper & Row, 1960), 2.

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix : 4P's) ของคอตเลอร์ (Kotler) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดเป็นเครื่องมือการตลาดที่ธุรกิจต้องใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) สำหรับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2552 ที่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคริสเตียนได้นำแนวคิดของไซมอน (Simon) ที่กล่าวถึงการตัดสินใจคือการค้นหาทางเลือก (Intelligence activity)

เป็นการรวบรวมข้อมูล สภาพแวดล้อม ฯลฯ ที่จำเป็นจะต้องพิจารณาในการตัดสินใจ การประเมินทางเลือก (Design activity) เป็นการวิเคราะห์หนทางต่างๆ ที่จะสามารถดำเนินการได้เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ การวางแผนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่กำลังพิจารณา และการเลือกทางเลือก (Choice activity) ที่ได้พิจารณาจากการค้นหาทางเลือกและการประเมินทางเลือกว่าทางเลือกใดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด พอใจที่สุดหรือให้ผลตอบแทนมากที่สุด เหมาะสมที่สุด เพื่อนำมาใช้ดำเนินการวิจัย

ปัญหาการวิจัย

มหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้ดำเนินการใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

เป้าหมายได้รับรู้ถึงคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยคริสเตียนอย่างหลากหลายและต่อเนื่องแต่จากสถานการณ์การแข่งขันด้านการจัดการศึกษา ทำให้มหาวิทยาลัยคริสเตียนได้รับผลกระทบและอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ

1. ปีการศึกษา 2550-2552 จำนวนการรับนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละคณะวิชา
2. ด้านภาพลักษณ์ของหลักสูตร มหาวิทยาลัยคริสเตียนเปิดสอนระดับปริญญาตรี 5 คณะวิชา คือ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะการจัดการและการบัญชี คณะสหเวชศาสตร์ คณะมัลติมีเดียและดิจิทัลอาร์ต และวิทยาลัยนานาชาติ จัดการเรียนการสอนทั้งภาคภาษาไทย สองภาษา และนานาชาติ แต่มีคณะพยาบาลศาสตร์เพียงคณะเดียวที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทำให้มีนักศึกษาเข้าศึกษาจำนวนมาก สำหรับคณะวิชาหรือหลักสูตรอื่นๆ มีเปิดสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เกือบทุกมหาวิทยาลัย ทำให้มีจำนวนนักศึกษามาสสมัครเรียนน้อยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
3. ด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง แม้ว่ามหาวิทยาลัยคริสเตียนจะมีการประชาสัมพันธ์หลายช่องทางและหลากหลายรูปแบบ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมทางการตลาดกับสถานศึกษา และสถานประกอบการยังต้องมีการพัฒนา
4. ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยคริสเตียนเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนที่ต้องลงทุนเองทั้งหมด ค่าใช้จ่ายในการศึกษาจึงสูงกว่าเมื่อเทียบกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเป็นปัญหาของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษา
5. ด้านทำเล สถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยคริสเตียนมีสถานที่ตั้งอยู่นอกเมือง นับเป็นสภาพภูมิทัศน์และบรรยากาศการเรียนที่ดี แต่มีอุปสรรคด้านการเดินทาง เนื่องจากมีรถประจำทางเพียงสายเดียว และเวลาเดินรถมีเฉพาะช่วงเวลา 05.00-18.00 น. ทำให้ไม่สะดวกต่อการเดินทางของนักศึกษา
6. ด้านการแข่งขันทางการศึกษา เนื่องจากจังหวัดนครปฐมเป็นเมืองการศึกษา มีมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนจำนวน 8 แห่ง รวมทั้งมหาวิทยาลัยในจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพฯ อีกหลาย

แห่ง ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรคล้ายๆ กัน มีการรับนักศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดการแข่งขันสูงในการรับนักศึกษา และนักศึกษามีทางเลือกที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

7. ด้านสภาพเศรษฐกิจ จากสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันผู้ปกครองมีรายได้จำกัดและมีแผนการใช้จ่ายเงินที่เข้มงวดมากขึ้น การส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนจึงไม่ใช่ทางเลือกหลัก ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยฯ จะใช้วิธีการแบ่งชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1. ศึกษาการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน
2. ศึกษาการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยคริสเตียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. ศึกษาการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน อยู่ในระดับใด
2. การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน อยู่ในระดับใด
3. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดด้านใดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเพื่อให้การตรวจสอบข้อคำถามของการวิจัยเป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งข้อสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน อยู่ในระดับปานกลาง
2. การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน อยู่ในระดับปานกลาง
3. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2552 ทุกคณะวิชา จำนวน 908 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 272 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) ดังนี้

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คณะวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
คณะพยาบาลศาสตร์	404	121
คณะการจัดการและการบัญชี	21	6
คณะสหเวชศาสตร์	355	107
คณะมัลติมีเดียและดิจิทัลอาร์ต	77	23
วิทยาลัยนานาชาติ	51	15
รวม	908	272

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ ใช้สอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ภูมิลำเนา และจำนวนบุตรของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่กำหนดตัวเลือกไว้ให้เลือก (Forced choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเพื่อเรียงลำดับความสำคัญของกลยุทธ์การตลาด เป็นคำถามที่มีรายการให้เลือก โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญจากรายการหรือตัวแปรย่อยที่กำหนด โดยเรียงลำดับจากความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด (Marketing mix : 4P's) เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองตามแนวคิดของคอตเลอร์ (Kotler) ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ด้านราคา (Price) 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และ 4) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert) (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิจัยวิทยุพฤติกรรมศาสตร์, 2531 : 114-115)

ตอนที่ 4 สอบถามความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้าง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ขึ้นเอง ตามทฤษฎีของไซมอน (Simon) เกี่ยวกับการตัดสินใจ คือ 1) การค้นหาทางเลือก 2) การประเมินทางเลือก และ 3) การเลือกทางเลือก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง:เดือน ภูมิภาค และจำนวนบุตรของผู้ปกครอง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรกลยุทธ์การตลาด ใช้ความถี่ (Frequency) และการหาค่าฐานนิยม (Mode) ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิเคราะห์การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. การวิเคราะห์การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตอบข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีการศึกษา 2552 ในคณะพยาบาลศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะการจัดการและการบัญชี คณะมัณฑนศิลป์และดิจิทัลอาร์ต และวิทยาลัยนานาชาติ ซึ่งกลุ่มประชากร จำนวน 908 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย นำเสนอเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงจำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 93.38 เป็นชายจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.62 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี มากที่สุด จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 61.77 รองลงมาคือ อายุ 18 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 และน้อยที่สุดคือ อายุ 22 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.47 ทั้งนี้คณะวิชาที่เข้าศึกษาเป็นคณะพยาบาลศาสตร์มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 44.48 รองลงมาคือ คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 39.34 และน้อยที่สุดคือ คณะการจัดการและการบัญชี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.21 ภูมิภาคส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 38.97 รองลงมาคือ ภาคกลาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และน้อยที่สุด มีอยู่ 2 ภาคคือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก จำนวน 9 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.31 สำหรับระดับการศึกษาของผู้ปกครองจบชั้นประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 28.31 และน้อยที่สุดคือ ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37 ผู้ปกครองมีอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 38.97 รองลงมาคือ อาชีพอิสระ เช่น ค้าขาย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.63 และน้อยที่สุดคือ อาชีพทำประกันชีวิต จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.84 ทั้งนี้ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยรวมต่อปีมากที่สุดประมาณ 100,000-200,000 บาท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 40.07 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 100,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 33.09 และน้อยที่สุดคือ 400,001 บาทขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 2 คน มากที่สุดจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมา มีจำนวนบุตร 3 คน มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 26.84 และน้อยที่สุดมีจำนวนบุตร 6 คน มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37

ตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด

ในการวิเคราะห์การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน นำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การดำเนินการกลยุทธ์การตลาด และส่วนที่ 2 ลำดับความสำคัญของกลยุทธ์การตลาด โดยเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรต้นและตัวแปรย่อย

ส่วนที่ 1 การดำเนินการกลยุทธ์การตลาดในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ พบว่าความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$, S.D.= 0.96) และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ (Product) (X_1) อยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) (X_4) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) (X_3) และด้านราคา (Price) (X_2) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) (X_1) ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.89) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) (X_4) ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.91) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) (X_3) ($\bar{X}=3.28$, S.D.=0.99) และด้านราคา (Price) (X_2) ($\bar{X}=2.94$, S.D.=1.06)

ส่วนที่ 2 เป็นการเรียงลำดับความสำคัญของกลยุทธ์การตลาด โดยใช้ความถี่และการหาค่าฐานนิยม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบเกี่ยวกับการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) ด้านราคา (X_2) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) และด้านส่งเสริมการตลาด (X_4) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ พบว่าการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.95) และเมื่อพิจารณาแยกตามรายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยคริสเตียนทำให้เกิดความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพจึงตัดสินใจเข้าศึกษา ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.85) การเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยคริสเตียนมีโอกาสประสบความสำเร็จและมีงานทำสูง จึงทำให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าศึกษา ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.92) และได้มีการปรึกษาหรือพูดคุยกับผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจเข้าศึกษา ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.91) ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจเข้าศึกษา จากข้อมูลที่ได้รับจากการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$, S.D.=0.96) ได้เคยเดินทางมาเยี่ยมชมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ($\bar{X}=3.04$, S.D.=1.19) และมีข้อมูลของมหาวิทยาลัยคริสเตียนเพิ่มเติมจากการแนะนำ ($\bar{X}=3.04$, S.D.=1.00)

ตอนที่ 4 การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดและการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ดังนี้ การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน (X_{tot}) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียนแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อแยกพิจารณาการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนตามตัวประกอบย่อย พบว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์การ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนสัมพันธ์ต่อกันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

การวิเคราะห์การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน เป็นการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ระหว่างการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดและการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดและการตัดสินใจใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ มี 2 ตัวแปร ดังนี้ กลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด (X_1) และกลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .680 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .462 ซึ่งหมายความว่า กลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด (X_1) และกลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ (X_2) สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวม (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 46.20 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .458 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .4286

ในลักษณะอย่างนี้แสดงว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านส่งเสริมการตลาด และด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{(tot)} = 1.240 + .397(X_1) + .298(X_2)$$

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริง

ที่เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จึงอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะมหาวิทยาลัยคริสเตียนมีการประชาสัมพันธ์ภารกิจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของนักศึกษา มีการประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ป้ายโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยู โททัศน์ อินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้เข้าถึงผู้ที่ต้องการค้นหาข้อมูลมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ มีทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษา และนักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่หอพักในมหาวิทยาลัยคริสเตียนหรือบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทำให้เกิดความสะดวก ปลอดภัยต่อการเดินทาง อย่างไรก็ตามทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัยคริสเตียนอยู่ไกลจากถนนสายหลักและการคมนาคมในเรื่องของรถโดยสารประจำทางเข้า-ออกมหาวิทยาลัยคริสเตียน ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องของเวลาเดินทางช่วงเย็น ซึ่งรถโดยสารประจำทางจะหมดเวลาประมาณ 18.30 น. ทำให้การเดินทางกลับในช่วงเวลาเย็นไม่สะดวก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก และให้ความสำคัญกลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์การตลาดด้านราคา อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2. การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษามีการค้นหาข้อมูลทางเว็บไซต์ หาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครอง หรือการเดินทางมาหาข้อมูลด้วยตนเองเกี่ยวกับชื่อเสียง คุณภาพการจัดการเรียนการสอน เยี่ยมชมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน และได้รับฟังข้อมูลของมหาวิทยาลัยคริสเตียนจากการออกประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ได้ข้อมูลจากการแนะนำ ซึ่งมีส่วนช่วยในการตัดสินใจ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบทางวิชาการและระบบทางกายภาพอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนา

หลักสูตรและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีความทันสมัยเป็นระยะๆ มีการปรับภูมิทัศน์ บริเวณภายในและโดยรอบมหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมและมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อ สุขภาพและการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา ทำการ ประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ เช่น ตามบุญนิทรรศการ และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง พร้อมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน มีสวัสดิการเกี่ยวกับเงินกองทุนกู้ยืม เพื่อการศึกษา ทำให้สามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาได้ และนักศึกษาที่เข้าศึกษามีโอกาส ประสบความสำเร็จและมีงานทำสูง เนื่องจากมหาวิทยาลัย คริสเตียนได้ตกลงความร่วมมือทางการศึกษากับสถาน ประกอบการหลายแห่ง และมีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง กับผู้ประกอบการซึ่งเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติวิชาชีพของ นักศึกษา ทั้งนี้มหาวิทยาลัยคริสเตียนเร่งพัฒนาใน ทุกด้าน เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงนักศึกษาและสามารถรับรู้ ถึงชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยคริสเตียนได้อย่างรวดเร็ว

3. จากผลการวิจัย พบว่าการดำเนินการ ตามกลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด และด้าน ผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดย ภาพรวม ทั้งนี้เนื่องมาจากกลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริม การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีการสนับสนุน และมุ่งเน้นทำการประชาสัมพันธ์ การออกแนะแนว ทำการตลาดตามโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และมีการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ วิทยุ กระจายเสียง รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ สื่อมวลชน มีสวัสดิการเกี่ยวกับเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และมีการให้โควตาสำหรับนักศึกษาที่เรียนดี นักกีฬา และนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ทำให้สามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษา ได้ สำหรับกลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ของมหา วิทยาลัยคริสเตียน ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ต่างๆ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดวิชาชีพและบริบทของการพัฒนาประเทศ และได้จัดการศึกษาที่เป็นหลักสูตรสองภาษาและ หลักสูตรนานาชาติ ทั้งมีการขยายเครือข่ายความร่วมมือ ในการจัดการศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาและสถาน ประกอบการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศหลายแห่ง

และสนับสนุนการจัดการศึกษาสู่ความเป็นนานาชาติ มีความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นแหล่ง ฝึกปฏิบัติวิชาชีพของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาที่เข้า ศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จและมีงานทำสูง โดย ภาพรวมกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .670 เมื่อแยกพิจารณารายด้านพบว่ากลยุทธ์ การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียนส่งผลต่อการตัดสินใจ เลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย คริสเตียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 รายด้าน ดังนี้ กลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการ ตลาด และกลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนอีก 2 รายด้าน คือ กลยุทธ์การตลาดด้านราคา และกลยุทธ์ การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่ส่งผลต่อการ ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการ ตามกลยุทธ์การตลาดของมหาวิทยาลัยคริสเตียน และ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

กลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์

1. มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีชื่อเสียงเกี่ยวกับ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการในวิชาชีพและตลาดแรงงาน ซึ่งทำให้นักศึกษาและผู้ปกครอง มีทางเลือกในการตัดสินใจ มากขึ้น มหาวิทยาลัยคริสเตียนควรมุ่งเน้นและพัฒนา หลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ตลอดเวลา

2. มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีบุคลากรที่มีความ รู้ ความสามารถเหมาะสมกับวิชาชีพ และมีบริการด้วย รอยยิ้ม ทำให้นักศึกษาและผู้ปกครองเกิดความอบอุ่น มหาวิทยาลัยคริสเตียนควรยึดหลักการบริการที่ดีเยี่ยม เพื่อความประทับใจของนักศึกษาและผู้ปกครอง

3. มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีการจัดบริการ ต่างๆ ที่พร้อมและสะอาด เช่น ห้องประชุม ห้องสมุด

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ศูนย์อาหาร สื่อการเรียนการสอน ห้องพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งทำให้นักศึกษาและผู้ปกครองมีความรู้สึกไว้วางใจในการดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยคริสเตียน มหาวิทยาลัยคริสเตียนควรส่งเสริมด้านกายภาพที่ดีต่อไป

กลยุทธ์การตลาดด้านราคา

1. การชำระค่าลงทะเบียนเรียน ควรมีการกำหนดระยะเวลาผ่อนผันการชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าลงทะเบียนเรียนให้แก่ผู้ปกครองที่มีความจำเป็นหรือได้รับความเดือดร้อนทางการเงิน โดยพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเป็นรายคน เนื่องจากในสังคมไทยมีความแตกต่างของสถานภาพทั่วไป

กลยุทธ์การตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

1. ควรมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับมหาวิทยาลัยด้วย

2. ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยอาจเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่จะออกแนะแนวให้ มากขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต เพราะปัจจุบันเป็นยุคแห่ง

เทคโนโลยีไร้พรมแดน และกลุ่มวัยรุ่นให้ความสนใจด้านอินเทอร์เน็ตมากขึ้น จึงต้องพิจารณาสื่อของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

3. ควรเพิ่มและพัฒนาช่องทางการรับสมัครนักศึกษาใหม่อย่างหลากหลาย เช่น ทางอินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ และด้วยตนเอง ให้เกิดความสะดวกกับผู้สนใจเข้าศึกษาในกรณีที่พักอาศัยอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย

4. ควรจัดให้มีรถประจำทางที่สะดวกและหลากหลายในการเดินทางเข้า-ออก มหาวิทยาลัย เช่น เพิ่มรถปรับอากาศ ขยายเวลาเดินรถช่วงเย็น ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาได้มีเวลาร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น

กลยุทธ์การตลาดด้านส่งเสริมการตลาด

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น ป้ายโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพื่อให้เข้าถึงนักศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ควรเพิ่มทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาหลายประเภท เช่น นักศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นักกีฬาของมหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกับคนดี คนเก่งที่มีความรู้ความสามารถ

บรรณานุกรม

- มนต์ชิตา บุปผาคำ. (2544). **กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **การอนุมัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/data_main/university_1.xls. (วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤษภาคม 2552).
- มหาวิทยาลัยคริสเตียน. (2552). **แผนกลยุทธ์การดำเนินพันธกิจอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552**. กลุ่มงานแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยคริสเตียน. นครปฐม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). **วิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- Kotler Philip. (1999). **Kotler on marketing : how to create, win, and dominate markets**. n.p. : The Free press a Division of Simon & Schuster Inc.
- Simon Herbert A. (1960). **The new science of management decision**. New York : Harper & Row.
- Robert V. Krejcie and Paryle.W.Morgan. (1973). **Statistics : an introductory analysis**. 3td ed. New York : Harper & Rows Publishers.

**HR Practitioners' Perspectives on Talent Management
in Thailand : Quantitative and Qualitative Studies
มุมมองของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต่อการบริหารจัดการคนเก่ง
ในประเทศไทย : การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ***

Opas Piansoongnern**

Pacapol Anurit, Ph.D.***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่ง (1) ศึกษาถึงการนิยาม และความเข้าใจเกี่ยวกับคนเก่ง และการบริหารจัดการคนเก่งตามแนวคิดของ Lewis และ Heckman (2006) ที่ได้รับการอ้างอิงจากนักวิชาการด้านทรัพยากรมนุษย์ทั่วโลก แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเช่นนี้ปรากฏตีพิมพ์ในประเทศไทยเลย และ (2) เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการคนเก่งอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กรไทย ตามมุมมองของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ มุมมองของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยที่มีต่อคนเก่ง และระบบการบริหารจัดการคนเก่งจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยการวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด

และสัมภาษณ์เจาะลึกนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวในองค์กรภาครัฐและเอกชน จำนวน 40 คน ทั้งนี้ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า การบริหารและพัฒนาคนเก่งโดยใช้พรสวรรค์ส่วนบุคคลซึ่งเป็นประเด็นที่นักวิชาการทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ เป็นองค์ความรู้ที่ยังขาดหายและเป็นที่ต้องการมากในวงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ไทย นอกจากนี้ นักบริหารทรัพยากรมนุษย์ต่างประสงคจะได้รับความรู้ในประเด็นการจัดการนี้จากนักวิชาการและนักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นประเด็นนี้จึงควรจัดเป็นวาระเร่งด่วนที่นักวิจัยไทยควรให้ความสำคัญเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมแก่ทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไป

Abstract

This study (1) investigated Thai human resource (HR) practitioners' perspectives on talent management in terms of their definition and understanding; and (2) proposed key factors that influence effective talent management in Thailand. To determine this, four hundred structured questionnaires were disseminated to 400 HR practitioners and forty out of these

were interviewed. The study discovered that talent management is still a new and challenging HR issue in which the succession planning was recognized and utilized as the foundation of talent management in both public and private organizations. The majority of in-depth interview participants suggested that they wished to manage individual talent as such encouraging and

*The authors gratefully acknowledge the financial support received from the Thailand Research Fund through the Royal Golden Jubilee Ph.D. Program (Grant No. PHD/0021/2551).

** Ph.D. Candidate (Management), School of Management, Shinawatra University, Thailand

***Assistant Professor, School of Management, Shinawatra University, Thailand

unleashing employees' potential, but they did not know how and where to begin the process.

These problems significantly discouraged HR practitioners from proposing any creative ideas about managing talent to their top executives. Thus, the participants mutually

agreed that to provide some promising scientific information is an urgent HR agenda. There are currently few empirical investigations in the field of talent management in the Thai business context.

Introduction

Since the phrase "war for talent" was coined by McKinsey in 1997 (Axelrod, Handfield-Jones, & Michaels, 2002; Michaels, Handfield-Jones, & Axelrod, 2001), the term "talent management (TM)" has received a remarkable degree of practitioner and academic interest (Berry, 2007; Birschel, 2006; Jenkins, 2006; Maxwell & MacLean, 2008; Powell & Lubitsh, 2007). Trends for talent management, talent wars, talent raids and talent shortages, talent metrics retention and concerns for talent strategy have been introduced in literatures across the continents and countries such as The USA, Europe, The UK, Australia, Japan, China, India and other countries in Asia (Bennett & Bell, 2004; Chugh & Bhatnagar, 2006; Kuptsch & Pang, 2006; Yeung, 2006;). Since the environment for most organizations today is global, complex, dynamic, highly competitive and extremely volatile, organizations both locally and globally recognize that they have a critical responsibility to recruit, develop, deploy, manage and retain their most valuable asset-talent (Cappelli, 2008). In this regard, recent research found that chief executive officers (CEOs) are increasingly involved in the talent management process, with the majority of those surveyed spending over 20% of their time on talent issues, while some spent up to 50% of their time on talent issues (Economist Intelligence Unit, 2006). The study also

revealed that most CEOs explicitly pointed out that talent management was too important to be left to the Human Resources (HR) alone. A Boston Consulting Group (BCG) (2007) report identified talent management as one of the five critical challenges for HR in the European context.

Talent management is also a significant HR agenda in the Thai business context. Leading organizations have established talent management departments and programs. For example, Siam Cement Group (SCG) has a talent management department under the supervision of the central HR office, while Charoen Pokaphan Group (CP) has established its own business institution for higher education, the Panyapiwat Institute of Technology, in order to educate, train and supply its talent pool. A survey in 2009 by researchers of training programs offered by the consulting firms – APM Group, PacRim Group and Thailand Productivity Institute – found that every consulting firm offers various programs involving talent management for different levels of employees. In addition, in telephone interviews with consultants, most of them stated that many leading Thai firms from both public and private sectors are significantly increasing their focuses on talent management such as The Bank of Thailand, The Stock Exchange of Thailand, Betagro Group, PTT Public Company

and multinational companies operating like Pfizer (Thailand). The main reasons are that: (1) Thailand is welcoming global competition as one of the World Trade Organization (WTO) members; and (2) multinational corporations (MNCs) usually penetrate the Thai market with huge capital, ready to secure top talent to help gain market share and sustain competitive advantages. Therefore, Thai organizations need to be alert and prepare for highly organized talent management systems in order to compete. As mentioned earlier, talent management seems to be a priority for HR issue in Thailand, but a 2010 search of the term talent management on Google (accessed on 3 March) revealed 29,600,000 hits, with talent management solutions, talent management tools, talent management software and talent management guides dominating various HRM periodicals and websites. Only 125,000 hits appeared in Thai websites or items related to talent management in Thai organizations, accounting for only 0.0004%. Most articles found were professional works discussing talent management in terms of definition, concept, system, procedure and perspectives on talent and talent management. There is no scientific-based study in the survey. No academics and HR practitioners discuss talent management in the Thai business context scientifically. Most of them posited their discussions on their consulting experiences and employed international case studies as their references.

It is clearly seen that the global conquerors in the knowledge-based economy are those who possess more scientific, concrete information (Collings & Mellahi, 2009; Green, Wu, Whitten, & Medlin, 2006). Similarly, Thai organizations cannot compete in a highly competitive situation without such information,

and thus both professional insights and scientific-based information are needed to empower Thai organizations to compete in the war for talent. Less academic attention has been paid to talent management in the Thai business context (Petison & Johri, 2007; Piansoongnern, Anurit, & Bunchapattanasakda, 2008). Thus, this study should prove valuable and beneficial to both public and private organizations as well as HR practitioners, academics and policy makers, such as the Thai Chamber of Commerce, the Federation of Thai Industries, and the government agencies, in the preparation of policy and planning for competing in the war for talent effectively. This study is one of the pioneer empirical studies of its kind in Thailand conducted with HR practitioners specializing in the area of talent management.

Objectives of the Study

(1) To investigate Thai human resource (HR) practitioners' perspectives on talent management in terms of their definition and understanding.

(2) To proposed key factors that influence effective talent management in Thailand.

Literature Review

What is talent?

Many researchers provided various definitions of the term "talent" in different perspectives. Buckingham and Clifton (2001) points out that talent refers to a natural recurring pattern of thought, feeling or behavior that can be productively applied. Talent naturally exists within people, while skills and knowledge must be acquired. They preferred the term strengths, which are made up of a combination of knowledge, skills, and talents.

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

People's talents are innate, whereas skills and knowledge can be acquired through learning and practice. When talent is augmented with knowledge and skill, the results become individual strengths. Rath and Conchie (2008) will that natural talents are stable over time and are the key to effectiveness. Buckingham and Clifton (2001) emphasize that it is never possible to possess strengths without requisite talent.

Morton (2004) defines talent as an individual who has the capability to make a significant difference to the current and future performance of the company. Goffee and Jones (2007) support Morton's definition that talent is a handful of employees' ideas, knowledge and skills which give them the potential to produce the disproportionate value from the resource they have available from them. Tansley, Harris, Stewart, and Turner (2006) state that talent can be considered as a complex combination of employees' skills, knowledge, cognitive ability and potential. Employees' values and work preferences are also of major importance. The problem however is that everyone could be considered as high potential at different points in time in different organizations. In some organizations, an individual may need to reach a certain level in the organizational hierarchy in order to be considered high potential. For this reason, it is every organization's interest to make a decision for themselves how and who to label as high potential.

For some researchers, talent may be defined as a critical ability set that is difficult to obtain in the labor market – a scarcity of skills. For example, Ingham (2006) considers people who are in a key position with talent, particularly as a leader team, to be an individual who has

a specific of capabilities or contribute to an organization. Phillips and Roper (2009) narrowly define talent as a core group of leaders, technical experts and other key contributors that are quickly becoming an organization's most important asset. Groysberg, Nanda, and Nohria (2004) also calls such talent in an organization as a star—those who was ranked as one of the best in industry. An organization should focus on growing talent from individual employee within the organization and do everything possible to maintain the status as the star. Huselid, Beatty, and Becker (2005) define high performance employees who are placed in strategic positions as "A" players or talent. They describe that a business needs to adopt a portfolio approach to workforce management, placing very high performing employees ("A" players) in strategic positions ("A" positions), good performers in support positions and dismissing nonperforming employees and jobs that do not add value. Ready and Conger (2007) define talent as a group of employees who have above average knowledge and skill, and are ready to be promoted to executive positions and thus are the best people in an organization.

In summary, literature review on the term "talent" suggested that most definition of talent refers to potential, in particular high potentials, which were classified by both practitioners and academic publications into two main definitions: (1) individual potentials (Buckingham & Clifton, 2001; Rath & Conchie, 2008; Tansley et al., 2006); and (2) potential people (Goffee & Jones, 2007; Groysberg et al., 2004; Huselid et al., 2005; Ingham, 2006; Morton, 2004; Phillips & Roper, 2009; Ready & Conger, 2007). First, talent is something inherent in people, recurring patterns of thought,

feelings and behavior that are innate in them. Importantly, maximizing talent drives people to perform in their jobs. Second, talent is defined as people who are in the key position, the team leader and the individual who has a unique capability or makes particular contributions to an organization. On the one hand, a group of employees having above average educational qualification, skill and performance, entitled to be promoted to executive positions, are also defined as talent because they are the best performers in the organization.

What is talent management?

There is no single consistent or concise definition of talent management because the terms "talent management strategy", "succession planning" and "human resource planning" are often used interchangeably (Aston & Morton, 2005; Lewis & Heckman, 2006). Lewis and Heckman (2006) identify three perspectives on the concept of talent management. First, talent management is merely a substitute for the label talent management for human resource management. In this perspective, empirical studies often focus on some particular HR practices such as recruitment selection, leadership development and succession planning. The contribution of this literature is relatively limited in the stream of the strategic HR literature, as it largely amounts to a rebranding of human resource management (HRM). Second, talent management is still the rebranding of HRM, but emphasizes on the development of talent pools focusing on projecting employee/staffing needs and managing the progression of employees through positions (Lewis & Heckman, 2006). Studies in

this perspective classically build on earlier research in the succession planning literatures. While adopting a relatively narrow focus, studies in this tradition at least provide a degree of differentiation as to what talent management is relative to its HRM counterpart.

The last perspective of talent management focuses on managing talent according to performance and it is viewed that it as an undifferentiated good that emerges from humanistic and demographic perceptions (Buckingham & Vosburgh, 2001). In this aspect, talent management is considered "generic" and does not focus on specific positions or boundaries because people may have more to gain by developing and leveraging their natural skills than by trying to repair their weaknesses (Roberts et al., 2005). Critical to this line of thought is the ability to manage people to their highest potential toward a high performance organization. It includes the development of people and managing that process. This all requires cooperation and communication among managers at all levels (McCauley & Wakefield, 2006; Redford, 2005).

In summary, TM is mainly viewed in three perspectives: (1) traditional HR functions and practices; (2) a new term of succession planning; and (3) the management of people's natural capability or learned skills that benefit an organization. The first two perspectives are deemed re-branding of HRM which do not advance understanding of the strategic and effective management of talent, while the last perspective is placed in this challenging area that HR practitioners should underline because it involves the development of people and management of the process that requires cooperation and communication among managers at all levels.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

Talent management in Thailand

Few empirical studies (Petison & Johri, 2007) in the area of talent management and high performance employees in Thailand are found in the peer-reviewed literature. The link between HR practices and organizational performance can be found in the study of Wattanasupachoke (2009). This research focused on how HR strategies of Thai enterprises can influence business performance. The findings indicated that extra pay and profit sharing schemes significantly influence non-financial performance. The extra pay and profit sharing scheme lead to a sense of belonging and greater commitment of staff because their wealth would be directly linked to their firms' financial performance. For the non-financial performances, the only influential group of variables is positive inner characters consisting of positive attitudes and politeness. The employees with these characters tend to be dedicated, faithful and committed to firms and customers. The link between HR practices and talent management has also been signified and examined in comparative studies across Asia. In this regard, Zheng, Soosay, and Hyland (2008) examined the issues relating to recruiting highly skilled managerial and professional staff experienced by multinational companies (MNCs) manufacturing in six Asian countries, namely Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Taiwan and Thailand. Data collected from 529 MNCs were used to examine critical HR planning and recruitment concerns of companies operating in high growth economies called "Dragon" and newly developed economies called "Tiger". The study examined differences in recruitment practices between manufacturing and service companies and the issues related to how manufacturers maintain an adequate skills basis. There appears to be a considerable amount

Christian University of Thailand Journal

of competition for talent among Dragon and Tiger economies with the latter required to be more aggressive as they attempt to sustain growth. Manufacturing companies are experiencing a higher demand for more job-related managerial and technical capabilities while competing with service companies that are also in need of more talent. To succeed, manufacturing MNCs will need to adopt a strategic approach for recruitment and retention as well as the internal capability to train and maintain their skilled employees in order to sustain competitive advantage. Zheng (2009) further surveyed 281 service MNCs in six Asian countries as discussed earlier in order to test the link between HR practices, employee retention and service firm performance. The findings confirmed that there were statistically significant linkages between HR practices, talent retention and firm performance. In particular, various skill training and development programs are seen to be significantly associated with the capacity to deliver quality service and firm growth as perceived by managers surveyed. Informal recruitment methods that are used more by Asian-bred firms have contributed to better retention rates. Not all formalized HR practices lead to talent retention; and the degree to which HR is perceived to have impacted on firm performance varies.

In the micro perspective on the talent management literature, Japanese companies in Thailand have attracted scholars with particular concentration on the implementation and transferability of Japanese managerial styles. Onishi (2006) examined the transferability of Japanese HRM to Thailand. Attitudes towards life-time employment, seniority system, consensual decision-making, quality circles and house unions were considered. The results indicated that all five practices except seniority

are transferable. The Thai employees have more positive attitudes towards consensual decision-making, quality circles and house unions than the Japanese managers in the Japanese manufacturers in Thailand. Some Japanese managers think that consensual decision-making and quality circles are not appropriate or accepted in Thailand. This belief may limit the implementation of these practices. Regarding seniority, both the Japanese managers and the Thai employees agreed that performance should be evaluated by achievement, but years of service should be part of any evaluation criteria. Petison and Johri (2007) also support that trust and respect are significant factors that influence the development of local talent in Japanese subsidiaries. Their findings demonstrated that the challenges and solutions in developing local employees for managing subsidiaries-implementation of Thainization philosophy in Toyota Motor Thailand (TMT), the management had to demonstrate respect for local employees and build trust between Thai and Japanese employees. Once the employees interacted each other on the basis of mutual respect and trust, it was relatively easy to collaborate and find the solutions.

In summary, the research in the topic "talent management" in Thailand is focused on the link between human resource practices and organizational performance and the factors affecting talent management. These empirical studies demonstrate a high value of human resource practices in managing talent through macro and micro perspectives. Data from different Asian countries were analyzed, while Japanese companies were mainly employed as the significant data source. This data developed an interesting question: Do Thai firms distinguish talent and talent

management? Yet, a comparative study between Thai firms and MNCs in different industries and countries regarding talent management were left unaddressed.

Methodology

Quantitative and qualitative research methods were triangulated and divided into two phases, given that the term "talent management" has no clear meaning and has been used in different manners and is often a means to highlight the "strategic" importance of a HR specialty (recruiting, selection, development, and etc.) without adding to the theory or practice of that specialization (Lewis & Heckman, 2006, p. 141).

The quantitative research was originally inspired by the discussion of Lewis and Heckman (2006) that "it is apparent the term "talent management" has no clear meaning. It is used in too many ways and is often a means to highlight the "strategic" importance of a HR specialty (recruiting, selection, development, etc.) without adding to the theory or practice of that specialty (p. 141)". Thus, the main objective of the quantitative study was to investigate Thai human resource (HR) practitioners' perspectives on talent management in terms of definition and understanding. Data were collected on Thursday, March 19, 2009 in a conference on trends in Human Resources Management (HRM) organized by a university in Bangkok, Thailand. This one-day conference was selected as a site of data collection because approximately five hundreds HR practitioners from both public and private organizations participated in the conference. In this regard, four hundred structured questionnaires were distributed by the researchers from 8.30 a.m. until 17.30 p.m. A structured questionnaire with Cronbach's

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

Alpha of 0.756 was developed as discussed by Lewis and Heckman (2006). Sixteen questions were asked and focused on HR practitioners' perspectives on the definition and their understanding about talent management. In addition, in-depth interviews were also conducted in order to understand the reasons behind the answers obtained from the questionnaire survey. Interview consents were verbally proposed by the researchers to questionnaire respondents who demonstrated friendly cooperation. Forty HR practitioners, or ten percent of the questionnaires distributed in the quantitative study, were interviewed about the definition of talent management and its application in their workplace. Each interviewee was interviewed by means of face-to-face and telephone interviews lasting for 30–45 minutes. All interviews were anonymously diagnosed to protect the privacy of the respondents. Questions prepared were utilized as a guideline for the research because the interviews chiefly aimed at investigating what interviewees expressed in their own words about talent management. The data collected during the qualitative study was transcribed. Throughout the data collection and analysis process of the study, interviewees were willing to talk openly about talent management rather than providing politically corrected answers, while the researcher kept viewing the experiences under study from the interviewees' perspectives by practicing active listening and abstaining from using preconceived ideas or existing theories to interpret the experiences. Constant comparative method was used as a key method in data analysis for comparing one segment of data with another to determine similarities and differences regarding interviewees' perspectives on talent management of their organizations.

Findings

In the quantitative phase, data from the survey revealed that respondents were working in three types of organizations: (1) Local-private (199 people, 49.8%); (2) Public (108 people, 27%); and (3) Multinational (93 people, 23.3%). Of these 358 respondents (89.5%) were involved in HR jobs and positioned in middle to high managerial levels in their organizations (69.8% or 279 respondents) such as senior HR manager, HR manager, training manager, organizational development manager and so on. Only 10.5% or 42 respondents worked in other departments or at junior managerial level (121 respondents, 30.3%). The majority of respondents had extensive experience in HRM and HRD jobs with 257 people (64.3%) working for more than 5 to 10 years. In the minor group, only 30 people (7.5%) had working experience of less than 3 years.

Regarding talent management in organizations, a major group of 381 people (95.3%) of questionnaire respondents indicated that their organizations have talent pools, but were not titled talent management programs, while 19 people (4.8%) indicated that their firms have talent management programs. The findings also revealed that 377 of respondents (94.3%) indicated that they never seen or read any empirical studies about talent management conducted in Thai organizations. Only 23 people (5.7%) had ever read or seen such a study. Regarding Thai HR practitioners' perspectives on talent management, the majority of the questionnaire survey's respondents agreed that talent management is an emerging hot human resource management issue in Thailand, but scholars have been paid very little attention to talent management. In respondents' perspectives, "talent" is a person who demonstrates higher

performance than others, and has a readiness to be promoted to an executive position. Respondents also pointed out that talent management in Thailand is the rebranding of HRM practices, particularly succession planning. Human resource departments should not be entirely responsible for managing talent in an organization.

In the in-depth interview phase, interviewees participating in the study came from various Thai organizations. The largest group were in banking and financial business (11 interviewees, 27.5%) followed by property development business (7 interviewees, 17.5%), construction business (5 interviewees, 12.5%), automotive business (5 interviewees, 12.5%), computer/electronic parts manufacturing (5 interviewees, 12.5%), retailing/consumer product distribution (4 interviewees, 10%), and healthcare and medical services (3 interviewees, 7.5%), respectively.

Talent was divided into two definitions by forty interviewees. First, it was mainly defined as a group of employees who demonstrate higher performance than others in an organization. Second was that individual talent such as employees' expertise or employees' talent, including a recurring pattern of thought, feeling, or behavior can productively be applied. In this definition, there were not many interviewees that responded to the question automatically. The researcher was a key person guiding them to recall this meaning by asking them about their opinion because most respondents automatically began their answers with the first definition. The main reason why the first definition was automatically expressed was high performance employees were a group of employees who were ready to be promoted to managerial positions because they had intensive experience and

were trained by both their predecessors and external development programmes. Also, this group of employees is normally deployed in every strategic position in an organization. In this regard, executives can clearly view a talent management plan proposed by the HR department, since they realize and understand several reasons why an organization has to invest such a huge budget for those employees identified as a group of talent. For this reason, the sentence "every employee possesses his or her own talent" seems to be unclear for executives, because it is difficult to identify individual talent, particularly how much talent they have and how to motivate them to perform by utilizing their talent. Thus, talent management is more easily said than done in the view of the interviewees' perspectives.

However, talent management was a challenging HRM issue. It is not traditional succession planning or management; it is more than managing people for filling managerial positions in the future. Talent management should be the process of helping high performance employees to fully perform their jobs. However, interviewees also indicated that succession planning or management is an infancy stage of talent management. It is therefore fair to say that talent management is not a totally new HRM issue, but should mark that it is an incremental concept of succession planning. Every department must be responsible for the process of talent management because employees classified as having talent work in every department. Line managers should also be responsible in at least one process such as the identification of talent. The HRM department should be positioned as the centre of talent management, particularly talent management projects including distribution of talent management concepts to employees

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

involved. However, some interviewees pointed out that talent management jobs are one of the significant functions of the HRM department, and thus it should be kept separately as an individual department as well as other HR departments, such as organizational development and training department. At the same time, another interviewee group revealed that succession planning is a fundamental of talent management, it is therefore unnecessary to split HR department's jobs into a new one. Since this requires a large amount of investment, it might be necessary to acquire some number of HR specialists to manage its process. However, this opinion proposed that talent management specialists should be recruited and work under the HRM department. Traditional HR staff should not be assigned to manage this new challenging issue as it needs an alternative knowledge and skill to handle the subject properly.

From a global competition perspective, every interviewee agreed that talent management is one of the critical organizational issues particularly in the current turbulent global economic situation. Currently, every organization manages talented employees carefully in this economic condition because of two main factors: (1) lack of talent supply; and (2) fierce competition from both domestic and international organizations. Even though Thai universities offer various degree programs ranging from bachelor to doctoral degrees, the number of highly qualified candidates is still insufficient to meet the demand. Newly graduated applicants usually find it difficult to apply their knowledge to perform the task. This one crucial issue may answer the question "why talent management has been seen as an important issue?"

The interview of HR practitioners revealed that talent management's demand

came from two major sources. First, talent management is an internal demand emerging from an organization itself because every organization needs intelligent, diligent, hard-working and high performance employees. Thus, an organization needs to manage these employees appropriately and systematically. Second, some organizations initiate the talent management program because of an external demand. Almost half of interviewees indicated that their organizations launched a talent management program because other competitors in the same industry did. A highly competitive economy is another factor affecting talent management in organizations. Interviewees working in Thai organizations viewed global competition as a monster of HRM, because multinational corporations have sufficient resources and are ready to hunt talent from domestic markets as quickly as they have demand. HR practitioners have to improve and tailor HRM programs constantly in order to prevent and protect the penetration of global firms. Surprisingly, some interviewees also revealed that the talent management program sometime came from the annual HRM program offered by HR consulting firms.

Conclusions and Discussions

Talent management is a challenging issue in both public and private organizations in Thailand (Berry, 2007; Cappelli, 2008; Maxwell & MacLean, 2008). Every organization has its own talent management program using different names, with some firms using the name "talent management program" directly, while other firms do not. Succession planning is recognized and utilized as the foundation of talent management in both public and private organizations. The word "talent" is automatically and mainly defined by HR practitioners as talented employees—a group of high

performance people who are deployed in current strategic positions rather than individual talent (Goffee & Jones, 2007; Morton, 2004; Rath & Conchie, 2008). These findings are supported by Lewis and Heckman (2006) who pointed out that talent management is primarily concentrated on the concept of talent pools—a set of processes designed to ensure an adequate flow of employees into jobs throughout the organization.

However, talent in the terms of individual talent is also important as well as talent in terms of a group of high performance employees, but these people must be given the first priority because the concept is practical and measurable. Performance appraisal has been widely employed in talent identification because the HR department needs minimal effort to organize a new talent management program to measure complicated issues like individual talent or what an individual's strong points may be. However, the majority of in-depth interview participants suggested that they would like to manage individual talent, including encouraging and unleashing employees' potential, but do not realize how and where to begin the process. These problems significantly discourage them in proposing any creative ideas about managing talent to their top executives. In addition, the participants mutually agreed that scientific information should be an urgent HR agenda, because there are currently few empirical investigations in the field of talent management in the Thai business context.

Thus, a lack of scholarly investigation into talent management seems to be an

important HR agenda that Thai scholars should urgently discuss. Scholars should investigate effective solutions for talent management in organizations in order to guide and assist them on how to appropriately manage talent both as a group basis of high performance people and an individual talent. Cultivating and managing individual talent should be given more attention. If organizations believe that talented employees and individual talent are the most valuable assets in global competition (Cappelli, 2008; Collings, & Mellahi, 2009; Green et al., 2006), Thai scholars should contribute significant effort to determine effective solutions to manage such talent, constructing a fit within the Thai business context to leverage the competitiveness of Thai organizations in the global quest for talent.

Limitations

(1) According to the definitions of talent and talent management, they are unclear and often used interchangeably. HR practitioners sometime need to be educated about the concept in order to relate their ideas and opinions about talent management before responding to a structured questionnaire and in-depth interview.

(2) Due to the fact that the topic of "talent management" is a sensitive issue, HR practitioners usually are afraid to express their opinions and ideas about it, since most strategic plans that relate to talented employees are kept as mostly confidential information. Thus, an in-dept study in some firms may be difficult.

References

- Aston, C. & Morton, L. (2005). Managing talent for competitive advantage. **Strategic HR review**. 4(5) : 28 – 31.
- Axelrod, B., Handfield-Jones, H., & Michaels, E. (2002). A new game plan for C players. **Harvard business review**. (January) : 81–88.
- Bennett, M. & Bell, A. (2004). **Leadership and talent in asia**. Singapore : Wiley.
- Berry, M. (2007). Talent management tops european challenges list. **Perspective today**. (June 19) : 8.
- Birschel, D. (2006). Critical issues in HR drive: number1 is talent management. **Benefits Quarterly**. 22(1) : 64.
- Boston Consulting Group. (2007). **The future of HR : key challenges through 2015**. Dusseldorf : Boston Consulting Group.
- Buckingham, M. & Clifton, D. O. (2001). **Now, discover your strengths**. New York : Free press.
- Buckingham, M. & Vosburgh, R. M. (2001). The 21st century human resources function. It's the talent, stupid!. **Human resource planning**. 24(4) : 17 – 23.
- Cappelli, P. (2008). Talent management for the twenty-first century. **Harvard business review**. (March) : 74 – 81.
- Chugh, S. & Bhatnagar, J. (2006). Talent management as high performance work practice : emerging strategic HRM dimension. **Management labour studies**. 31(3) : 228 – 253.
- Collings, D. G. & Mellahi, K. (2009). Strategic talent management : a review and research agenda. **Human resource management review**. (19) : 304 – 313.
- Economist Intelligence Unit. (2006). **The CEO's role in talent management : how top executives from ten countries are nurturing the leaders of tomorrow**. London : The economist.
- Goffee, R. & Jones, G. (2007). Leading clever people. **Harvard business review**. (June) : 72 – 79.
- Green, K. W., Wu, C., Whitten, D., & Medlin, B. (2006). The impact of strategic human resource management on firm performance and HR professionals' work attitude and work performance. **International journal of human resource management**. 17(4) : 559 – 579.
- Groysberg, B., Nanda, A., & Nohria, N. (2004). The risky business of hiring stars. **Harvard business review**. (May) : 92 – 100.
- Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005). A players or A positions : the strategic logic of workforce management. **Harvard business review**. (December) : 110 – 117.
- Ingham, J. (2006). Closing the talent management gap. **Strategic HR review**. 5(3) : 20 – 23.

- Jenkins, M. (2006). Managing talent is a burning issue in asia. **Leadership action.** 26(5) : 20.
- Kuptsch, C. & Pang, E. F. (2006). **Competing for global talent.** France : ILO Publications.
- Lewis, R. E. & Heckman, R. J. (2006). Talent management : a critical review. **Human resource management review.** (16) : 139-154.
- Maxwell, G. A. & MacLean, S. (2008). Talent management in hospitality and tourism in Scotland : Operational implications and strategic actions. **International journal of contemporary hospitality management.** 20(7) : 820 - 829.
- McCauley, C. & Wakefield, M. (2006). Talent management in the 21st century : Help your company find, develop and keep its strongest workers. **Journal of quality & participation.** 29(4) : 4 - 7.
- Michaels, E., Handfield-Jones, H., & Axelrod, B. (2001). **The war for talent.** Boston : Harvard business school press.
- Morton, L. (2004). **Integrated and integrative talent management : a strategic HR framework,** Research report R-1345-04-RR. New York : The conference board.
- Onishi, J. (2006). The transferability of japanese HRM practices to thailand. **Asia pacific journal of human resources.** 44(3) : 260.
- Petison, P. & Johri, L. M. (2007). Developing local talent in international subsidiaries : The importance of trust and respect in toyota. **Development and learning in organizations.** 21(3) : 10-13.
- Phillips, D. R. & Roper, K. O. (2009). A framework for talent management in real estate. **Journal of corporate real estate.** 11(1) : 7 - 18.
- Piansoongnern, O., Anurit, P., & Bunchapattanasakda, C. (2008). Managing talented Employees : a study of leading corporation in europe. **European journal of social sciences.** 6(1) : 70-90.
- Powell, M. & Lubitsh, G. (2007). Courage in the face of extraordinary talent. **Strategic HR review.** 6(5) : 24 - 27.
- Rath, T. & Conchie, B. (2008). **Strengths-based leadership : great leaders, teams, and why people follow.** New York : Gallup press.
- Ready, D. A. & Conger, J. A. (2007). Make your company a talent factory. **Harvard business review.** (June) : 68 - 77.
- Redford, K. (2005). **Shedding light on talent tactics.** Perspective today. (September) : 20 - 22.
- Roberts, L. M., Spreitzer, G., Dutton, J., Quinn, R., Heaphy, E., & Barker, B. (2005). How to play to your strengths. **Harvard business review.** 83(1) : 75.
- Tansley, C., Harris, L., Stewart, J., & Turner, P. (2006). Talent management : understanding the dimensions. **The chartered institute of personnel and development** (CIPD : 1 - 25.

- Wattanasupachoke, T. (2009). Strategic human resource management and organizational Performance : a study of thai enterprises. **Journal of global business issues.** 3(2) : 139-148.
- Yeung, A. (2006). Setting people up for success : how the portman ritz-carlton hotel gets the best from its people. **Human resource management.** 45(2) : 267.
- Zheng, C. (2009). Keeping talents for advancing service firms in asia. **Journal of service management.** 20(5) : 482 - 502.
- Zheng, C., Soosay, C. & Hyland, P. (2008). Manufacturing to asia : who will win the emerging battle for talent between dragons and tigers? . **Journal of manufacturing technology management.** 19(1) : 52.

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวในการป้องกัน
การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก*

The Predictive Factors of Identified Family Health Leader
Behaviors in Protection of Avian Influenza Endemics

ปิยะวรรณ สุขเจริญพงษ์**

ดร. สุพัฒนา คำสอน***

พันเอกหญิง ดร. นงพิมล นิมิตรานันท์***

บทคัดย่อ

โรคไข้หวัดนกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย การดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก ควรมุ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ในปัญหา โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมให้ มีบทบาทในการดูแลสุขภาพสมาชิกในครอบครัว การวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบแผนความเชื่อทางด้านสุขภาพของเบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1980) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพครอบครัว และปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือแกนนำสุขภาพครอบครัวในตำบลบางเลน และตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 155 ราย เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม-มีนาคม 2553 โดยใช้แบบสอบถามซึ่งเครื่องมือวัดแบบสอบถามได้สร้างขึ้นมา ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐาน การรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก ปัจจัยด้านสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน อีตา และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้แก่ ระดับการศึกษา การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคไข้หวัดนก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้แก่ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก ปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก สามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้ร้อยละ 70.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนควรส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยเน้นที่การส่งเสริมด้านการรับรู้ประโยชน์ การให้ข้อมูลข่าวสารและการรับรู้ต่ออุปสรรคของการเกิดโรค ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

*วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***อาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

Avian Influenza disease is a significant public health problem in Thailand. Prevention and control of the disease should emphasize more community participation and involvement. The family health leader is employed in Avian Influenza disease protecting the family members base on Health Belief Model conceptual framework (Becker & Maiman, 1980). The purpose of study was to determine the influential factors that predicted Avian Influenza disease behaviors of family health leader. The samples consisted of 155 family health leaders, who lived in Banglen and Bangshipa Nakonpathom. The data were collected from January to March 2010. There were four sets of research tools concerning demography, personal health awareness and cause factors. The data were analyzed by using means, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation coefficient, Eta and stepwise multiple regression

The results showed that overall Avian Influenza disease protective behavior of family

health leader was at high level ($\bar{x} = 2.80$, S.D. = 0.26). There were significantly positive correlation between educational level, perception of risk, perception of severity, perception of benefits, receiving information and Avian Influenza disease protective behavior. However, knowledge and perception of barrier had statistically negative relationship with Avian Influenza disease protective behavior. Perception of benefits, receiving information about Avian Influenza disease and perception of barrier could predict Avian Influenza disease protective behaviors at 70.7 percents of variance with statistically significant level of 0.05.

Regarding the research finding, it is proposed that nurse practitioners should provide more selected multimedia for using the personal health perception focusing perception of benefit, increase receiving information of family health leaders and perception of barrier to develop protective programs based on community participation.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ไข้หวัดนกเป็นโรคติดต่อในสัตว์ปีกที่เกิดจากเชื้อไวรัส Avian influenza virus type A ไวรัสที่เป็นสายพันธุ์ก่อให้เกิดความรุนแรงคือ H5N1 เนื่องจากมีการกลายพันธุ์ที่รวดเร็วมาก เมื่อสัตว์ปีกติดเชื้อโรคไข้หวัดนกจะมีอัตราป่วยตายสูง ในปัจจุบันพบว่าการแพร่ระบาดมาสู่คน สามารถติดเชื้อโรคนี้ได้โดยการสัมผัสสิ่งปนเปื้อนเชื้อไวรัสที่ขับออกมาทางอุจจาระ หรือสิ่งคัดหลั่งของสัตว์ปีกที่ป่วยหรือเป็นพาหะของโรคในประเทศไทยพบการตายอย่างผิดปกติของสัตว์ปีกจำนวนมากในภาคกลางของประเทศ ตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 มีการระบาดใน 52 จังหวัด มีสัตว์ปีกตายและถูกทำลาย

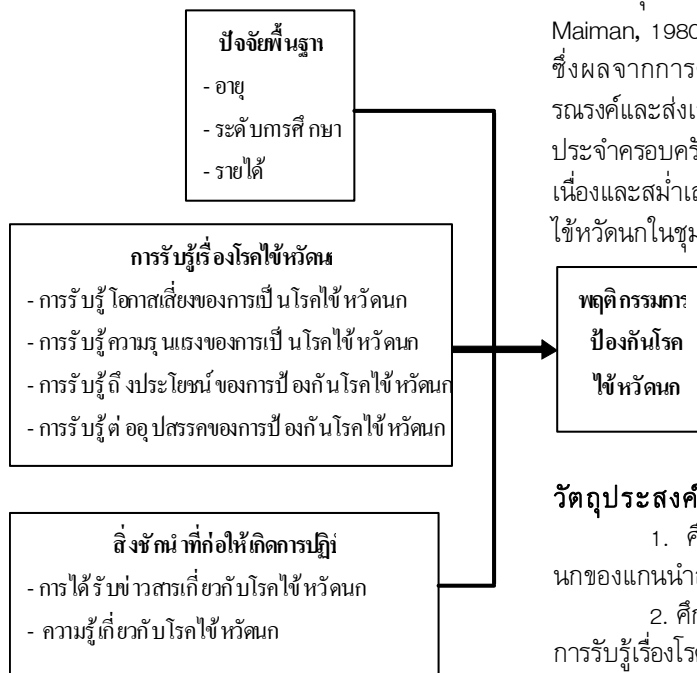
ไปประมาณ 60 ล้านตัว ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 โรคไข้หวัดนกได้แพร่เข้ามาสู่คน มีอัตราป่วยตายร้อยละ 67 ต่อมา มีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน มีผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนกทั้งสิ้นจำนวน 23 ราย เสียชีวิต 15 ราย

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกสูง ประชาชนส่วนใหญ่ทำปศุสัตว์ อาเภอบางเลนมีการเลี้ยงสัตว์ปีกที่มากที่สุด คือ มีการเลี้ยงสัตว์ปีกทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 42.14 ของประชากรสัตว์ปีกในจังหวัดนครปฐม โดยสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก เกิดขึ้น 2 รอบ และเป็นพื้นที่ที่มีการตรวจพบโรคไข้หวัดนกเชื้อ H5N1 เป็นแห่งแรก ถึงแม้

จังหวัดนครปฐมจะไม่พบการติดเชื้อไข้หวัดนกในคนแต่ยังพบผู้ป่วยที่อยู่ในข่ายเฝ้าระวัง จากการศึกษาสำรวจ ณ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบางเลน พบว่า ตำบลที่มีความหนาแน่นทั้งของประชากรมนุษย์และสัตว์ปีก คือ ตำบลบางเลน และตำบลบางไทรป่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 2 ตำบลนี้จึงมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนก ถ้าไม่ได้รับการดูแลป้องกันตนเอง และดูแลสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อให้ปลอดภัยจากโรค และผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนกได้มากที่สุด คือ ครอบครัวของเกษตรกรรายย่อยที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนฟาร์มมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ เนื่องจากการเลี้ยงของเกษตรกรรายย่อยเหล่านี้ยังเป็นการเลี้ยงแบบระบบเปิด ไม่มีการแยกโรงเรือนออกจากที่พักอาศัยเป็นสัดส่วน ดังนั้น สมาชิกในครอบครัวเหล่านี้จึงควรเพิ่มระดับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกให้กับสมาชิกในครอบครัวของตน

ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ตั้งเป้าหมายที่ขยายผลสัมฤทธิ์ของระดับการพึ่งตนเองทางด้านสาธารณสุข (Health reliance) ในระดับครอบครัว ได้กำหนดให้สมาชิกใน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ครอบครัวอย่างน้อย 1 คน สามารถดูแลให้การปฐมพยาบาลและรักษาเบื้องต้นแก่สมาชิกในครอบครัวได้ เรียกว่า "แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว" (กสค.) ดังนั้น อำเภอบางเลนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จึงจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกแก่ กสค. แม้ว่าในปัจจุบันภาครัฐจะมีมาตรการควบคุมและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกอย่างเข้มงวดก็ตาม แต่ในด้านของภาคประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมทั้งขาดความตระหนักและสนใจของการเกิดโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นสาเหตุให้ประเทศเกิดความเสี่ยงในการเตรียมความพร้อมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกหนึ่ง พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมให้ครอบครัวมีการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก รวมทั้งจัดหารูปแบบกิจกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการและควบคุมโรคไข้หวัดนกที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของครอบครัว ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกของผู้นำสุขภาพประจำครอบครัวในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยนำแบบแผนความเชื่อทางด้านสุขภาพของเบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1980) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผลจากการศึกษาจะเป็นแนวทางในการวางแผนรณรงค์และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวให้มีพฤติกรรมป้องกันการโรคอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันโรคไข้หวัดนกในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน การรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก และสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้หวัดนก กับพฤติกรรมการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ป้องกันโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว

3. ศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยการรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก (การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค) และปัจจัยสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรค (การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

2. ปัจจัยการรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก (การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค) และปัจจัยสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรค (การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

3. ปัจจัยการรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก (การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค) และปัจจัยสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรค (การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก) มีอำนาจการทำนายต่อ พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive correlational research) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และแบบแผนความเชื่อทางด้านสุขภาพของ เบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1980: 348) ซึ่งประกอบไปด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน คือ

- 1) ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว

- 2) ข้อมูลปัจจัยด้านการรับรู้เรื่องโรค
- 3) การได้รับปัจจัยด้านสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติ และ
- 4) พฤติกรรม

การป้องกันโรค การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทำโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.87-1 และ IOC เท่ากับ 1 ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยแบบประเมินความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก (ใช้สูตร KR 20) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .705 แบบประเมินการรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค การได้รับข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก และพฤติกรรมกาป้องกันโรคไข้หวัดนก (ใช้สูตร Cronbach's coefficient alpha) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .875, .755, .731, .718, .962, .824 ตามลำดับ

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ คือ แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว (กสค.) ของครอบครัวเกษตรกรรายย่อยที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนฟาร์มมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ ในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 350 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว (กสค.) ที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดในเดือนมกราคม - มีนาคม 2553 โดยทำหนังสือขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่เกี่ยวข้องทราบ และชี้แจงกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงการพิทักษ์สิทธิ์ในการร่วมให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แจกแจงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยร่วม การรับรู้เรื่องโรค และสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติ กับพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment coefficient) และสถิติ Eta

3. ทดสอบอำนาจการทำนายของปัจจัยร่วม ปัจจัยด้านการรับรู้เรื่องโรค และปัจจัยด้านสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ต่อพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี (ร้อยละ 48.4) อายุเฉลี่ย 49.17 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 76.8) รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1,001-10,000 บาท (ร้อยละ 49.7) รายได้เฉลี่ย 2,312.258 บาท มีคะแนนความรู้เรื่องไข้หวัดนกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.90$, $SD = 0.06$)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนโดยรวมของพฤติกรรมป้องกันการโรค การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคไข้หวัดนก ($n = 155$)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
พฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก	2.80	0.26	มาก
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคไข้หวัดนก	2.86	0.21	มาก
การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	2.90	0.22	มาก
การรับรู้ถึงประโยชน์ของพฤติกรรมป้องกันการโรค	2.90	0.18	มาก
การรับรู้ต่ออุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันการโรค	1.44	0.61	น้อย
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรค	2.83	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ถึงประโยชน์ และการได้รับข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียงการรับรู้ต่ออุปสรรคที่มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับน้อย โดยปัจจัยการรับรู้ความรุนแรง ($\bar{X} = 2.90$, $S.D. = 0.22$) และการรับรู้ถึงประโยชน์ ($\bar{X} = 2.90$, $S.D. = 0.18$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง กับพฤติกรรมป้องกันการโรค

ไข้หวัดนก โดยใช้ค่าสถิติความสัมพันธ์ Eta และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตารางที่ 2 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยใช้ค่าความสัมพันธ์อีตา (Eta) ($n = 155$)

ตัวแปร	พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก	
	Eta	p-value
ระดับการศึกษา	0.422	0.004

จากตารางที่ 2 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Eta = 0.422, p-value=0.004)

ตารางที่ 3 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยการรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก และปัจจัยสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติในการป้องกันโรค กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

ตัวแปร	พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก	
	r	p-value
อายุ	-0.046	0.569
รายได้	-0.340**	<0.001
ระดับการศึกษา	0.422	0.004
ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก	-0.277**	<0.001
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคไข้หวัดนก	0.502**	<0.001
การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก	0.260**	0.001
การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	0.843**	<0.001
การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก	-0.595**	<0.001
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก	0.690**	<0.001

** p-value < 0.01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ถึงประโยชน์ และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรค ส่วนการรับรู้ต่ออุปสรรค มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่าง ตัวแปรทำนายพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก โดยวิธีการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน

ตัวแปรทำนายพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก	b	Beta	t	Sig
การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันการโรคไข้หวัดนก	0.863	0.586	10.500	0.000
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก	0.166	0.283	4.472	0.000
การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันการโรคไข้หวัดนก	0.035	0.108	2.063	0.041
Constant (a) = -0.239	R = 0.841		R square = 0.707	
Adjust R square = 0.701	F = 121.513			

** p - value < 0.01

จากตารางที่ 4 จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อหาอำนาจการทำนายของ ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านการรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก และปัจจัยด้านสิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติการป้องกันการโรคไข้หวัดนก ต่อพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพครอบครัวโดยรวม พบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความผันแปรของ

พฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกได้ทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันการโรคไข้หวัดนก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันการโรคไข้หวัดนก ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกได้ร้อยละ 70.7 ($R^2 = 0.707$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

1. พฤติกรรมการป้องกันการโรคไข้หวัดนก กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.80$, $S.D.=0.26$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านการบริโภคสัตว์ปีกโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 2.90$, $S.D.=0.20$) โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารในระดับมากทุกข้อ แม้ว่าโดยวัฒนธรรมพื้นบ้านการบริโภคอาหารของประชาชนในพื้นที่นี้จะนิยมรับประทานอาหารสุกๆดิบๆ โดยเฉพาะอาหารประเภทเนื้อวัว/เนื้อหมู/เนื้อปลา แต่สำหรับอาหารประเภทเนื้อไก่/เนื้อเป็ด ส่วนใหญ่นิยมปรุงสุกก่อนรับประทาน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคไข้หวัดนก พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการรับประทานเนื้อ หรือไข่ของสัตว์ปีกแบบสุกๆ ดิบๆ เป็นการเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการรับรู้ประโยชน์ของการรับประทานอาหารที่ทำจากสัตว์ปีกโดยการปรุงสุกสามารถป้องกันการโรคไข้หวัดนก ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่

ในระดับมากเช่นกัน

พฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก ด้านการป้องกันการสัมผัสสัตว์ปีกโดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.73$, $S.D.=0.30$) โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการสัมผัสสัตว์ปีกโดยการแนะนำให้สมาชิกในครอบครัว ทำความสะอาดเสื้อผ้าที่ใช้ปฏิบัติงานด้วยผงซักฟอก และผึ่งแดดให้แห้งก่อนนำมาใช้ใหม่ เนื่องจากการทำงานด้านเกษตรกรรม (โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ปีก) ต้องคลุกคลีกับสภาพแวดล้อมที่ไม่สะอาด จึงต้องทำความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าให้สะอาดอยู่เสมอ/เป็นประจำอยู่แล้ว ดังนั้นการทำความสะอาดเสื้อผ้าด้วยผงซักฟอก และผึ่งแดดให้แห้งก่อนนำมาใช้จึงเป็นพฤติกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมป้องกันการโรคไข้หวัดนก ด้านการควบคุมโรคไข้หวัดนกโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.81$, $S.D.=0.33$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ จะแจ้งอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หรือผู้นำชุมชนให้ทราบ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

เมื่อพบว่ามัลติรี่ปิกป่วย หรือตายเป็นจำนวนมาก จากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกที่มีการตายจำนวนมากอย่างรวดเร็ว เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอีกย่อมทำให้นึกถึงโรคไข้หวัดนก ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงมีความวิตกกังวลกับการสูญเสียมาก เป็นเหตุให้ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่โดยเร็ว

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน (อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก) กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ($r = 0.046$, $p\text{-value} = 0.569$) นั้นแสดงว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะมีอายุต่างกันก็ไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกแตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุใกล้เคียงกันจึงทำให้การรับรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนกอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล กล่อมจิตรเจริญ (2552 : 83) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก และการศึกษาของ พัทธกษพงษ์ พายูหะ (2546 : 59) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานป้องกัน และควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส

รายได้ มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อยกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.340$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำ ไม่มีเงินทุนในการหาอุปกรณ์ในการป้องกันให้ครบตามข้อปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้หวัดนก แต่มีความตระหนักถึงการมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก จึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เช่น การไม่นำสัตว์ปีกป่วยตายมาประกอบอาหาร การล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร การรับประทานอาหารโดยการปรุงให้สุกก่อนในทางกลับกัน หากกลุ่มตัวอย่างไม่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่ถูกต้อ ก็มีโอกาสเสี่ยงที่จะติดโรคไข้หวัดนก เมื่อผู้ใดผู้หนึ่งติดโรคไข้หวัดนกจะทำให้ต้องเสียเงินรักษาเป็นจำนวนมาก เสียเวลาในการประกอบอาชีพเพื่อหา

รายได้มาเลี้ยงครอบครัว และอาจก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทรพร ศรีสูงเนินและคณะ (2548 : 80) และอดิชาติ หงษ์ทอง (2549 : 76) ที่พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อการป้องกันโรคไข้หวัดนก

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Eta} = 0.422$, $p\text{-value} = 0.004$) ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าการศึกษาระดับสูงจะส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการป้องกันตนเองและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภัทรพร ศรีสูงเนินและคณะ (2548 : 78) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ

ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับน้อย กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -0.277$, $p\text{-value} < 0.001$) แสดงว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก แต่ในทิศทางตรงกันข้ามกัน นั่นคือความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกมาก แต่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกลดลง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวมีค่าคะแนนร้อยละของคำถามที่ตอบถูกของความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากโรคไข้หวัดนกเป็นโรคติดต่อของสัตว์ปีกและจากสัตว์ปีกสู่คนที่กลับมาระบาดเป็นครั้งคราว ไม่ใช่โรคที่เกิดขึ้นประจำ โดยจะพบโรคนี้ได้ในช่วงปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาวที่มีอากาศหนาวเย็นและความชื้นสูง ดังนั้นเมื่อโรคนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ ทำให้ความตระหนักในเรื่องโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ไม่ได้เกิดขึ้นตลอดเวลา จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการระบาดของโรค จึงทำให้มีความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนกในระดับน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของภัทรพร ศรีสูงเนินและคณะ (2548 : 80) ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ และเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่า ความรู้เรื่อง

โรคไข้หวัดนกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ($r = 0.502$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่ง สอดคล้องกับ โรเซนสตอก (Rosenstock, 1974 : 330) ที่เชื่อว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคจะเป็น ผลให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมในการป้องกันโรค และ สอดคล้องกับ เบคเกอร์ (Becker, 1974 : 354-355) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ที่ถูกต้อง จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติพฤติกรรม การป้องกันรักษาโรคที่ถูกต้องด้วย อาจกล่าวได้ว่าแกน นำสุขภาพประจำครอบครัวมีความตระหนักว่าตนและ สมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะเด็กมีโอกาสป่วยเป็นโรค ไข้หวัดนกได้ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นตนเอง และสมาชิก ครอบครัวไม่มีการป้องกันการเกิดโรคไข้หวัดนกแล้วจะ ทำให้เกิดการเจ็บป่วย และความเสียหายอื่นๆ ที่อาจ เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภัทราพร ศรีสูงเนิน และคณะ (2548 : 83) การศึกษาของศรีสุตา ปิ่นประชาพันธ์ (2549 : 102) และการศึกษาของ ชูชาติ เจริญสอน (2549 : 67) พบว่า การรับรู้โอกาส เสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้หวัดนกมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัด

การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยกับพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.260$, $p\text{-value} = 0.001$) ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของโรเซนสตอก (Rosenstock, 1974 : 331) ที่มีความเชื่อว่าการรับรู้ความรุนแรงของโรคว่า มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ จะเป็นการกระตุ้นให้ บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตามคำ แนะนำของแพทย์เพื่อป้องกันโรค และสอดคล้องกับ เบคเกอร์ (Becker, 1974 : 84) ที่กล่าวไว้ว่า การรับรู้ ถึงความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจะส่งผลบุคคลให้มี พฤติกรรมในการป้องกันโรคที่ถูกต้อง ก็ต่อเมื่อบุคคล นั้นมีความเชื่อว่า การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นนั้นทำอันตราย ต่อร่างกาย อาจกล่าวได้ว่าแกนนำสุขภาพประจำ ครอบครัวมีการตระหนักถึงโทษ ความเสียหาย และมีความรุนแรงมากพอที่อาจเกิดผลกระทบต่อร่างกาย

คุณภาพ จิตใจและเศรษฐกิจ เกิดความวิตก กังวล สูญเสียรายได้จากการขาดงาน สูญเสียค่าใช้จ่าย ในการรักษา จนกระทั่งสูญเสียชีวิตได้สามารถเป็นตัว สันับสนุนให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชูชาติ เจริญสอน (2549 : 68) และการศึกษาของชฎาภรณ์ บุตรบุรี (2550 : 110) พบว่าการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนกมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนก

การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้ หวัดนก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก กับ พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.843$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับแนวคิดของโรเซนสตอก (Rosenstock, 1974 : 331) ที่มีความเชื่อว่า ถ้าบุคคลมีความพร้อม ด้านจิตใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อป้องกันโรคใน ระดับสูงแล้วก็จะเป็พลังให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม การป้องกันโรคออกมา แต่พลังนี้อาจจะไม่เพียงพอ จนกว่าบุคคลนั้นจะมีความเชื่อว่าการปฏิบัตินั้นมี ประโยชน์ต่อเขามากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ถึงประโยชน์ ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$, $S.D. = 0.18$) อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ว่า ถ้าตนเองและสมาชิกในครอบครัวมีการ ปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเกิดโรคไข้หวัดนก เช่น การใส่หน้ากากอนามัย ดึงมือเมื่อพบว่ามีสัตว์ปีกที่เลี้ยง ไว้เองตาย แต่กลุ่มตัวอย่างอาจคิดว่าเป็นสัตว์ปีกที่เลี้ยง ไว้เองในครัวเรือน ไม่ได้ออกไปสัมผัสกับสัตว์ปีกที่อื่น ผลการศึกษารังนี้สอดคล้องกับการศึกษาของภัทราพร ศรีสูงเนิน (2548 : 85) การศึกษาของชูชาติ เจริญสอน (2549 : 68) และการศึกษาของศรีสุตา ปิ่นประชาพันธ์ (2549 : 103) พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกัน โรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกัน โรคไข้หวัดนก

การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง กับพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ($r = 0.595$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้อง กับแนวคิดของโรเซนสตอก (Rosenstock, 1974 : 331) ที่มีความเชื่อว่า ถ้าบุคคลมีความพร้อมด้านจิตใจที่ จะปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อป้องกันโรคในระดับสูงแล้ว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ก็จะเป็นพลังให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมการป้องกันโรคออกมา แต่พลังนี้อาจจะไม่เพียงพอ จนกว่าบุคคลนั้นจะมีความเชื่อว่าการปฏิบัตินั้นมีประโยชน์ต่อเขามากที่สุด โดยมีข้อเสียหรืออุปสรรคน้อยที่สุด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.44$, S.D. = 0.61) อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการลงทุนสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีกที่เป็นระบบปิดต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกที่ได้มาตรฐานมาบริโภค มีสถานที่หรือร้านจำหน่ายน้อยและราคาแพงกว่าปกติ และการให้คำแนะนำเพื่อนบ้านไม่ให้เลี้ยงสัตว์ปีกแบบปล่อยกินเองตามธรรมชาติอาจสร้างความขัดแย้งได้เป็นอุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากโรคไข้หวัดนก จึงทำให้ต้องกระทำเพื่อเป็นการป้องกันโรคไข้หวัดนก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล กล่อมจิตรเจริญ (2552 : 91) พบว่าการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.690$, $p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเซนสต็อก (Rosenstock, 1974 : 331) ที่มีความเชื่อว่า สิ่งชักนำที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติเป็นปัจจัยกระตุ้นให้บุคคลนั้นๆ มีพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งชักนำภายในหรือภายนอกก็ได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.34) อาจกล่าวได้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ขึ้นอยู่กับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก เช่น การได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟัง หรือได้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องโรคไข้หวัดนก จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว หนังสือ เอกสาร แผ่นพับ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) และอาสาสมัครปศุสัตว์ (อศป.) ทำให้เห็นความสำคัญ

เกิดความตระหนักถึงการป้องกันโรค และอาจกล่าวว่าจะป่วยการเป็นโรคไข้หวัดนก จึงเป็นตัวสนับสนุนส่งผลให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภัทราพร ศรีสูงเนิน (2548 : 70) และการศึกษาของบุญตา เจนสุขอุดมและคณะ (2550 : 69) พบว่าการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก

3. การศึกษาอำนาจทำนายของปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านการรับรู้เรื่องโรค และปัจจัยด้านสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก การรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก สามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ได้ร้อยละ 70.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์และไมแมน (Becker & Maiman, 1980) ที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคของบุคคลได้มากที่สุด คือ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรค การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรค และการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านปฏิบัติการพยาบาล ควรส่งเสริมแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เข้าใจง่าย มีความทันสมัย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและรวดเร็ว เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกได้มากที่สุด โดยเน้นที่ช่องทางและเนื้อหาของโรคไข้หวัดนก เพื่อให้แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว (กสค.) และสมาชิกในครอบครัวเกิดการรับรู้ได้ง่าย ทันต่อเหตุการณ์ และส่งเสริมการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกให้ดีขึ้น นอกจากนั้น ควรจัดโครงการและรณรงค์การป้องกันและควบคุมการเกิดโรคไข้หวัดนกอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ และการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรคไข้หวัดนก เพื่อให้กสค.) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) อาสาสมัคร

ปศุสัตว์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในลักษณะภาคีเครือข่ายหรือหุ้นส่วนทางสุขภาพ

2. ด้านการวิจัย ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยเน้นที่การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้หวัดนก การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และการรับรู้ต่ออุปสรรคของการป้องกันโรค นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ประยุกต์ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างยั่งยืน

3. ด้านการบริหาร พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ควรสร้างนวัตกรรมที่เพิ่มพูนศักยภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคระบาดในชุมชนของแกนนำสุขภาพครอบครัว (กสค.) ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคในชุมชน เน้นการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ โดยสร้างจิตสำนึกให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามประเมินผลกระทบในภาพรวมของพื้นที่อีกด้วย

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **สรุปบทเรียน การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก และการเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่**. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก กระทรวงสาธารณสุข. (2548). **คู่มือการปฏิบัติงานโรคไข้หวัดนกสำหรับบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข**. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก และการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่. **แผนยุทธศาสตร์ ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2553)**. นนทบุรี : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ชฎาภรณ์ บุตรบุรี. (2550). **การสร้างพลังชุมชนเพื่อจัดตั้งระบบการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกโดยชุมชน ตำบลนครชุมน์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คารินท์ อารีโยชัย และคณะ. (2547). Risk factors of Asian flu in Thailand 2004. **รายงานการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 17**.
- ทวี โชติพิทยสุนนท์ และคณะ. (2548). **ตำราโรคไข้หวัดนก/ไข้หวัดใหญ่**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร.
- นฤมล กล่อมจิตรเจริญ. (2552). **พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

- บุญตา เจนสุขอุดม และคณะ. (2550). การรับรู้ข่าวสารโรคไข้หวัดนก และการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้หวัดนก ของแกนนำสุขภาพ จังหวัดอุทัยธานี. กองสุกศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- ประสิทธิ์ นิยมสุวรรณ. (2550). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคไข้หวัดนก อำเภอเมือง นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุกศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พนรวี สิงห์โต. (2550). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัวด้านการบริโภคอาหาร ในชุมชนตำบลนางแก้ว จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- พิทักษ์พงศ์ พายุหะ. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส ของผู้รับผิดชอบงานประจำสถานีอนามัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรพร ศรีสูงเนิน และคณะ. (2548). พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. กองสุกศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- วนิดา วิจารณ์ และ ถวิล เลิศชัยภูมิ. (2544). การศึกษาระบบการพัฒนาการเรียนรู้และระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ศรีสุตา ปิ่นประชาพันธ์. (2549). พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิววงศ์ เหมือนละม้าย. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. โรงพยาบาลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- สุพัตรา กิ่งเนตร. (2549). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดิชาติ หงษ์ทอง. (2549). ศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคไข้หวัดนก ของประชาชนที่เลี้ยงสัตว์ปีกในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Becker, M.H. (1974). The health belief model and personal health behavior. New Jersey : Charles B. Slack, Inc.
- _____, et al. (1974). The Health Belief Model. and Sick Role Behavior. **Health Education Monographs**, 2 (4), 409-429.
- _____, & Maiman, L.A. (1975). Sociobehavioral Determinants of Compliance with Health and Medical Care Recommendations. **Medical Care**, 13 (12).
- _____, & Maiman, L., Kirsschht, J., Haefner, D., & Drachman, R. (1977). The Health Model and dietary compliance: A Field experiment. **Journal of Health and Social Behavior**, 18, 10-24.

- _____ & Maiman, L.A. (1980) Strategies for Enhancing Patient Compliance. **Journal of Community Health**, 6 (2), 113-128.
- Bloom, B.S., et al. (1975). **Taxonomy of Educational Objective. Handbook I** : Cognitive Domain. New York: David Macay Company, Inc.
- _____, Madaus. G.R.I. & Hasting, J.T.(1975). **Evolution to Improve Learning**. New York: Mc.Graw-Hill Book Company.
- Burgess, W. & Ragland, E.C. (1983). **Community health nursing, process, practice**. Norwalk, Connecticut : Appleton - Crofts.
- Calman, M.W. & Moss, S. (1984). The Health Belief Model and compliance with education at a class in breast self examination. **Journal of Health and Social Behavior**, 25 (June), 198-210.
- Friedman, M.M. (2003). **Family nursing: research, theory & practice**. 5th edition. New Jersey : Pearson Education.
- Janz, N.K. & Becker, M.H. (1984). The Health Belief Model: A decade later. **Health Education Quarterly**. 11 (1), 1-47.
- Kasl, S.A., & Cobb, S. (1966). Health behavior, illness behavior and sick-role behavior. **Archives of Environmental Health**, 12 (4), 531-444
- Rosenstock, I.M. (1974). Historical origins of the Health Belief Model. **Health Education Monographs**, 2 (4), 328-335.
- _____. (1974). The Health Belief Model and Preventive Health Behavior. **Health Education Monographs**, 2 (4), 354-385.
- _____, Strecher, V.J. & Becker, M.H. (1988). Social Learning Theory and the Health Belief Model. **Health Education Quarterly**, 15 (2), 175-183.

การพัฒนาแบบแผนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน
ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง
โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

A Model Development of Care in Patients with Acute
Coronary Syndrome by Quality Control Process, Medical
Department Photaram Hospital, Ratchaburi.

วรรณ ลัตยวินิจ พย.บ.*

อภิรักษ์ ชูวงศ์ พย.ม. **

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบแผนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันที่มารับการรักษาที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 ราย และทีมผู้ดูแลได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง จำนวน 18 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วย แบบประเมินการปฏิบัติตามพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดัชนีความตรงตามเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 1.0 วิเคราะห์หาความเที่ยงมีค่าเท่ากับ .80 เก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมิถุนายน 2553 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลกับเกณฑ์มาตรฐานด้วยสถิติ Z test, One sample t test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการวางแผนการดูแลผู้ป่วยร่วมกันของทีมผู้ดูแล ปฏิบัติการพยาบาลตามปัญหาและความต้องการผู้ป่วยได้ครอบคลุม ประเมินผลการปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าอัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาลน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำของผู้ป่วยด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันไม่แตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐาน การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแล และความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาสามารถพัฒนาต่อเป็นรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ โดยเน้นการปฏิบัติการพยาบาลที่ครอบคลุมในการดูแลผู้ป่วยตั้งแต่แรกถึงจำหน่ายจากโรงพยาบาล

*พยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการ หัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

** พยาบาลวิชาชีพระดับชำนาญการ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

Abstract

This research and development was designed to develop a model of care in patients with acute coronary syndrome by quality control process, Medical Department Photaram Hospital, Ratchaburi. A group of samples, 30 patients who had acute coronary syndrome and had health care treatment at medical department, was specifically selected. And also there was a team as the 18 nurses at Medical Department. The instruments include, a model of care in patients with acute coronary syndrome by quality control process, the demographic data form, the evaluation form of the action from the nurse to the patient with acute coronary syndrome. The instrument was tested for content validity index 1.0 and the reliability of instrument was .80. Data were collected between February 2010 to June 2010. Data was analyzed by using percentage, mean, standard deviation, Z test, One sample t test and Pearson, s product moment correlation coefficient.

The result on the mortality rate and complication of patients during stay at the hospital was significantly less than standard at the level of .001 and readmission rate in patients with acute coronary syndrome no significantly different of standard at the level of .001, nursing care in patients with acute coronary syndrome and the accuracy of nurse' s note after develop a model of care in patients with acute coronary syndrome was significantly higher than standard at the level of .001. There was positively statistical correlations between nursing care in patients with acute coronary syndrome and the accuracy of nurse ' s note at the level of .01 ($r=.470$ respectively).

Results from this study should be further developed a model of care in patients with acute coronary syndrome by using the process to quality control.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันเป็นโรคที่พบบ่อยและเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข เป็นหนึ่งในห้าของกลุ่มโรคเรื้อรังที่มีอัตราการเข้ารักษาในโรงพยาบาลมากที่สุด มีแนวโน้มอัตราการเกิดโรคและอัตราการเสียชีวิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (จริยา ตันติธรรม, 2547: 266) จากรายงานขององค์การอนามัยโลกพบว่าในแต่ละปีมีเพศชายเสียชีวิตจากโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันประมาณ 3.8 ล้านคน และในเพศหญิงประมาณ 3.4 ล้านคน (Mackay and Mensah, 2004 cited in Emslie, 2005: 382) จากข้อมูลของสมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับโรงพยาบาลทั่วประเทศ 17 แห่ง เก็บข้อมูลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันใน

ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2545 ถึง 2548 จำนวน 9,373 ราย พบว่าเป็นผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันรุนแรง ร้อยละ 41 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ป่วยมีอัตราการเสียชีวิตในโรงพยาบาลสูงร้อยละ 12.6 จากสถิติของโรงพยาบาลโพธาราม พบว่ามีผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันที่เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึง 2552 จำนวน 212, 232 และ 200 คน ตามลำดับ โดยอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 13.1, 16.58 และ 22.38 ตามลำดับ (ข้อมูลหน่วยเวชระเบียนและสถิติลำดับ (ข้อมูลหน่วยเวชระเบียนและสถิติโรงพยาบาลโพธาราม, 2550 ถึง 2552)

โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ที่มีกระบวนการดูแลรักษาผู้ป่วยโรค

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

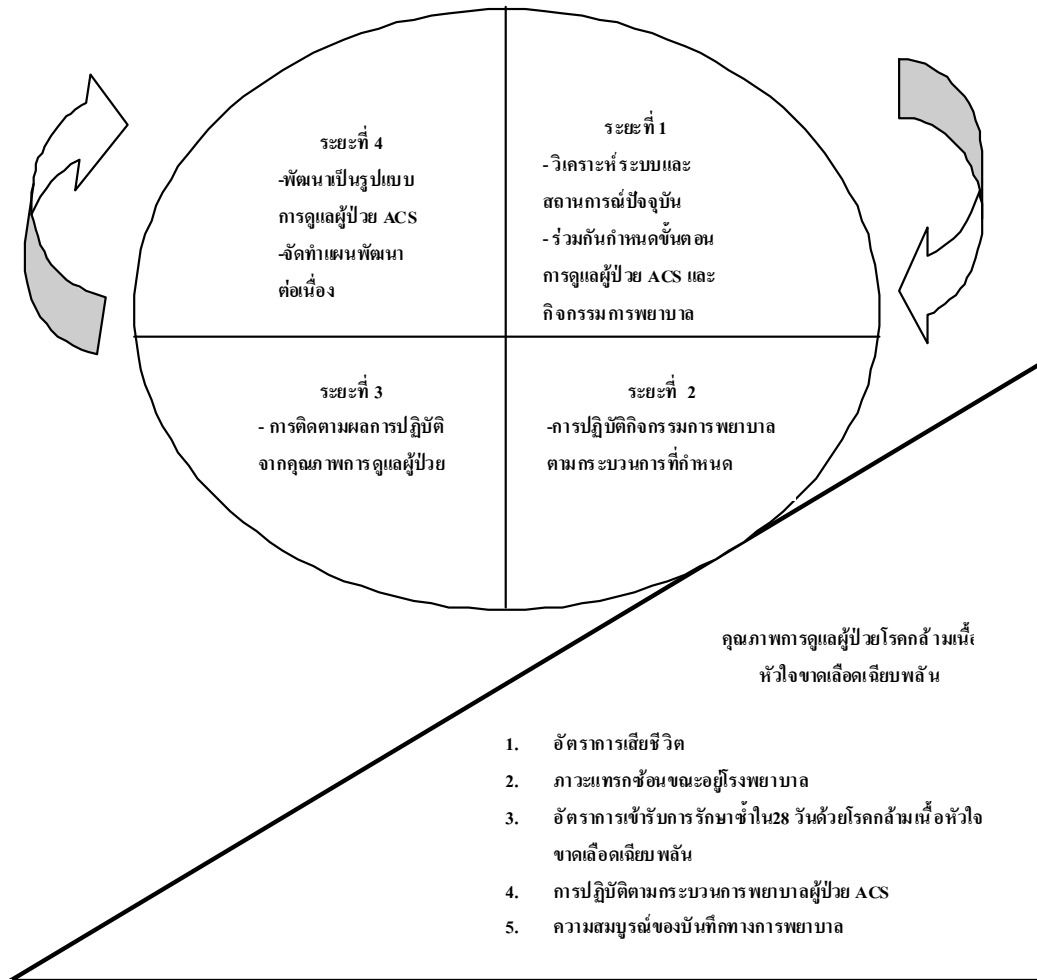
ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน คือ การรักษาด้วยยา มีการจัดทำแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน มีระบบการดูแลผู้ป่วยโดยใช้รูปแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณี จากผลการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยที่ผ่านมาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิงยังพบอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การเสียชีวิตกะทันหันของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันขณะอยู่โรงพยาบาล ภาวะแทรกซ้อนขณะอยู่โรงพยาบาล ได้แก่ ภาวะหัวใจล้มเหลว ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ ภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับยาที่ต้องระมัดระวังสูง (High Alert Drug) เช่น กลุ่มยาละลายลิ่มเลือดจากการวิเคราะห์หาสาเหตุของอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์ พบว่าสาเหตุหนึ่งของอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์เกิดจากระบบการดูแลผู้ป่วย ขณะเข้ารับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาล คณะผู้วิจัยและทีมผู้ดูแลจึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันในหน่วยงานอย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการควบคุมคุณภาพของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Dr. W. Edwards Deming, 1986) หรือวงจรเดมมิง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ Plan-Do-Check-Act ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตรวจสอบประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน โดยได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการดูแลผู้ป่วยตั้งแต่แรกเริ่ม ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยทุกระยะของการเข้ารับการรักษา เริ่มจากระยะแรกเริ่ม ซึ่งเป็นระยะวิกฤติ ผู้ป่วยต้องได้รับการดูแลอย่างทันที เพื่อลดและยับยั้งความรุนแรงของกล้ามเนื้อหัวใจที่ขาดเลือด การพยาบาลในระยะต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อน การพยาบาลในระยะพักฟื้น

เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ ส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยและญาติ ผู้ป่วยได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่าย และสามารถดูแลตนเองต่อเองที่บ้านได้ การติดตามผลการปฏิบัติงานโดยวัดจากคุณภาพการดูแล และการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยตามแผนที่กำหนดไว้ กรณีที่ต้องมีการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานจะมีการวางแผนร่วมกันและจัดทำแผนพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดมาตรฐานที่ดีที่สุดในการดูแลผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. เปรียบเทียบอัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล และอัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐาน
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลกับเกณฑ์มาตรฐาน
4. เปรียบเทียบคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐาน
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา วงจรเดมมิง (Deming, W. Edwards, 1986)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง และทีมผู้ดูแล ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยเข้าศึกษา (Inclusion criteria) คือ

- 1.เป็นผู้ป่วยเพศหญิง ที่ได้รับการดูแลที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิงตั้งแต่แรกรับ ถึงจำหน่ายจากโรงพยาบาล
- 2.ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญว่า ผู้ป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน
- 3.ไม่มีโรคเรื้อรังอื่นร่วมด้วย ยกเว้น ภาวะที่เกิดร่วมกับโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง

4. ยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์ในการคัดเลือกลักษณะตัวอย่างออก (Exclusion criteria) คือ

เป็นผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ที่เข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง และย้ายไปแผนกอื่นในช่วงระหว่างรับการรักษา หรือเป็นผู้ป่วยที่รับย้ายจากแผนกอื่นและมารับการรักษาต่อที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยและทีมผู้ดูแล หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย ประกอบด้วย เพศ อายุ ข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วย ได้แก่ การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาการอยู่ในโรงพยาบาล

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของทีมผู้ดูแล หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง ประกอบด้วย ข้อมูลด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้าน อายุรกรรม

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วย โดยเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ได้แก่

2.1 อัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

2.2 ภาวะแทรกซ้อนขณะอยู่โรงพยาบาล ได้แก่ ภาวะหัวใจล้มเหลว (Congestive heart failure) ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ (Cardiac arrhythmia) ภาวะช็อกจากหัวใจ (Cardiogenic shock)

2.3 อัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำใน 28 วัน ด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

2.4 แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ซึ่งคณะผู้วิจัยและทีมผู้ดูแลร่วมกันสร้างขึ้นจากการศึกษา ตำรา

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ประกอบด้วยกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วย 2 ระยะ ได้แก่

2.4.1 การพยาบาลผู้ป่วยรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ประกอบด้วย กิจกรรมการพยาบาล 53 ข้อ

2.4.2 การพยาบาลให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่าย ประกอบด้วย กิจกรรมการพยาบาล 7 ข้อ

การตอบเป็นแบบ 2 ตัวเลือก ได้แก่ ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้ ปฏิบัติได้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติได้ 0 คะแนน

2.5 แบบตรวจสอบเวชระเบียนของโรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยประยุกต์ตามแนวคิดของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Dr. W. Edwards Deming, 1986) ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 วางแผนการดูแล (Plan) คือ วิเคราะห์ระบบและสถานการณ์ปัจจุบัน วางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันร่วมกันระหว่างทีมผู้ดูแล กำหนดกิจกรรมการดูแลผู้ป่วย เริ่มจากการพยาบาลระยะแรกเริ่ม ระยะต่อเนื่อง ระยะพักฟื้น และการวางแผนจำหน่าย

ระยะที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามแผนที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการพยาบาล การพยาบาลผู้ป่วยเป็นรายบุคคลในแต่ละระยะ ได้แก่ การพยาบาลผู้ป่วยรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน การพยาบาลในระยะต่อเนื่องให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่าย การปฏิบัติการพยาบาลของทีมผู้ดูแลและการปฏิบัติอย่างครบถ้วนและมีความต่อเนื่อง ตลอดจนระยะที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง

ระยะที่ 3 ติดตามผลการปฏิบัติ (Check) คือ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยวัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วย ตามตัวชี้วัดการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

ระยะที่ 4 พัฒนาเป็นรูปแบบการดูแลและพัฒนาต่อเนื่อง (Act) กรณีที่ต้องมีการปรับปรุงผลการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนพัฒนาต่อเนื่อง เป็นวงล้อของการพัฒนาการดูแลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) คณะผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วย แบบประเมินการปฏิบัติกรพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย พิจารณาเนื้อหาและความครอบคลุม ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้ นำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหัวใจ อาจารย์พยาบาล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลโรคหัวใจ และพยาบาล ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงด้านโรคหัวใจและหลอดเลือด โดยแบบประเมินการปฏิบัติกรพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1.0 วิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ใช้วิธีการของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson method) มีค่าเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เปรียบเทียบความพร้อมในการพัฒนาแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยประชุมระหว่างคณะผู้วิจัยและทีมผู้ดูแล ร่วมกันศึกษาสถานการณ์ วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน กำหนดกิจกรรมการดูแลผู้ป่วย โดยร่วมกันสร้างแบบประเมินการปฏิบัติกรพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อ

หัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันตั้งแต่แรกถึงจำหน่าย และการวัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

2. เมื่อผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง ผู้ป่วยจะได้รับคำชี้แจงจากทีมผู้ดูแล ถึงรูปแบบการดูแลผู้ป่วย ขั้นตอนในการดูแลและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยให้ผู้ป่วยลงนามยินยอมในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3. ในช่วงระยะเวลาที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง ทีมผู้ดูแลจะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามแบบประเมินการปฏิบัติกรการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยทีมผู้ดูแลที่ได้รับมอบหมายในการดูแลผู้ป่วย จะเป็น ผู้ประเมินการปฏิบัติของตนเองในการพยาบาลผู้ป่วย

4. คณะผู้วิจัยประเมินผลจากคุณภาพการดูแลผู้ป่วยตามตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน และนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยและทีมผู้ดูแล โดยใช้สถิติพรรณนา

2. เปรียบเทียบตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ได้แก่ อัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนขณะอยู่โรงพยาบาล อัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำใน 28 วันด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับค่ามาตรฐาน ทดสอบสัดส่วนโดยใช้สถิติ Z test

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน และความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลกับค่ามาตรฐานโดยใช้สถิติ One sample t test

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ มีอายุ 70 ปีขึ้นไป ร้อยละ 60 รองลงมา 60 - 69 ปี ร้อยละ 20 การวินิจฉัยโรค คือ Unstable angina ร้อยละ 83.33 ระยะเวลาที่อยู่โรงพยาบาล 3-5 วัน ร้อยละ 60 และทีมผู้ดูแล ได้แก่พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ อายุ 36 - 40 ปี ร้อยละ 27.78 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 94.44 และระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านอายุรกรรม 1-5 ปี และ 11-15 ปี ร้อยละ 27.78 รองลงมาคือ 16-20 ปี ร้อยละ 22.22

ส่วนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 วางแผนการดูแล (Plan) คือ ในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยและทีมผู้ดูแล หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง ได้วิเคราะห์ระบบและทบทวนสถานการณ์การดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยทำการศึกษาวิเคราะห์เป็นปีงบประมาณ 2552 เก็บรวบรวมข้อมูล อัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อน อัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำใน 28 วัน ทบทวนกระบวนการพยาบาลผู้ป่วย และความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล จากการทบทวน พบอุปสรรคที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ 1) การเสียชีวิตกะทันหันของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันขณะอยู่โรงพยาบาล 2) การบันทึกทางการพยาบาลที่ไม่ครอบคลุมและขาดความต่อเนื่อง จึงได้ ร่วมวางแผน

1) กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันระหว่างทีมผู้ดูแล 2) กำหนดกิจกรรมการดูแลผู้ป่วย เริ่มจากการพยาบาลระยะแรกเริ่ม ระยะต่อเนื่อง ระยะพักฟื้น การวางแผนจำหน่าย และประชุมทีมผู้ดูแลทุกคนเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน รูปแบบการดูแลที่พัฒนาขึ้น และกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันในแต่ละระยะ

ระยะที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามแผนที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการพยาบาล เพื่อการพยาบาลผู้ป่วยเป็นรายบุคคลในแต่ละระยะ ได้แก่ 1) การพยาบาลผู้ป่วยรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน 2) การพยาบาลในระยะต่อเนื่องให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่าย

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เดือนกุมภาพันธ์ - มิถุนายน 2553 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย การปฏิบัติการพยาบาลของทีมผู้ดูแลโดยมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกิจกรรมการพยาบาลของทีมผู้ดูแลเป็นระยะ โดยคณะผู้วิจัย

ระยะที่ 3 ติดตามผลการปฏิบัติ (Check) คือ 1) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยวัดจากคุณภาพการดูแลผู้ป่วย ตามตัวชี้วัดการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ได้แก่ อัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนขณะอยู่โรงพยาบาล อัตราการเข้ารับการรักษาซ้ำใน 28 วัน ด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน 2) การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแล และ 3) การตรวจสอบความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล

จากผลการติดตามพบว่า 1) อัตราการเสียชีวิต = 0 2) ภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน 2 ราย คือ ผู้ป่วยมีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ (Atrial fibrillation) 1 ราย คิดเป็น ร้อยละ

3.33 และผู้ป่วยมีอาการเจ็บหน้าอกซ้ำในขณะรับการรักษา (Recurrent angina) 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.33 อัตราการเข้ารับการรักษารักษาซ้ำใน 28 วันด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน = 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.66

จากการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแล และจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล พบว่า 1) มีการปฏิบัติตามแผนการพยาบาลที่กำหนดเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการพยาบาลผู้ป่วยในระยะวิกฤติ คือ การพยาบาลผู้ป่วยรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อน 2) การพยาบาลในระยะต่อเนื่องให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่ายมีการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถวางแผนจำหน่ายตั้งแต่แรกรับได้ เนื่องจากผู้ป่วยยังอาการไม่คงที่ การวางแผนจำหน่ายจึงเกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ป่วยอาการคงที่แล้ว

ส่วนผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลมีการบันทึกทางการพยาบาลที่มีความครอบคลุมและมีความต่อเนื่องตั้งแต่แรกรับถึงจำหน่ายจากโรงพยาบาล ในช่วงของการติดตามผลการปฏิบัติได้มีการประชุมทีมผู้ดูแลในที่ประชุมประจำเดือนเพื่อรายงานผลการดูแล และแนวทางในการพัฒนาต่อเนื่อง จากผลการประชุม ภายหลังนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน 12 ราย ได้มีการรวมหัวข้อการวินิจฉัยการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ในระยะรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อน อยู่ในระยะเดียวกัน

ระยะที่ 4 พัฒนาเป็นรูปแบบการดูแลและพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ นำผลลัพธ์จากการปฏิบัติงาน มาพัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมีการพัฒนาควบคู่ไปกับรูปแบบการดูแลแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณี เพื่อให้เกิดรูปแบบการดูแลแบบครบวงจร กรณีที่ต้องมีการปรับปรุงผลการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนพัฒนาต่อเนื่องเป็นวงล้อของการพัฒนาการดูแลต่อไป

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. อัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันเท่ากับ 0 ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่า

2. ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาลน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอัตราการเข้ารับการรักษารักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่าอัตราการเข้ารับการรักษารักษาซ้ำของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันไม่แตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาอัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล และอัตราการเข้ารับการรักษซ้ำของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (n=30)

คุณภาพการดูแล	เกณฑ์มาตรฐาน	กลุ่มตัวอย่าง (n=30)		Z test	p
		จำนวน	ร้อยละ		
1. อัตราการเสียชีวิต	< 10 %	-	-	-	-
2. ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วย					
ขณะอยู่โรงพยาบาล	< 40 %	2	6.66	3.728	.0002*
3. อัตราการเข้ารับการรักษซ้ำ	< 10 %	2	6.66	0.610	.5420

* P – value < .001

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 94.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.80 และเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (n = 30)

คุณภาพการดูแล	เกณฑ์มาตรฐาน	หลังพัฒนา (n=30)		t	p
		mean	S.D.		
การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล					
ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด	> 80 %	94.68	5.80	13.86	.000*
เฉียบพลันของทีมผู้ดูแล					

* P' value < .001

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 92.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.57 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่า คะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ($n = 30$)

คุณภาพการดูแล	เกณฑ์มาตรฐาน	หลังพัฒนา ($n=30$)		t	p
		mean	S.D.		
ความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาล	> 80 %	92.57	4.57	15.07	.000*

* P' value < .001

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) โดยการตรวจสอบข้อมูลในแต่ละชุดว่ามีการแจกแจงเป็นแบบปกติหรือไม่ โดยวิธี Kolmogorov-smirnov test ซึ่งมีการแจกแจงข้อมูลแบบโค้งปกติของทั้งสองตัวแปร

ได้แก่ การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ($Z=1.692$, $p = .007$) และความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ($Z=1.106$, $p = .173$)

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ($n=30$)

คุณภาพการดูแล	การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน
ความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาล	.470*

* P' value < .01

อภิปรายผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. พัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี

การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ด้วยกระบวนการควบคุม

คุณภาพ ประกอบด้วย 4 ระยะ ได้แก่ การวางแผนการดูแล (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การติดตามผลการปฏิบัติ (Check) และการพัฒนาต่อเนื่อง (Act) แนวคิด PDCA ส่งผลให้เกิดวงจรในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยจุดเด่นในการพัฒนาพบว่า ทีมผู้ดูแลได้มีการวิเคราะห์ระบบและทบทวนสถานการณ์การดูแล

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

กำหนดการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันร่วมกัน จากการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลของทีมผู้ดูแลมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 94.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.80 อธิบายได้ว่าการกำหนดแนวทางในการดูแลผู้ป่วย มีส่วนช่วยให้ทีมผู้ดูแลสามารถปฏิบัติตามกระบวนการได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น และผลจากการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน พบว่า อัตราการเสียชีวิตภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน และอัตราการเข้ารับการรักษาลดลง 28 วัน ลดลง ความสมบูรณ์ของบันทึกทางการแพทย์พยาบาลมีความครอบคลุมและมีความต่อเนื่องตั้งแต่แรกถึงจำหน่ายจากโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 92.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.57 จุดเน้นในการพัฒนารูปแบบการดูแล คือ การพยาบาลในระยะต่อเนื่องให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่าย ทีมผู้ดูแลมีการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยตั้งแต่แรกได้ เนื่องจากผู้ป่วยยังมีอาการไม่คงที่ การวางแผนจำหน่ายจึงเกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ป่วยอาการคงที่ หรือวางแผนจำหน่าย 1 วันก่อนจำหน่ายจากโรงพยาบาล ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอารมณเพ็ญฟูและปนัดดา มณีทิพย์(2552) ในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรีโดยมีการพัฒนาทั้งระบบ ครอบคลุมทั้งด้านบริหาร บริการ รักษา และติดตามประเมินผลต่อเนื่อง มีการกำหนดแนวทางการดูแลผู้ป่วยตาม Clinical pathway และปฏิบัติตาม Clinical pathway ร้อยละ 76.47 ประเมินผลการดูแลพบว่าอัตราการเสียชีวิต อัตราการกลับมารักษาซ้ำใน 28 วันลดลงและการศึกษาของอำนาจ ศรีรัตนบัลล์และคณะ (2548) ศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลเพื่อการพัฒนาบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของโรงพยาบาล ผลการศึกษารายงานพบว่า กระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลมีเครื่องมือเพื่อใช้ในการพัฒนาต่อเนื่องได้แก่ PDCA ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งต่อการเรียนรู้การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลและการสร้างเสริมสุขภาพของโรงพยาบาล

2. เปรียบเทียบอัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล และอัตราการเข้ารับการรักษาลดลงของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันประกอบด้วย อัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันเท่ากับ 0 ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน พบว่าภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาลน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอัตราการเข้ารับการรักษาลดลงของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่าอัตราการเข้ารับการรักษาลดลงของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันไม่แตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานอธิบายได้ว่าการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีส่วนช่วยให้ตัวชี้วัดคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยดีขึ้น จากผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของทัศนีย์ แดขุนทด (2550) ในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจโดยใช้รูปแบบการจัดการผู้ป่วยรายกรณีชุด 11 พบว่าอัตราการเสียชีวิต ภาวะแทรกซ้อนลดลง และการศึกษาของอุบลรัตน์ ดีพร้อม (2550) ในการพัฒนากระบวนการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันของโรงพยาบาลสุรินทร์ พบว่าสามารถลดอัตราการเสียชีวิตจากร้อยละ 43 เหลือร้อยละ 13 และจากการศึกษาของเบอร์โควิทซ์,เบลนค์ และโพเวล (Berkowith, Blank&Powell, 2005) โดยใช้โปรแกรมการจัดการรายกรณีในผู้ป่วยโรคหัวใจล้มเหลว พบว่าลดอัตราการเข้ารักษาซ้ำในโรงพยาบาลได้ร้อยละ 85

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลกับเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 94.68 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 5.80 และเมื่อเปรียบเทียบ การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของทีมผู้ดูแลสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยปฏิบัติตามการพยาบาลประกอบด้วยกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วย 2 ระยะ ได้แก่ การพยาบาลผู้ป่วยรับใหม่และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคและภาวะแทรกซ้อนของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน และการพยาบาลให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้องขณะอยู่โรงพยาบาลและมีความพร้อมก่อนจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในการปฏิบัติตามการพยาบาลผู้ป่วยในกลุ่มโรคอื่น ได้แก่ การศึกษาของวิมลรัตน์ บำรุงพงษ์ (2551) ในเรื่องผลของการใช้โปรแกรมการปฏิบัติตามการพยาบาลต่ออัตราการเกิดภาวะช็อกจากการเสียชีวิตในผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนต้นเฉียบพลัน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลตามโปรแกรมการปฏิบัติตามการพยาบาลมีภาวะแทรกซ้อนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.026$) และสอดคล้องกับแนวคิดของชมรมพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอกแห่งประเทศไทย (อัจฉรา เตชฤทธิพิทักษ์และคณะ, 2543) ในการกำหนดมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด เพื่อเป็นแนวทางในการพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมตั้งแต่แรกเริ่มถึงการวางแผนจำหน่าย

4. เปรียบเทียบคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันภายหลังพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันด้วยกระบวนการควบคุมคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 92.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.57 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่าคะแนนความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

โดยเกณฑ์ในการประเมินความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาลของกลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลโพธาราม ประกอบด้วย การประเมินปัญหาและความต้องการ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล การวางแผนจำหน่าย และความชัดเจนในการเขียนบันทึกทางการพยาบาล ซึ่งจากการกำหนดรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน การกำหนดการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาล ส่งผลให้ทีมดูแลมีการบันทึกทางการพยาบาลที่ครอบคลุมตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรศิริ พันธสี (2549) เรื่องการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ พบว่าความสมบูรณ์ของการบันทึกทางการพยาบาลพบว่าการบันทึกหลังได้รับการพัฒนามีความสมบูรณ์มากกว่าก่อนได้รับการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการบันทึกความก้าวหน้าทางพยาบาลและการบันทึกกิจกรรมการพยาบาลประจำวัน ($P<0.05$) การบันทึกการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วยแรกเริ่ม การบันทึกการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย และการบันทึกทางการพยาบาลได้ถูกต้องตามกฎหมาย ($P<0.01$) สอดคล้องกับการศึกษาของเรณู เครืออนันต์ เรื่องการพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการพยาบาล โรงพยาบาลอริยประเทศ จังหวัดสระแก้ว (2550) พบว่าคุณภาพการบันทึกทางการพยาบาลโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ 70 จึงดำเนินการพัฒนาระบบการบันทึกทางการพยาบาลพบว่าคุณภาพการบันทึกพัฒนาขึ้น และจากการศึกษาของวิจิตร ศรีสุพรรณและคณะ (2549) ในเรื่องบันทึกทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์: แนวคิดวิธีบันทึกและการใช้ประโยชน์ พบว่าบันทึกทางการพยาบาลและผดุงครรภ์ เป็นการสื่อสารอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างพยาบาลและผดุงครรภ์ และบุคลากรอื่นในทีมสุขภาพ การบันทึกทางการพยาบาลที่ดีจะทำให้ผู้ป่วยได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเหมาะสม ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง เป็นหลักฐานของการปฏิบัติตามการพยาบาลที่ได้ให้แก่ผู้ป่วย บันทึกทางพยาบาลนับว่าเป็นเอกสารที่มีความสำคัญยิ่งที่จะสะท้อนองค์ความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลและผดุงครรภ์

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๓

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันกับความสมบูรณ์ของบันทึกทางการพยาบาล

ผลการวิจัยการปฏิบัติตามกระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสมบูรณ์ของการบันทึกทางการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยในของสำนักงานการพยาบาล (สำนักงานการพยาบาล, 2551: 158) เป็นข้อกำหนดให้พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับถึงจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องที่บ้าน โดยกำหนดเป็น 11 มาตรฐาน ได้แก่ 1) การประเมินปัญหาและความต้องการ 2) การวินิจฉัยการพยาบาล 3) การวางแผน 4) การปฏิบัติการพยาบาล 5) การวางแผนจำหน่าย 6) การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล 7) การสร้างเสริมสุขภาพ 8) การคุ้มครองภาวะสุขภาพ 9) การให้ข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพ 10) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย และ 11) การบันทึกทางการพยาบาล และพบว่าการบันทึกทางการพยาบาลเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงทางกฎหมายและเป็นสิ่งที่สะท้อนคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาล (สำนักงานการพยาบาล, 2551: 179)

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริการดูแลผู้ป่วย

1.1 พยาบาลผู้ดูแลควรให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างครอบคลุมในทุกกระบวนการของการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการพยาบาลในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีแต่เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า การปฏิบัติการพยาบาลยังไม่ครอบคลุมในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจผู้ป่วยในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล และการวางแผนจำหน่าย

1.2 พยาบาลควรบันทึกทางการพยาบาลให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความต่อเนื่องและมีความชัดเจนในการเขียนบันทึกทางการพยาบาล เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การวางแผนการพยาบาลยังไม่ครอบคลุมในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ และบันทึกทางการพยาบาลเป็นเอกสารอ้างอิงทางกฎหมายพยาบาลควรลงลายมือชื่อของผู้บันทึกอย่างชัดเจนแทนการเซ็นชื่อ

2. ด้านการศึกษาวิจัย

เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่องและมีความครอบคลุมในทุกด้านควรมีการศึกษาวิจัยต่อไปในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

บรรณานุกรม

- ข้อมูลหน่วยเวชระเบียนและสถิติ. (2550 - 2552). **จำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ โรงพยาบาลโพธาราม**. งานเวชระเบียนและสถิติ โรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี.
- จริยา ตันติธรรม. (2547). กลยุทธ์การพยาบาลผู้ป่วย: โรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน. ในจริยา ตันติธรรม และคณะ (บรรณาธิการ). **การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ.
- ทัศนีย์ แดขุนทด. (2550). การพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจโคโรนารี โดยใช้รูปแบบผู้จัดการรายกรณี ณ. โรงพยาบาลสกลนคร. **Journal of cardio-thoracic july-december**. vol.18 No.2 pp. 21-35.
- พรศิริ พันธสี . (2549) . **การพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.academic.hcu.ac.th>.
- เรณู เครืออนันต์. (2550). **การพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการพยาบาล โรงพยาบาล อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://team.sko.moph.go.th>.

- วิมลรัตน์ บำรุงพงษ์. (2551). **ผลของการใช้โปรแกรมการปฏิบัติการพยาบาลต่ออัตราการเกิดภาวะช็อกจากการเสียเลือดในผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนต้นเฉียบพลัน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.bcnv.ac.th>.
- สำนักการพยาบาล. (2551). **มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อัจฉรา เตชฤทธิพิทักษ์ และคณะ. (2543). **มาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด**. กรุงเทพมหานคร: ลิฟวิ่ง ทรานส์ มีเดีย.
- อารมณห์ เฟื่องฟูและปณิดดา มณีทิพย์. (2552). การพัฒนาแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันของโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารแพทย์เขต 4-5**. 28, 2 .(เม.ย -มิ.ย 52) : 230 -240.
- อุบลรัตน์ ดีพร้อม. (2550). **การพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันของโรงพยาบาลสุรินทร์**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://women.thaiza.com>.
- Emslie, C. (2005). "Women men and coronary heart disease : a review of the qualitative literature" **Journal of advanced nursing**. 51 (4) : 382-395.
- Deming, W. Edwards . (1986). **Out of the Crisis**. MIT Center for advanced engineering study. ISBN 0-911379-01-0.

คำแนะนำในการเขียนผลงานวิชาการและส่งต้นฉบับ ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความยินดีที่จะขอเรียนเชิญสมาชิก วารสาร และผู้ที่สนใจทุกท่านส่งบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งนี้ บทความที่ส่งมาให้พิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานและแก้ไขต้นฉบับ และจะพิจารณาผลงานตีพิมพ์โดยเรียงลำดับก่อนหลังของการได้รับเรื่องแต่ละประเภทตามความเหมาะสม

ประเภทของผลงานวิชาการ

1. ประเภทบทความวิชาการ

บทความวิชาการ : เน้นสาระความรู้เกี่ยวข้อง กับการบริหารการศึกษา การวิจัย และวิชาการ หรือเป็นการ นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการที่น่าสนใจ การวิเคราะห์ประเด็นกลุ่มงานวิจัยเพื่อให้เห็นประเด็น ความรู้ที่ได้และแนวในการทำวิจัยต่อไป

2. ประเภทรายงานการวิจัย

รายงานวิจัย : เรื่องที่ส่งไปตีพิมพ์จะต้องเป็นเรื่องที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างส่งไปตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

การเตรียมและส่งต้นฉบับ

1.บทความวิชาการและรายงานการวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง : ให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นข้อความสั้น ๆ และสื่อความหมาย ชัดเจนให้เห็นสาระสำคัญของเนื้อหา

1.2 ชื่อผู้เขียน : ให้ใส่ชื่อตัวและชื่อสกุล เต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มุมขวาใต้ชื่อเรื่อง กรณีผู้แต่งหลายคนให้เรียงลำดับความสำคัญตามวุฒิ หรือตำแหน่งวิชาการในงานนั้นๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย * ไว้ท้ายนามสกุล และพิมพ์ Footnote ไว้ท้ายในหน้าแรกของบทความวิชาการ ดังตัวอย่างหน้า 4-5 พร้อม

ทั้งให้ข้อมูลสถานที่ติดต่อ โทรศัพท์ /โทรสาร หรือ E-mail เพื่อสะดวกในการติดต่อ

1.3 บทคัดย่อ : (Abstract) จะปรากฏ นำหน้าเนื้อหา บทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จะต้องมีย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ภาษาอังกฤษขึ้นก่อนมีความยาวไม่เกิน 200 คำ (ผลงานเป็นภาษาอังกฤษต้องแสดงชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ เป็นภาษาไทยด้วย)

1.4 การอ้างอิงในเนื้อหา : ให้ใช้การ อ้างอิงในรูปแบบนาม-ปี-เลขหน้า ดังตัวอย่าง (ศากุล ช่างไม้, 2550 : 21) (Fawcett and Downs, 2206 : 10)

1.5 ต้นฉบับ : ใช้กระดาษ (A 4) พิมพ์ หน้า เดียว พิมพ์บรรทัดเว้นบรรทัด (Double spacing) ใช้ โปรแกรมและตัวพิมพ์มาตรฐาน (Font 16 ของ Angsana new เท่านั้น) มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า เนื้อเรื่องจำนวนไม่ต่ำกว่า 9 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 **ถ้าเป็นรายงานการวิจัย** ให้เรียงลำดับ เรื่องดังนี้

- 1) บทคัดย่อภาษาอังกฤษและภาษาไทย
- 2) บทนำความสำคัญของปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) กรอบแนวความคิดการวิจัย
- 4) วิธีการดำเนินการวิจัย (กลุ่มตัวอย่าง) เครื่องมือ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) สรุปผลการวิจัย และวิเคราะห์ผล การวิจัย
- 6) วิจารณ์และอภิปรายผลการวิจัย

1.6 ตารางงานวิจัย : ให้จัดพิมพ์ใน รูปแบบตารางเปิด ทั้งสองข้าง ดังตัวอย่าง ตารางที่ 1

1.7 การเขียนการอ้างอิงท้ายเรื่อง : ใช้ การอ้างอิงระบบเอพีเอ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่าง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.//
ครั้งที่พิมพ์.// เมืองที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.
เรวดี ธรรมอุปการณ. (2530). **การใช้ยา
บำบัดอาการพิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ
: ไทยวัฒนาพานิช.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน.//(ปีที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ”.//
ชื่อวารสาร.// ปีที่ (ฉบับที่).// หน้า
แรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.
ธวัช โลพันธ์ศรี. (2530). “เรื่องเสียงแหบ”.
วารสารพยาบาล. 5(6) : 216-226.

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคิดเห็นของนัก
ท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและ
รายด้านจำแนกตามตัวแปร เพศ (n=384)

ความคิดเห็น	ชาย (n=169)		หญิง (n=215)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดดำเนินการ	3.89	.63	3.87	.64	.31	.842
ด้านสถานที่.อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.69	.60	3.67	.67	.22*	.047
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.90	.55	3.94	.59	-.80	.112
ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.69	.68	3.71	.62	-.37	.300
รวม	3.79	.50	3.80	.50	-.18	.686

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//
เมืองที่พิมพ์.//สถานศึกษา.
สมหมาย ธรวิทยาคม. (2547). **ประสบการณ์
การนอนท้าวหน้าของผู้ป่วยหลังผ่าตัด
โรคจอประสาทตาในโรงพยาบาล
เมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง).**
วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

4. ข้อมูลออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//[ประเภทสื่อ].//
รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี).//เข้าถึงได้จาก.//
แหล่งสารนิเทศ.//(วันที่ค้นข้อมูล./วัน/เดือน/ปี).

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544). **ความสงสัยในการ
เดินทางปฏิรูปการศึกษา.** [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [http://www.moe.go.th/
article-somsak11.htm/](http://www.moe.go.th/article-somsak11.htm/).
(วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2545).

5. บทความหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ.//“ชื่อบทความ”.//ชื่อหนังสือ
พิมพ์.// หน้า.
ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (12 มกราคม 2537).
“ข้าวไกลนา”. สยามรัฐ : 3.

2. หลักเกณฑ์การประเมินผลงาน วิชาการเพื่อการตอบรับการตีพิมพ์และส่งต้น ฉบับ

2.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาผลงานวิจัย
เบื้องต้นเกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าผ่านการ
พิจารณาจะเข้าสู่การประเมินจากภายในภายนอก เมื่อผล

การประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขก่อนตีพิมพ์
จะแจ้งผลให้ผู้เขียนแก้ไขข้อมูลตาม ข้อเสนอแนะของ
ผู้ประเมิน เพื่อส่งต้นฉบับจริงพร้อมส่งแผ่นดิสก์และ
ต้นฉบับจริงหรือไฟล์ที่ถูกต้องอีกครั้ง โดยเลขานุการฯ
จะเป็นผู้ประสานงานกับผู้เขียนโดยตรง

2.2 บทความที่ไม่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์
จะไม่ส่งต้นฉบับคืน

2.3 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์
แล้วกองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน
1 เล่ม พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์

2.4 ลิขสิทธิ์การพิมพ์ต้นฉบับที่ได้รับการ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย คริสเตียน

2.5 ส่งต้นฉบับด้วยตนเองหรือส่งทาง
ไปรษณีย์: ส่งแผ่นดิสก์พร้อมกับต้นฉบับจริงไปที่

เลขานุการคณะกรรมการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
อาจารย์นิพนธ์ ทักษะกุลธร
144 หมู่ 7 ถนนพระประโทน - บ้านแพ้ว ตำบลดอนยายหอม
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3422-9480 ต่อ 3102-03 โทรสาร. 0-3422-9499
E-mail : ctujournal@christian.ac.th

ตัวอย่างบทความวิชาการ

ภาษาพูดกับภาษาวิชาการ

A Spoken Language and Academic Writing in Thai

ดร. เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชัย *

ABSTRACT

This article presents the definition of language, spoken language and dialect, as well as, academic writing and Thai dialect. The differences of the standard Thai and Bangkok Thai dialect, the different usage of the spoken Bangkok Thai dialect and academic writing in standard Thai is also presented. Awareness of writing in academic usage in Thai is given as well.

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอความหมายของภาษา ภาษาพูดกับภาษาถิ่น ภาษาวิชาการกับภาษาถิ่น ภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาวิชาการ ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่น กรุงเทพฯ กับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาพูดกับภาษาวิชาการที่ใช้เป็นทางการและใช้เชิงวิชาการ รวมทั้งเสนอแนวทางการเขียน และข้อควรระวังในการใช้ภาษาเขียนเชิงวิชาการด้วย

1. บทนำ

ชนชาติไทยมีภาษาพูดใช้มานานแล้ว แต่จะนานสักแค่ไหนไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่ถ้าจะให้สันนิษฐานในฐานะที่เป็นนักภาษาศาสตร์คนหนึ่งก็คงต้องสันนิษฐานว่า มีมานานตั้งแต่ก่อนกำเนิดของชนชาติไทยหรือไม่ก็หลังจากนั้นไม่นานนัก ถ้าถามว่าแหล่งกำเนิดของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน ปัญหานี้มีคำตอบอยู่หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากเหนือลงใต้ ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากใต้ขึ้นเหนือ ทฤษฎีว่าคนไทยอยู่ประเทศไทยมานานแล้วไม่ได้อพยพไปไหนหรือมาจากไหน ทฤษฎีเหล่านี้ต่างก็อาศัยหลักฐานทางภาษา และโบราณคดีมาประกอบทฤษฎี ใครจะเชื่อทฤษฎีไหนไม่มีใครห้าม แต่ถ้าจะเชื่อทฤษฎีทางภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก แหล่งกำเนิดของชนชาติใดหรือชนชาติใดน่าจะอยู่บริเวณทางตอนเหนือของลาวกับเวียดนาม

* รองศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบริการสุขภาพ ตามมาตรฐานการพยาบาลกับความพึงพอใจของผู้รับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครปฐม *

The Relationship Between Service Quality According to Nursing Standards and Client Satisfaction in Primary Care Units, Nakhon pathom Province

พิมพ์นิภา ศรีนพคุณ **
เพ็ญจันทร์ สุวรรณแสง โมไนยพงศ์ ***
ดร. วรรณเพ็ญ กรอบทอง ****
จารุวรรณ เหมะธรร ****

ABSTRACT

This study aimed to investigate the correlation between predisposing, enabling and reinforcing factors and service quality according to nursing standards and client satisfaction in primary care units, Nakhon Pathom Province. Both groups of 41 professional nurses and nurse practitioners and 390 clients were invited to join the study. Data collection conducted by using 2 sets of questionnaires. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Eta test, and Stepwise Multiple Regression analysis.

The results showed that nurses perceived that the quality service level in primary care units is high ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.38$), especially the preparation / readiness of clinical treatment. The predisposing factor, income, had a significant negative correlation to quality service. ($r = -0.314$, $p - \text{value} < .01$) The 3 enabling factors included providing of health service policy, support of health care resources, clinical performance and understanding about the policy of management system had significant positive correlation to quality service. ($r = .335$, $r = .351$, $r = .335$ $p - \text{value} < .01$) .

* วิทยานิพนธ์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

** นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
มหาวิทยาลัยคริสเตียน และพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

*** รองศาสตราจารย์ คณบดี คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

***** รองศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

สำหรับสมาชิก (กรุณาเขียนให้ชัดเจน)

☐ สมาชิกใหม่

☐ ต่ออายุ

ชื่อสมาชิก

ที่อยู่ (ที่ต้องการให้ส่งหนังสือ)

.....

มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ประเภท ☐ 1 ปี 3 ฉบับ เป็นเงิน 150 บาท ☐ 2 ปี 6 ฉบับ เป็นเงิน 280 บาท

☐ 3 ปี 9 ฉบับ เป็นเงิน 420 บาท

เริ่มฉบับ ☐ (มกราคม-เมษายน) ☐ (พฤษภาคม-สิงหาคม) ☐ (กันยายน-ธันวาคม)

และได้ส่งเงินค่าสมาชิกเป็น ☐ เงินสด ☐ ธนาณัติ ☐ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

จำนวนเงิน.....บาท (.....) ตัวอักษร

.....

(ลงนามผู้สมัคร)

วันที่ เดือน พ.ศ.....

หมายเหตุ การส่งจ่ายไปรษณีย์ ให้ส่งจ่ายในนาม มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

หรือ ตู้ ปณ. 33 ปณจ. นครปฐม 73000

(วงเล็บมุมซองว่า “วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน”)

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสมาชิก

ใบเสร็จเล่มที่.....เลขที่.....ลงวันที่.....

วารสารเล่มแรกที่จ่ายไป.....

อัตราค่าลงโฆษณาในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3ฉบับ)
☐ หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	6,000 บาท	17,000 บาท
☐ ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	4,000 บาท	10,000 บาท
☐ ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	5,500 บาท	16,000 บาท
☐ ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	3,500 บาท	9,000 บาท
☐ ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	7,000 บาท	19,000 บาท
☐ ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	2,500 บาท	6,000 บาท
☐ ใบแทรกในเล่ม				☐	1,500 บาท	3,000 บาท

ใบตอบรับ

ข้าพเจ้าตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน..... มีความประสงค์ที่จะสนับสนุนการพิมพ์วารสาร
 มหาวิทยาลัยคริสเตียนดังนี้ (กรุณาใส่เครื่องหมายในช่องที่ต้องการ)

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3ฉบับ)
☐ หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	6,000 บาท	17,000 บาท
☐ ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	4,000 บาท	10,000 บาท
☐ ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	5,500 บาท	16,000 บาท
☐ ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	3,500 บาท	9,000 บาท
☐ ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4 สี	☐	7,000 บาท	19,000 บาท
☐ ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1 สี	☐	2,500 บาท	6,000 บาท
☐ ใบแทรกในเล่ม				☐	1,500 บาท	3,000 บาท

โดยส่ง Fax ใบตอบรับไปยังบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่หมายเลข 034-229499
 มหาวิทยาลัยคริสเตียน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 7300
 ส่งจ่ายธนาคัตติในนาม คุณณฤมล มีสวอย (ลงโฆษณาวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน)

.....
 ผู้ประสงค์ลงโฆษณา

...../...../.....

มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลอนนวยหอม

อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ 0-3422-9480-97 โทรสาร 0-3422-9499

ศูนย์ศึกษาสยามคอมเพล็กซ์

(ติดกับโรงแรมเอเชีย ลงสถานีรถไฟฟ้าราชเทวี)

อาคารสำนักงานสภาคริสตจักรในประเทศไทย

328 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2214-6038, 0-2214-6303-6 โทรสาร 0-2214-6039

www.christian.ac.th

ออกแบบ : กลุ่มงานพิมพ์